

F. Belcarii.

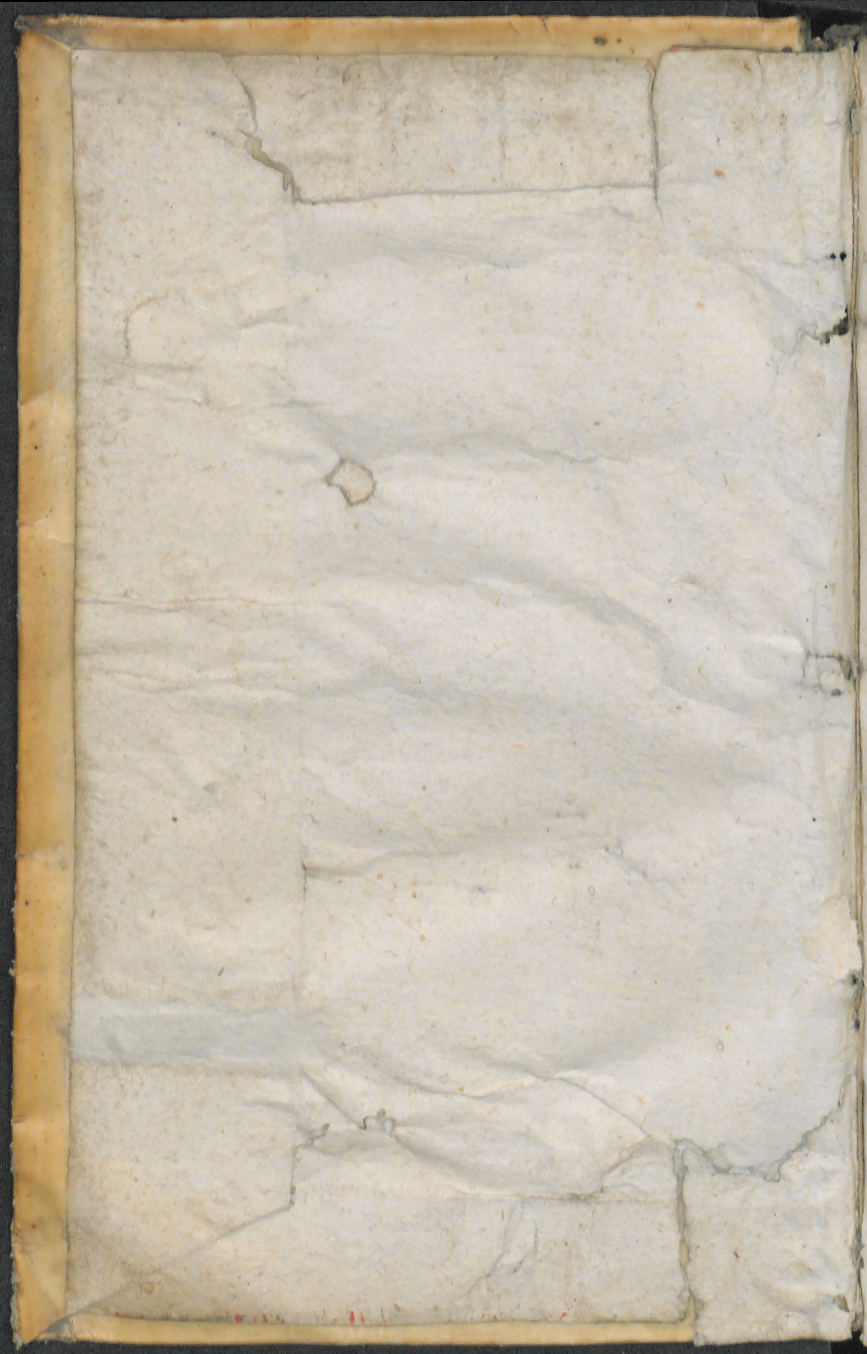
M. Renati Pa-
nophia.

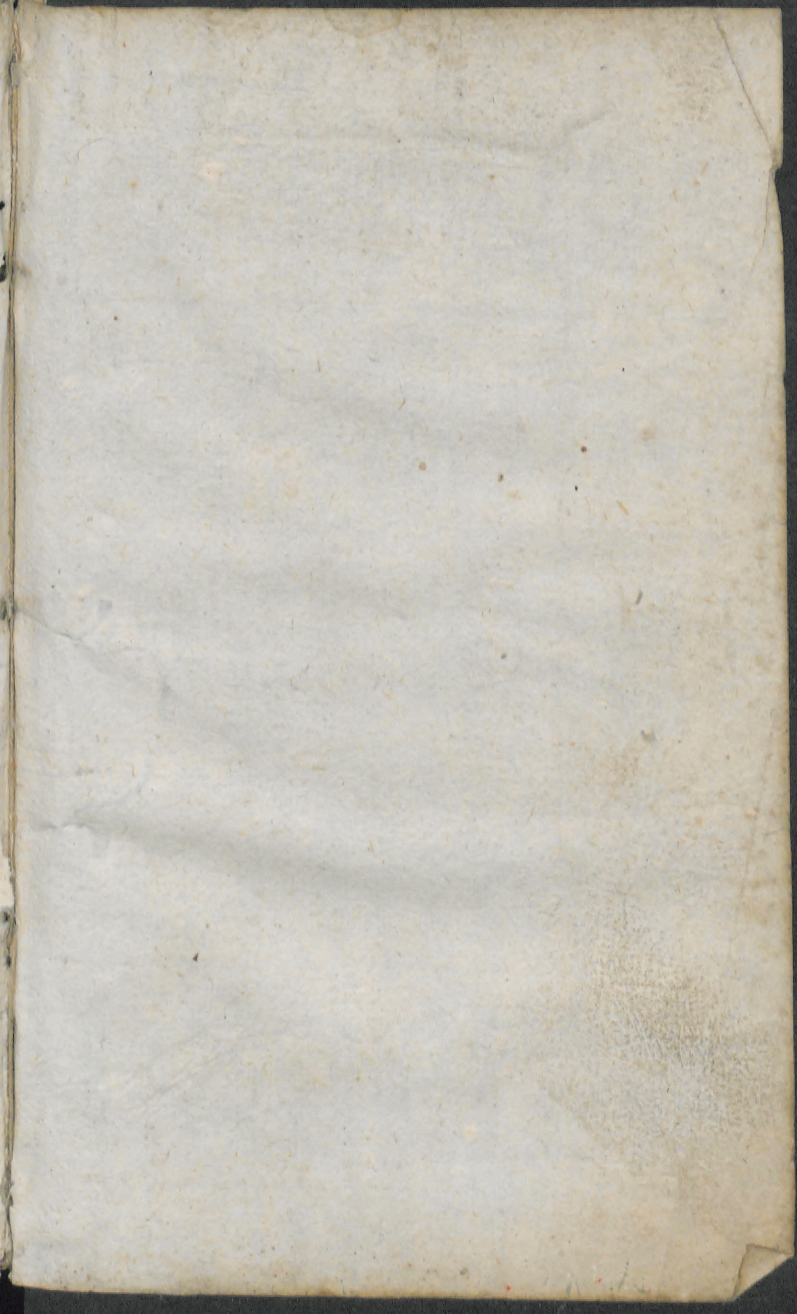

F. B. ...
...
...

...
...

17

... ..

FRANCISCI

De 935

Belcarii Pegui-

LIONIS, EPISCOPI ME-

TENSIS, CONCIO SIVE LIBEL-

lus, aduersus impium Caluini

ac Calvinianorum dogma, de

infantiū in matrum vteris

sanctificatione: in quo

pleráque alia Calui-

ni etiam dog-

mata expē-

duntur.

*Ad stansl. Comer. an. 1740
Pro loco vteris. Frum Bernard*

PARISIIS,

Apud Claudium Fremy, via Ia-
cobæa, ad insignè diui Martini.

1566.

PRÆTER INFANTIVM
in matrum vteris sanctificationem, hæc
quæ hodiè controuertuntur capita,
veluti per transennam bre-
uiter explicantur.

- 1 Peccatum originis, & gratiam, eidem homini, eodem tem-
pore, inesse non posse. fol. 18. 19.
- 2 Peccata ex rei, non ex subiecti natura, distingui. fol. 26.
- 3 Concupiscentiam non accedente consensu, non esse pecca-
tum. fol. 27. 28.
- 4 De iustitia imputata. fol. 32. 33.
- 5 An due duntaxat inde migrantibus via proponatur,
Dextera & sinistra, hoc est vita beata & gehenna, ut
vocatur in sacris literis. fol. 39.
- 6 De predestinatione fol. 16. 17. & 41.
- 7 Baptismo peccatorum remissionem conferri. fo. 67. 68.
- 8 De Exorcismis, fol. 49
- 9 An mulieribus baptismum administrare, fol. 51. 52.
- 10 An inisdem in publicis cõuentibus psallere liceat. fol. 58.
- 11 Quid sit nasci ex aqua & spiritu apud Ioannē. f. 36. 63.
- 12 Multa etiam quæ ad Euchariæ sacramentum pertinet,
inseruntur. fol. 63. 64. & seq.

❧ Carolo Lotharingo

Remorum Archiepiscopo, &c.
Cardinali ampliss. ac Patro-
no suo obseruandiss. Fran-
ciscus Belcarius Pegui-
lio, Episcopus Meten-
tensis, felicitatem
precatur.

ROGARUNT me amici, Car-
dinalis amplissime, vt eam cōcio-
nē, quam de infantium in matrū
vteris sanctificatione nuper habu-
eram, mandarem literis: & quo-
riam summa tantum capita attigissem (neque
enim aliter per tempus licebat) vt argumentum
ipsum retexens, de integro singula capita, ratio-
nesque fusiū explicarem. Incubui in id equidem
hoc est in communem causam non inuitus, quod,
Caluiniāni totam Galliam, præsertim verò Me-
tensem hanc *DIŌCĒSIN* crebris concionibus ac li-
bris etiam editis, ista sua sanctificatione infe-
cerint. Hæc dum molior, & singula cum singu-
lis compono, Ecce nec opinanti breuis concio in in-
stum penē volumen excreuit: quasi Reipub. Chri-

stianæ erit utilis, Deo primum opt. max. ingentē
habebo gratiam: tum mihi nonnihil gratulabor,
si ad commune extinguendum incendium, ali-
quam aquæ portionem, velut in ipso temporis ar-
ticulo attulero. (Iam enim nimium grassatur infe-
sta lues, ac latius in dies se porrigit) Metensibus
certe nostris non inutilem fore spero: qui quoniã
hoc morbo grauius infestantur, præsentī antidoto
magis opus habuerūt. Rudes has, & fortasse im-
maturas studiorum meorum primitias (Cardina-
lis amplissime) tibi consecrãdas putauī: Tum vt
tua auctoritate munitæ, improborum calumnias
facile contemnant: Tum vt ei, quem mœcenatem
benignissimum sum expertus, grati animi speci-
men aliquod exhibeam. Dicerem plura de tuis,
tuorumque laudibus, sed illæ maiorem eloquen-
tiam & campum ad spatiandum ampliorem,
quam epistolæ modus capiat, desiderant. Quin-
etiam & breui libello longius haud attexendum
procœmium est. Ex nostro Christiano fundo,
Idibus Septembris. 1565.

Francisci Belcarij

Peguilionis, Episcopi Metensis, concio siue libellus, aduersus impium Caluini, ac Caluinianorum dogma, de infantium in matrū vteris sanctificatione: in quo pleraque alia Caluini etiam dogmata expanduntur.

Q VONIAM hodierno die purificationem beatæ virginis domini nostri Iesu Christi matris celebramus Viri Metenses, operæ pretium quidē erat puerperarū primogenitorūmq; leges, quibus vel illę lustrari, vel hi in Dei cōspectū sisti iuebātur, fusi⁹ explicare. Impure enim multis de causis puerperę cēsebātur: Præsertim verò vel quod à publicis cōgressibus, atq; à maritorū etiā cōsuetudine statis à puerperio diebus arcebātur, vel vt ea lustratiōe nobis indicaretur foetus ipsos in lucē ædi impuros. Omnes enim quotquot ab Adamo originē ducimus, impuri (vt testatur Paulus) profectò nascimur. Verū enim uero quū magnā hac de re cōtrouersiam excitatam animaduerto, ex quo in hanc principem (inter eas quæ in cōfinio Galliæ, Germaniæque sitæ

Leu. 12. 6

Exod.

13. 14.

Eph. 2.

Rom. 5.

sunt) ciuitatem Caluiniani intromissi fuerunt, rémque eo deductam, vt baptifmus hæreditariæ nescio cuius sanctificationis prætextu, à plerisque aut negligatur, aut dubio admodum euentu differatur, aut parentū spes sæpius intercepta fallatur, liberique interim baptifmo nondū initiati plærumque moriantur. Quæ nobis àlio-

*τὸ ἐμβρυον
dicitur hu
manus fœ
eº quãdiu
utero geri-
tur, siue nõ
dū uiuat,
siue iã vi-
ta fit præ-
ditus.*

*Gers. in o-
ratione. de
nat. b. Ma.
uirg. in cõ
cil. Cõstã.
habita.
Caiet. com
mēt. in. 3.
partē Tho
mæ. quæst.
68. art. 2.*

uini, ac Caluinianorum persequemur de infantium puerorum siue τῶν ἐμβρυῶν puritate simul, atque impuritate paradoxon. Quod dum nouis rationibus confirmare, atque explicare nituntur, ita sese rursus implicant, vt impietatem, iuxta, atque inscitiam suam palam profiteantur. Rationū enim absurditas, inconstantiaque multò quàm ipsum dogma à recta ratione, atque à sacrarum literarū veritate sunt magis alienæ. Vt autem disputationem hanc ab ipso velut capite exordiar, scio hoies inter scho- lasticos (vt vocāt) celebres (Gersonem dico atque Caietanū) alios item plærosque homines non leuiter eruditos, in ea fuisse sententia, vt si, vel parentum Christianorū præces, vel eorundem benedictio (vt loquuntur) vel Dei opt. max. inuocatio, infantuli

in matris utero intermortui, aut in lucē æditi, necdum baptismo initiati, mortem antea teueret, bonam de eius salute spem conciperent, neque diuinam beneficentiam ita sacramento addictam existimarent, ut sine illius usu, ministerioque nihil vnquam posset. Horum dubiam, ancipitemque sententiam (neque enim id tanquam axioma aliquod tradiderunt, sed vero simile esse dixerunt) & quadam humanæ fortis commiseratione, indulgentiæque in mitiorem partem procliuem, hæreticorum audax (ut solet) multum peruertit, peruersamque longe superauit insania. Itaque ex Martini Lutheri officina prodeuntes, Zuinglius, Bullingerus, Calvinus, aliiq; eiusdem factionis, eiusdemq; frontis hæresiarchæ, hæresiarcharumq; sectatores nouarum rerum studiosi: ut non omnino ex ipso præceptore pendere, sed aliquid de suo addere viderentur, & nomē nobile posteritati consecrarent, errorem ex errore necantes, Christianorum infantulos (si ita mihi τὰ ἔμβρυα nominare permittā, quandoquidem aliter latinè explicare non possum) vel in ipsis matrum uteris hæreditaria parentum sanctitate donari pronūtiarunt: Id scilicet persuadere molientes, ut quæadmodum ex peccante Adamo hæreditaria la

bes in totam humanitatem (vt ita loquar) hoc est humanam naturam permeauit, ita ex fidei Abrahamo in totam fidelium societatem hereditaria sanctitas, siue puritas, permeare existimaretur. Quid verò aliud istud est, quàm peccatū originis re ipsa inficiari, nomē relinquere? Quum enim peccatum originis semper mortē, hereditaria sanctificatio semper vitam secum afferat: Qui hanc ante baptismum in infantulis constituunt, nimirum illud euertunt: vt solo nomine ad declinandam inuidiam relicto, Pelagianis peccatū originis inficiantibus, prorsus assentiatur. Quod sanè cōfutatis Calviniani, Calvinianorumq; rationibus, qui noui huius dogmatis propugnationē quasi propriam sibi vendicarunt, fusiūis mox explicabo. Quas illi primum quadripertitas nobis obiiciunt, mox nostrorum argumentis respondere conantur. Nos eundem ordinē sequuti, rationes rationibus, argumenta argumentis collata persequemur, vt cuius magis sit in promptu, de vtraq; assertionē, vtra vera sit, pronuntiare. Quanquam eas isti tenebras offuderunt, imò verò ita suis tenebris obruti sunt, vt iisdē ceteros inuoluere, atq; omnē iudicādi rationem nobis auferre conētur. Cōtraria enim simul in re eadē,

Caluiniani in suo centone ex variis Calviniani locis confuto, ac gallicè scripto. Sanctificationē quatuor maximè rationibus confirmant, mox catholicorū argumenta refellere nituntur, Nos eodem ordine obseruato illos cōfutādos suscipimus.

quin

quin & priuantia, & quæ se mutuò interimunt, eodè tēpore recipiūt veluti, quum infantulos puros simul, atq; impuros, iisdēq; gratiam pariter, atque peccatum inesse profitentur. Quæ si ita haberent, eadem opera idem pronūtiatum verum simul, & falsum confiteri possemus. Quod si primis, vel sacrarum literarum, vel dialecticæ rudimētis ritè initiati fuissent, haudquaquam istā impudentiam nobis deridendā propinassent. Sed de his postea. Iam enim congregiēdum nobis est, & ratioēs quibus istud suum dogma fulcire nituntur, ad certam sacrarum literarū amussim paulò accuratius sunt metiendæ. Antequam autem ad disputationē ipsam aggrediamur, à verborum de quibus controuersia est, definitione ordiri par est. Quam differēdi viam, atque rationē quum Calviniani prætermiserint, nihil mirum si verbi nōnunquam ambiguitate falluntur. Quemadmodum igitur ex illorum scriptis colligere est, sanctos ac sanctificatos fideiū infantulos appellant, quod ex foedere cum Abrahamo inito diuinę bonitatis, & salutis per Christū, atque etiam gratiæ Spiritussancti, ita sint participes, vt si in eo statu moriātur, æternæ vitæ omnino sint cōpotes, siue illi in matrum vteris adhuc conclusi, siue iā

Beza di. „ nati necdum tincti moriãtur. Sic enim scri-
alo. 2. de „ bit Beza. Nam ab vtero coram Deo sancti
re sacra „ sunt fidelium pueri ex foederis formula, sed
mētaria „ ea sanctificatio baptismo obfignatur. San-
ctificationem vocant hanc puritatem, quæ
ex eodem foedere à fidelibus parentibus ad
liberos transmittitur, quæq; præstat vt libe-
ri quoq; in foedere ipso numerentur, & di-
uina hæc supra commemorata beneficia cõ-
sequantur: hoc est sanctificationē siue san-
ctitatem eam intelligunt, quæ hominē Deo
acceptum reddit, & renouat per spiritum
sanctum, quæ nimirum baptismo obfi-
gnatur. Hoc constituto rationes ipsas ex-
plicemus.

Genes. 17.
Calu. In-
stit. lib. 4.
c. 16. sect.
6. 9. et seq.
Idē i appē.
lib. de ve-
ra eccl. ref.
ratione, et
i Anti. ad-
uer. ar. fac.
theol. pari-
sien. art. 1.
Cal. in lib.
gal. scripto
quo infan.
sanctifica.
tractant.

ABRAMAMO (inquit Calvinus) polli-
citus est Deus, se Deum illius, atque
posteritatis eius fore: quod si origo
sancta est, & quod inde prodit, sanctū est:
siue (vt Pauli verbis vtar) si radix sancta est
sancti erunt & rami. Inde infantulos in ma-
trum vteris succedente ex parentū fide puri-
tate imbui infert. Nos verò non vnā Abra-
hami posteritatem cõsiderare debemus: aut
enim Iudæos intelligemus ex illius stirpe
prognatos, aut cæteros ex adoptiõe in illius
familiã fide insitos, veluti quos profelytos
Iudæi vocabãt, vel postea Christianos, quot
quot

quot ex aliis nationibus Christo nomē de-
 derūt. Si illos intelligemus, sancti essent, &
 hodie Iudæorum in matrum vteris liberi. *Calvinus*
 A qua sententia non videtur aliquādo ab- *instit. lib.*
 horrere Calvinus, dum Iudæos scribit pri- *4. cap 16.*
 mos, ac natiuos Euangelij esse hæredes, nisi *sect. 14.*
 quatenus sua ingratitudine, ceu indigni ab-
 dicati fuerunt. Sic tamen vt non penitus ab
 eorum gente cœlestis benedictio demigra-
 rit. Et paulò post de iisdem loquēs. Neque
 verò quantacunque contumacia cum Euā-
 gelio bellū gerere persistant, ideo tamen no-
 bis sunt despiciēdi, si reputamus in promif-
 sionis gratiā, Dei benedictionem inter eos
 etiamnum residere, vt certè nunquam inde
 prorsus abscessurā Apostolus testatur, quo-
 niam sine pœnitentia sunt dona, & vocatio
 Dei. Et alio loco. De hac sanctificatione dif-
 ferens, Deum non in vno gradu ait cōsiste-
 re, sed vitæ promissionem in mille genera-
 tiones diffundere, neque qualis vnicuique
 pater fuerit, reputare, verūm omneis agno-
 scere sanctos, qui ex Abrahamo, ac reliquis
 patribus fuerūt progeniti. Si etiamnū inter
 Iudæos in promissionis gratiā Dei residet
 benedictio, eam sanè vt in liberos suos trāf-
 fundant consentaneū est. Si Deus vitę pro-
 missionē in mille generationes diffundit,

Caluin²
in appē-
dice de
vera ec-
clesiæ re-
forman-
da ratio
ne.

nec patres, aut auos, sed stirpes ipsas, primamque illam generis respicit seriem: Hoc est Abrahamum, Isaacum, Iacobum, ceteroque quibuscumque foedus suum Deus renouandum iudicauit, Sancti nimirum essent Iudaeorum qui hodie viuunt, vel in posterum victuri sunt, in matrum uteris liberi, ideoque si tum morientur, in beatorum numero collocandi. Quod quam à ratione sit alienum, pij omnes diiudicent. Ita ille ex industria obscurus, & veris falsa inuoluens, non secus atque in disputationibus suis sophistæ, lectorum hiantes, & quid sequantur incertos, relinquere consuevit. Sin Iudæis omisis, ceteros intelligemus adoptionis iure, hoc est, vi fidei, in Abrahami familiam receptos, quod verosimilius est, de quibus suum axioma Calviniani interpretantur. Hoc opus, hic labor est, ut hereditariam istam puritatem conuellemus. Aio igitur Dei dona, animique virtutes haudquaquam esse hereditarias: multo vero minus fidem ipsam, quam diserte ex diuina beneficentia proficisci, deique donum Paulus esse testatur. Adde etiam puritatem ex fide prodeuntem Dei quoque esse donum, & inter animi virtutes debere numerari: idcircoque ex parentibus ad liberos manare non posse. Nam qui potius hæc prodiens ex
fide

fide puritas, quã reliquæ animi virtutes, iustitia (inquam) & castitas, & tēperantia, cæteræq; virtutes à parentibus ad liberos hæreditario iure transmitteretur? Aut quî potius quàm fides ipsa, quæ vel baptismo infunditur, vel teste Paulo non ex parentibus natura influit in liberos, sed ab audiēte dicitur? Nōne Pelagianorum sunt dogmata ex iustis iustos gigni, & ex fidelibus sanctificatos? Atqui qui iusti, ac sancti sunt, spiritu Dei iusti, sanctique sunt, qui non traduce, sed singulari in singulos Dei inspiratione infunditur. Itaq; non novã Calvinus Calvinianique, sed veterem admodũ, exole tamq; cantilenã canunt: quo fit vt lōge aliter hũc Mosis locũ interpretari debeamus. Est enim quoddã pacti genus: pactum autem conditionem mutuam inter eos qui invicem stipulantur, cōtinet. Pollicetur Deus se Deum Abrahami, atque posterorũ eius fore: sed ex conditione pacti. Quî istud? vt posterorũ eius Deus sit, perinde atq; Abrahami fuit. Atqui credidit Abraham⁹ Deo, & idcirco iustus habitus est, qua ratiōe maximè Deus se Deum illius fore profitetur. Verè enim iustorum est Deus, cuius illi in primis beneficētiam experiūtur, & quos ille solos acceptos habet. Itaque quemad-

*August. li.
2. de pecca.
merit. &
remiss. con
tra Pelag.
ca. 9. & c.
25. & 26.*

modum Abrahami fuit Deus, ita & posterorū Abrahami Deus erit : hoc est quem admodum Abrahamum inter suos numeravit, ita & posteros eius inter suos quoque numerabit. Sed vt id præstet, implenda multitudo pacti conditio est, nempe si illi Deum veluti Abrahamus fide agnoscent. Alioquin non omneis qui ex Israële procedunt, veri sunt Israëlitæ, neque omneis qui ex Abrahami stirpe proficiscuntur, germani sunt Abrahami liberi. Hanc illius foederis fuisse conditionem disertè explicat Paulus, vel interprete Caluino, Abrahamum inquit fide iustificatum in præputio, mox signum accepisse circumcisionis, sigillum iustitiæ, si dei, vt pater esset omnium fidelium, & præputij, & circumcisionis, non eorum qui sola circumcisione gloriantur, sed qui sequuntur fidem, quâ pater noster Abrahamus in præputio habuit. Videtis qui sunt Abrahami posterij? nimirum qui fidem Abrahami sequuntur. Et alio loco. Abrahamus credidit Deo, & imputatum est illi ad iustitiam. Scitis igitur quod qui ex fide sunt, ij sunt Abrahami filij. In foedere itaque cū Abrahamo atque eius posteris inito, infantuli, aut alij quiuis non recensentur, nisi in Christi ecclesia, quæ vera & vnica huius foederis, atque

ex

Roma. 9.

Roma. 4.

Caluin⁹

institut.

lib. 4. c.

16. sect.

13.

ex Abrahamo manātis fidei est hæres, prius
 recenseantur: Hic autem baptismo, sicut o-
 lim circuncisione, recenseantur: vt hæc pro-
 missio, quam improprie succedentē ex fide
 sanctitatem Calviniani appellāt, hæredita-
 ria, nisi ex foederis conditione esse non pos-
 sit. At verò si foederis conditionem spectes,
 haudquaquam manante ex parētibus ad li-
 beros puritate, sed certa paterna religionis
 imitatione, hæreditaria est, iis qui paterna-
 rum virtutum æmuli, paternam virtutum
 omnium parentem, fidē imitantur: vel qui
 nondum rationis compotes, communis ma-
 tris, ecclesię inquam, huius promissionis le-
 gitimæ hæredis beneficio in ipsum foedus
 recepti, eodē iure censentur: hoc est (vt Pau-
 li verbis utar) non qui filij carnis, hi filij
 Dei, sed qui filij promissionis recensentur
 in semen. Itaque dubitat Origenes an Chri-
 stianorū infantibus ante baptismum, an ve-
 rò post baptismum duntaxat angeli custo-
 des assignantur. Qui si ex matrū uteris san-
 cti essent, quis illis custodes angelos adesse
 inficiari posset? Quæram præterea ab istis
 tam latè patētis sanctitatis authoribus, nū-
 corum qui ex Christianismo ad Anabaptif-
 mū, Ethnicismūque defecerūt, sancti liberi
 nascentur. Si nascentur sancti, id quidem

„ Rom. 9

„
 Orige. tra-
 ctatu. 5. in
 Matthæi.

ex parentum fide non consequentur. Si im-
puri, eorundem igitur parentum alij san-
cti, nimirum ante defectionē à fide, alij im-
puri post defectionem liberi nascentur. Et
pro parentum conditione, quoties in illis fi-
dem labare contigerit, liberorum quoque
toties conditio mutabitur. Quid? quod no-
stros hoc est omneis qui in ecclesiæ vniuer-
sę consensu perstiterūt, idololatrās passim
Caluiniani appellant, & extra ecclesiam ef-
se prædicant, nec se, quum à nobis secesse-
runt, ab ecclesia secessisse iactant. Si idolo-
latræ sunt, è fide nimirum prorsus excide-
runt. Si item extra ecclesiam sunt, quomo-
do ad liberos sanctitatē transmittent paren-
tes? Quum extra ecclesiam nulla sit sancti-
tas, vt ex Ezechiele probat in hæc verba Cal-
uini. Quum gloria Dei (inquit) inter Che-
rubin in sanctuario federet, eamque sedem
sibi statā fore pollicitus esset dominus, vbi
cultum eius prauis superstitionibus corrū-
punt sacerdotes, alio transmigrat, & locum
sine vlla sanctitate relinquit. An igitur no-
strorum liberos sanctos quoque nasci con-
cedent Caluiniani? Quod si concedent, no-
stros idololatrās negent, & nostram eccle-
siam, veram ecclesiam fateantur necesse est.
Si non concedent, quid mirum, si sanctifica-
tionem

Caluin⁹
institut.
lib. 4. c.
2. sect. 3

tionem hanc paucis Calvinianorum ecclesiis cognitam, cæteris incognitam repudiamus? Sin longius ducendam originis seriem aient (vt respondit aliquando Calvinus) & nos paulò antè annotauimus, neq; Deum in vno gradu cõsistere, sed vitæ promissionem in mille generationes diffundere, neque qualis vnicuique pater fuerit, reputare, verùm omnes agnoscere sanctos, qui ex Abrahamo, ac reliquis patribus fuerunt progeniti, videant quonam pacto Iudæorũ qui in iudaismo perstiterunt, & qui hodie etiã viuunt, liberos à fœderis communione, & manante inde sanctificatione excludãt, quibus eam tamen sanus nemo concesserit.

Quid? quod suorum sanctificationẽ agnoscere, aut saltem diiudicare nõ possunt: Impios enim, aut peccatores reuera à Christi ecclesia extraneos, nec eius esse mēbra Calvinus asserit. Si extranei sunt ab ecclesia (vt ille loquitur) si eius mēbra non sunt, quomodo sanctitatẽ, quæ ecclesiæ propria est, ad liberos transferent? Quomodo in Calvinianis ecclesiis qui liberi sancti, aut non sancti nascantur, poterit internosci, quum impios à piis secernere nemo possit? Atqui neminem ad baptismum recipiendum putãt, nisi de eius sanctitate cõpertum habeamus,

*Caluin⁹ in
appendice
libel de ve
ra ecclesia
reformati-
one.*

*Calvinus
instit. lib.
4. cap. 1.
sect. 9.*

Roma. II.

aut sperare merito debeamus. Qua igitur conscientia ad tingēdos suorū liberos progredientur? In eandem sententiam, quā nuper de Abrahami fœdere edisseruimus, & illud Pauli accipiendum est, Si sancta est radix, sancti erunt & rami: Sancti (inquam) si purum illum radicis humorē in germanos, viuidosq; ramos defluētē, vel doctrina partū, vel infusum retinent, fidē, scilicet Abrahami, cuius vi radici non suæ sunt insiti, & Germanorū ramorū loco habentur, imò verò Germani sunt rami. Hic colligere nimirū vnusquisq; facile potest, q̄ diuersa sit ab hac hæreditaria, quā Calviniani somniant, sanctitate, diuina illa ex fœdere cū Abrahamo ic̄to cōcepta promissio, quæ certā legē pponit, nempe vt fidē Abrahami imitetur, quisquis se inter Abrahami posteros numeratū volet. An verò promissio fœderis ad infantes solos, non etiam ad adultos pertinet? Sanè non solum Isaacus adhuc infans, sed & Ismaël, & plærique Abrahami vernæ iam grandiores, atque etate prouectiores circuncisi, & in fœdere numerati fuerunt: Atqui adulti in fœdere numerati nō sunt, nisi Abrahami fidem imitarentur, vt de Esau, ac Iuda legimus. Quemadmodum itaque adultis nihil profuit parētum fides, nisi

nisi paternæ fidei imitatio priuatim accederet: ita neque infantibus vel profuit, vel prodesse potest, nisi sacramentum fidei sigillū, hoc est olim circūcisio, nunc baptismus accedat: tantum abest ut illis sanctitatem afficiat. Quanquam in sanctificationis ratione non satis sibi cōstat ipse Calvinus: hic enim disertè fideiū liberos ex Abrahami fœdere trahere sanctitatē asserit. At alio loco obscuriūs loquitur, eandemq; aliundè trāsmitti, atq; à maiore vi proficisci putat. Propter parentes (inquit) fidelium liberos sanctificat Deus, nō quidem vi naturæ, sed accedēte gratia. Porro quod eorum sanctitati quodammodo communicant, specialis est populi Dei benedictio, quæ non facit quominus prima illa, & vniuersalis gētis humanæ maledictio præcedat: Ex natura enim reatus, sanctificatio autem ex supernaturali gratia. Vidistis nuper sanctificationis causam præscribi fœdus Abrahami, hîc supernaturalé (ut idem vocat) Dei gratiam proponi videtis. An verò ex fœdere illo ea gratia pendeat, an sigillatim diuinitus infundatur, nulla fœderis habita ratione, non explicat. Præterea, nec cur sit supernaturalis, aut cur ita sentiat, causam reddit, nec sententiã suam noui, veterisue instrumēti testimonio

*Calui. inst.
lib. 2. c. 1.
sect. 7. §. 1.*

Concio de sanctis. infant.

cōfirmat. Verumenimvero tanta apud suos
authoritate pollet, vt iis satis sit illud Pytha-
goricum *αὐτὸς ἔφα* : nobis nō licet esse tam
acutis, qui auditores nacti sumus morosio-
res, & aduersarios experimur tam difficiles,
vt non solum iis quæ veterum scriptorum
authoritate munita, proferimus, sed ne tra-
ditionibus quidem vniuersæ ecclesiæ con-
sensu receptis, & ab Apostolorum, aut eorū
qui Apostolis proximè successerunt, secu-
lo, ad nostra hæc tēpora continuò vsu con-
firmatis, assentiātur, quin potius sibi fucum
fieri exclament, & quasi grauem contume-
liam patiantur, ad scripturam (vt illi incul-
care solēt) subinde prouocēt. Quod si eadē
nobis permitteremus, quantas Deū immor-
talem excitarēt tragœdias? At longè aliam
rationem cur fidelium infantuli nondū tin-
cti salutem aliquando consequantur, aut sta-
tim à baptismo morientes aliquando salutē
non consequantur, reddit Petrus Martyr.

*Petr⁹ Mar
tyr inc. 7.
pri. Cor.*

Proponit enim æternā Dei electionem tā
infantulis, quàm adultis causam salutis : id-
circoq; nec omneis christianorum infantu-
los ante, vel statim post baptismum susce-
ptum mortuos salutis compotes esse existi-
mat, nec inuectam à Caluino ex Abrahami
foedere sanctificationem admittit, quæ vt o-
mni-

mnibus Christianorum infantulis communis est, ita omnibus quoque prima illa ætate, vel illo potius vitę initio morientibus salutem pollicetur. Sed promissionē illius fœderis ad eos fidelium liberos restringit Martyr, in quibus vnà Dei æterna consentit electio. Ita isti vbi à recta via semel discesserunt, in auia feruntur, nec vnquam coeuntes, sed huc, illucq; distracti, in diuersa præcipitia perituri ruunt.

QVINETIAM Paulum ex nuper cō-
 memorato Mosis loco, sanctos pro-
 nuntiasse aiunt Christianorū
 liberos. Vir (inquit) nondum Christianus,
 christianæ vxoris opera sanctificat⁹ est, san-
 ctificata est & vxor nōdum christiana siue
 fidelis (vt Paulus loquitur, & nos latinæ lin-
 guæ loqui inopia cogit) opera viri Christia-
 ni, alioqui immundi vestri essent liberi, at-
 qui sancti sunt. Sanctificādi enim verbo, &
 his quæ ab illo deducuntur vocibus, in tota
 hac disputatione sæpius vti cogimur, nouis
 fortasse, & minus apud bonos authores vsi-
 tatis. Vt autem, hunc obicem è medio tollā,
 Aio primum nullā hic infantulorū in ma-
 trum vteris adhuc conclusorum fieri men-
 tionem, qui nisi in lucem æditi sunt, neque
 Latinis, neque Gręcis liberorū nomine cē-

*1. Cor. 7.
 Cal. instit.
 lib. 4 c. 16
 se. 15. et 31
 Et i appē.
 li. de ue. ec.
 ref. ratioe.*

sentur. Deinde de longe alio sanctitatis, aut sanctificationis genere, multumq; diuerso ab eo quod Caluiniani nobis obtrudunt, loquitur Paulus. Quod ut perspicue magis explicetur, illud memoria in primis tenendum est, Christianos primis illis etiam Christianismi nascentis initiis, à prophanorum, hoc est non christianorum matrimoniis abhorruisse, eorundemque se contubernio, ac consuetudine inquinatum iri existimasse: quæ mox uti nefaria, & à Christianæ re-

Concil. El. ligionis synceritate aliena, conciliū Eliber-

bert. c. 16. tinum interdixit: Et ante concilium Eliber-

Tertul. li. tinum damnarunt antiqua illa ecclesiæ lumi-

2. ad uxo- na, Tertullianus, qui fideles gentiliū matri-

rem. ” monia subeuntes, stupri reos esse, & ab om-

” ni communicatione fraternitatis arcendos

” pronuntiat: Et post Tertullianum Cypria-

Cyprianus nus. Sed nec Iudæis olim cum prophanis, &

sermone de quæ idolorum cultibus pollutæ erant mu-

lapsis. lieribus, matrimonia contrahere fas erat: ne

Deuter. 7, muliebribus illecebris plecti (ut de Solo-

Exod. 23. mone legimus) prophanos & ipsi cultus imi-

2. Reg. II. tarentur. Hinc Paulus viro mortuo liberū

esse uxori ait, ut alteri nubat *μόνον ἐν κυρίῳ* mo-

do in domino nubat scilicet, hoc est, ut con-

tra Iouinianū Hieronymus, & ante Hiero-

nymum Tertullianus interpretatur, modò

nubat

Aliter ta-
men Basi-

nubat viro Christiano . Sed inter coniuges qui iam matrimonio coniuncti erant, quorum alter Christo mox nomen dabat, longe alia ratio erat . Itaque & iis aliter consultit Paulus, matrimonij scilicet nexum inuiolabile haud leui de causa debere dissolui, nec quos Deus coniunxit, temere esse separandos. futurum praeterea prospiciebat, si quotquot Christianismum profitebantur (qui propè innumerabiles quotidie accedebant) cum prophanis coniugibus, & qui eandem religionem profiteri adhuc detrectabant, diuortium facerent, magnè id vt perturbationi ansam daret, ac secundum Euangelij cursum fortasse interturbaret. Itaque Christianis coniugibus suadet, ne conjugalis huius consuetudinis praetextu se inquinatum iri existiment, neue cum suis coniugibus, quamuis prophanis, & à Christianismo abhorrentibus, diuortium faciant, modo vocationem persequi fas sit . Sanctificatus est enim (inquit ille) vir prophanus & nondum Christianus opera vxoris Christianae, & contra. Qui istud (inquam) vxoris probis moribus, crebris adhortationibus, assidua oratione, & fufis pro viri salute precibus, vir ad Christianismum accessit, ac sanctificatus est, hoc est ex impuro purus, ex prophano sanctus

*lius, quibus
bere in do-
mino, nihil
aliud esse
scribit, quã
non ad vo-
luptatē car-
nis, sed iu-
dicio, & vi-
tae commo-
dioris ra-
tione nu-
ptias elige-
re.*

euasit. Hanc autem puritatem siue sanctificationem ex icto cum Abrahamo foedere, ne Calviniani quidem pendere, aut viro si nondum Christianam religionem professus, tinctusq; decessisset, salutem attulisse dixerint. Quod ut quæ consequuntur, perspicue intelligantur, in primis animaduertendum est: Sanctum enim & sanctificandi verbum in hac Pauli periodo non ambiguit, sed in eandem significationem accipiendum nemo non nouit. Alioqui Paulus qui ad vulgus Corinthiorum imperitum potius, quam ad viros doctrina excellentes (qui pauci admodum inter eos numerari fortasse potuerunt) scribebat: sese statim explicare, nec ænigmata veluti *σπορεινός* aliquis Heracletus pro dilucida perspicuaque, quam ille profiteretur, doctrina obtendere debuit. Addendum & illud est: quum Paulus virum infidelem fidelis vxoris opera sanctificari ait, non ita accipiendum esse, quasi ita semper euenerit: Neq; id contendit Paulus. Sed ita plerumq; fieri consueuerat: quod si à Christianismo coniunx prophanus semper abhorrebat, tum neque ab vxore christiana sanctificabatur: ne quis hic hallucinetur, & semper prophanum maritum à Christiana vxore sanctificatum putet. Subiicit enim Paulus: *Qui scis*
mu-

mulier, an virum sis seruatura? aut qui scis vir, an vxorem sis seruaturus? indicans scilicet infidelem fidelis coniugis opera nō semper sanctificari, neque seruari. Sanctificationis aliquot genera enumerat Augustinus, *Aug. ser.* sed ita obscurè hunc locum tractat, vt in e- *14. de ver-*
iusdem interpretatiōe multam illum defu- *bis Apосто-*
dasse constet. Vt ad rem redeam: Quū vxor *li, et aduer-*
christiana à viro prophano secedebat, aut *sus Iulia-*
contra: prophanum, qui vel domi, vt plu- *nū pelagia-*
rimum sese continebat, nec solum verte- *nū lib. 6.*
bat, nec à propinquorum societate discedebat, *ca. 5. lib. 2.*
vel saltem cum suos ciues, tum magistratus, *de pec. me-*
qui & ipsi prophani, atque idololatræ erāt, *rit. c. 26.*
æquiores experiebatur, magna ex parte li- *et lib. 3. c.*
beri sequebantur, & impiis idolorum cul- *12.*
tibus imbuti, atq; innutriti, prophani & ip-
si, atque impuri, aut (vt loquitur Paulus) im-
mundi erant. Sed quum christiana coniūx
à prophano coniuge non discedebat, com-
munes liberos, doctrina, exēplo, probis mo-
ribus, institutos christianismo imbuebat.
Sic illi ex impiis, pii, ex impuris puri, ex pro-
phanis sancti euadebāt. Non autem sancti
erant quod ex fidelibus nati, in fœdere A-
brahami numerarētur, vti à Paulo sanctos
dici Calviniani impudenter mentiuntur:
neque enim id Paulus vel dicit, vel indicat,

neq; ex eo colligi vlllo modo potest. Quæ-
admodū igitur coniunx christiana propha-
num cōiugem ex impio pium, sanctumq;
reddebat, aut sanctificabat, vt loquitur Pau-
lus: Sic eadem quoque & cōmunes liberos,
ex impuris puros, sanctosq; reddebat: nihil
itaque hæc sanctitas (quam sanctificationē
Caluiniani appellare malunt) cū illo Abra-
hami foedere commune habet: Hæreditaria
siquidem nullo modo erat, sed doctrina, ex-
emplóq; comparabatur: quibus vel Chri-
stiana vxor virum prophanum, aut contra,
vel alter parentum Christianus communes
liberos erudiebat, ac Christianæ religionis
puritate quodammodo cōsecrabat, hoc est
à prophanarum religionum impuritate re-
uocatos christianismi puritate imbuebat:
Et in causa erat, vt illi baptismo suscepto tā-
dem inter Christianos numerarentur, Chri-
stianámque religionē profiterentur. Atque
vt tandem hunc locum absoluã, & ex Pau-
lo ipso, Tertullianoq; explicem, sanctifica-
ri hic nihil aliud significat, quam ex idolo-
latria ad Christianismum conuerti. Et inde
animi puritatem adipisci, & sancti eos chri-
stianorum liberos, qui vel ex idololatriis
Christiani sunt facti, vel qui sunt veluti fi-
dei candidati, nec vllis idolorū cultibus pol-
luen-

Iuuntur, neque destinantur. Sic enim sanctos
 fidelium liberos etiam ante susceptum ba-
 ptismum post Tertullianum vocat Hiero-
 nymus: Idem & sanctificare in hanc signi-
 ficationem accipit, & patrem familias vocat
 fidei candidatum, qui cum tota eius familia
 Christiana esset, quamuis eandem religio-
 nem nondum profiteretur, tamen proximum
 videbatur, ut mox profiteretur: Sancta (in-
 quit) & fidelis domus virum sanctificat infi-
 delem. Iam candidatus est fidei, quem filio-
 rum & nepotum credens turba circumdat.
 Sic etiam latini scriptores filium paternae glo-
 riae, aut atticæ eloquentiæ, & immortalitatis
 appellant candidatum: non quod tum fide-
 lium liberi eam sanctitatem iam assequuti
 sint, sed mox sint assequuturi, perinde atque
 candidati magistratum quem ambiunt, mox
 ineunt. Hinc alio loco fidelium liberos san-
 ctitatis designatos Tertullianus appellat,
 quod ut prophanorum liberi in fulis apud
 idola confectis redimiti daemonebus voue-
 bantur, ac quodammodo addicebantur. Sic
 fidelium infantuli vel ex matrum uteris Chri-
 sto destinabantur. Quos itaque designatos
 sanctitatis, id est fidelitatis (si ita loqui lice-
 ret) hoc est fidei in Christum suscipienda de-
 stinatos vocat Tertullianus, eosdem sanctos

*Tertul. de
 monoga.
 Hier. epist.
 ad Paulinū*

*Quintil. in
 pref. lib. 6
 instit. ora.
 Plin. in pan.*

*Tertul. lib.
 de anima*

Concio de sanctif. infant.

id est vel fideles, vel fidei Christianæ destinatos Paulus vocat. Nam pro causa nonnunquam sumitur effectus: Sicut concupiscentia peccatum aliquando dicitur, quod si quando in homine dominatur, peccatum pariat: Sic vocatur lingua, loquutio quam facit lingua, & manus vocatur scriptura, quam facit manus, vt docet Augustinus, & nos paulò infrà quum de cōcupiscentia agetur, fusiùs persequemur. Immūdi autem eos designāt, qui in prophano idolorū cultu perstiterunt: Sanctos enim pro fidelibus sæpenumero Paulus vsurpat. Et Tertullianus mulieres sanctas pro fidelibus accipit, ac sanctum Gētili opponit, vt vulgò fidelē, infidelēmq; opponere solent. Quod si quis veterum scriptorum phrasēs diligenter obseruet, non vagabitur incertus, aut ad Abrahami fœdus, tanquam ille qui gemino bellum Troianū exorsus est ab ouo, recurret, vt Paulū hic interpretetur, sed obuia, ac simplici, germana deniq; interpretatione, peregrinis, atq; à Pauli sensu alienis reiectis, securus fruetur. A qua sanè nō videntur alieni historiæ Ecclesiasticæ Magdeburgicæ authores, quanquam mea quidem sentētia sese non satis explicant, aut certè hunc Pauli locū non satis explicant. Aiunt enim Paulum

*Ro. 1. et vl.
Ephes. 2.
2. Cor. vl.
Philip. vl.
Tertul. lib.
2. ad vxo.*

*Horat. de
arte poetic.*

*Cent. 1. li.
2. cap. 6.*

lum appellare sanctos fidelium liberos, non quidem ob natiuitatem, sed qui Christiani parentes eos suis precibus deo cōmendent, & ad baptismum, & lauacrum regenerationis & sanctificationis citius offerant, quàm Ethnici parentes.

TERTIO Paulum etiam nobis opponunt, qui Adamum Christi typum esse scripsit. Quis verò istud? nempe quod suis vterque quod suum est, & naturæ suæ peculiare impartitur, & velut ramis trūcus infundit, Adamus fordes, peccatum, iniustitiam, Christus puritatem, gratiam, iustitiam. Quemadmodum igitur in ipso cōceptu foetum inficit Adamus, ita & eūdem sanctificat, purumq; reddit Christus. Christi quippe gratia, Adami peccato vberior, ac superior est, longēque præstat. Vbi enim exuberavit peccatū (inquit Paulus) ibi magis exuberavit & gratia. Si hæc ratiocinatio firma esset, vereq; consisteret, quid inde cōsequeretur, expendamus. Necessario nimirum foetum antequam conciperetur, & antequam omnino esset, Christi sanctificaret gratia. Alioqui Adami peccatum si tempus spectes, Christi gratia non anteuertet, sed vnà cum illo prorsus esset æqualis, vt quæ in ipso cōceptu perinde atque Adami pec-

*Roma. 5.**Tertia ra-**tio excer-**pta ex Cal.**instit. lib.**4. cap. 16.**sect. 6.**Rom. 5.*

catum, nec ante vim suam primū exereret. Præstat itaque Christi gratia Adami peccato, vberiorque est, non eo quod id anteuertit, ac quodammodo præcurrit (vt temporis ratio habeatur) sed quod vi viuida, siue viuificatrice (vt theologi loquuntur) potentiùs agit, magis que prodest, quã Adami peccatum obest. Hoc cõstituto inuolutã hãc rationẽ euoluere, atque explicare haud difficile est. Quemadmodum inficit Adamus, ita & suos eluit Christus: sed vterq; suo more, hoc est pro singulari naturę suæ ratione: ille labem infundit, hic purgat, sordésque eluit. Adamus corpore constans & animo, naturæ suæ insitam labem ex parentibus in liberos traduce, ac successione quadã, emittit, atque his velut intermediis illud suũ virus effundit: Christus autem corpore quidẽ sed & diuinitate præditus, cuius maximè vim admirabilem baptismo in nos exerit, non traduce agit (quæ corporum propria, peculiaris que est actio) sed vim viuificatricem spiritali innouatiõẽ infundit, nullóq; (nisi forte sacramētum adhibetur) intermedio agit. Et (quod diuinæ illius mentis proprium est) animis nostris illabitur, ac quicquid sordidum est, mirandum in modum purgat. Quamuis enim sacramentum non-

nun-

nunquam adhibeatur, ipse tamen Christus illo velut organo utens, idque nullo alio intermedio agit: quod & in baptismo, & aliis quæ baptismi vicem implent, exemplis experimur. Adhæc si hæc ratio locum habet, si Christi gratia magis quam Adami peccatum exuberat, ut volunt Calviniani, & nos ingenue fatemur: Sanè ut re ipsa inficit Adamus, ita & re ipsa purgat Christus, baptismoque initiatos eluit. Quo igitur ore concupiscentiam post baptismum peccatum esse aient! aut hominem semper inquinatum peccato asserent? Si Adami iniustitiam re ipsa propagari, atque in nos transfundi concedunt, quæ iustitiam Christi nobis imputatam (ut vocant) statuent? Ad dam & illud: Si carne sua inquinat, mortemque generando immittit Adamus, nonne carne sua vitam afferet Christus? nonne carne sua re ipsa in cœna carnem nostram vivificabit? ut theologi loquuntur: Carne sua (inquam) hic oblata, non carne à cœlo vi fidei petita, ut temerè Calviniani cominiscuntur. Qui igitur traducem Christo perinde atque Adamo affingunt, & eius ἐπέχειαν tempore metiuntur, eodèque; utrunque; modo agere autumat, aut naturalis generationis ratione cum spiritualis renascentiæ, siue regenerationis ratione confunde-

re nituntur, ij nimirum ex Deo hominem simul, & ex homine Deum facere moluntur. Sit ergo constitutum, Christi gratiã peccato Adami præstare vi viuificante, & actionis efficacia, nõ quod tempore peccatum

*Hierony-
mus ad
Latam.* „ anteuertat. Fiunt enim (vt inquit Hierony-
„ mus) non nascuntur Christiani, quomodo
„ igitur sancti erunt antequã Christiani? San-
ctitas omnis à spiritu sancto est, qui non ni-
si Christianis datur. Quid præterea sibi ve-
lint Calviniani, quum infantulos in ipso cõ-
ceptu siue conceptione sanctificari aiunt, om-
nino non intelligo: Nam tum infantulis
nondũ infusa anima est: Etiã me verò car-
nea, & informis illa moles sanctificata dice-
tur? Accedente potius anima (si probabilia,
non autem paradoxa dogmata inuehere vo-
lunt) accedere & sanctificationem dicant,
nec eam ad cõceptum, quum *ἐμβρυον* non-
dum animalis, nedum hominis nomine cõ-
fetur, vsque reuocent.

*Roma. 9.
Quarta ra-
tio excerpta
ex Muscu-
lo in locis
cõmunib.
c. de bapt.* **P**OSTREMO quasi Colophonẽ addunt
ex eodem Paulo, apud quẽ Deus se Ia-
cobum patriarcham, antequam boni, mali-
ue quippiam patrasset, imò verò antequam
in lucem æditus esset, dilexisse profitetur.
Quonam (inquiunt) pacto Iacobum dile-
xisse potuit Deus ex cõceptu, ortuq; pec-
catis

catis infectū, impurumq;, nisi eundē Christi gratia purificatum, ac sanctificatum (his enim verbis, ut iam ante sum præfatus, ad rem magis explicandā, & sub oculos ponendam utar) considerasset? Huius argumentationis explicatio nec difficilis, nec longe petenda est. Quandoquidem æternam Dei electionem delignat Paulus. Quod si eam prædestinationis rationem, quam sequitur Calvinus, reciperemus, facilius fortasse nodus iste dissolui posset. Et quoniam Calviniani in magistri sui verba iurarūt, nec minus à Caluino, quàm à Paulo dissentire sibi nefas esse ducūt: Agite experiamur, si quid hic possumus: quam in his refellēdis rationem mox etiā sequuturi sumus, ut ex præscriptis Caluini verbis, argumentisque aduersus eos potissimum agamus: Et si id maximè illi ægreferunt, sed quàm nihil in magistri sui schola profecerint, agnoscētes, meliorem fortasse postea mentem induent. Iacobum dilexit Deus antequam boni, malique quippiam patrasset: imò antequam in lucem esset æditus. Cur ita? Prædestinavit siquidem Iacobum velut rarum suæ bonitatis exemplū. Si inde Iacobum in matris utero sanctificatū colligemus, quid consequatur expēdere operæpretium est. Id verò ita

habet. Quemadmodum ante mūdi ortum, initiumq̄; Iacobū, atque adeo pios omneis prædestinavit Deus: ita eosdem tanto ante dilexit. Diuinæ enim illi menti omniū perfectissimæ, & quæ cæteris ut sint, perfectæq̄; in suo genere sint, præstat: Omnia sunt præsentia, neque vllum temporis est discrimē: illi (inquit Petrus) mille anni uti dies vnus, & dies vnus uti mille anni. Si quod Iacobū piósque omneis tanto ante dilexerit Deus, & quod eosdem tum quoque sanctificaerit, aut interpretabimur, aut inferemus: Iacobum nimirum, piósque omneis, non in matrum uteris, sed ante mundi ortum, initiumque, sanctificatos interpretabimur: quod sanctificatiōis genus (Sic enim à nōnullis etiam antiquis scriptoribus vocatur) ab eo diuersissimum est, quod Calviniani tractant, & hæreditarium pronuntiant: ne hic nos verbi ambiguitate circumscribant. Ad hæc huiusmodi sanctificatio ad eos dūtaxat (quos theologi electos vocāt) pertineret, quos iidem reprobos nominant, excluderet. Hi enim nullum eius vsum, ne in matrum quidem uteris experirentur: illos selectos, hos reiectos, non incommodè fortasse dicere possemus. Hinc quam ineptè æternā Dei electionem cum sua sanctificatione

commu-

*2. Petr. 3.
Hieronymus ad Damasum.*

Cyrillus li. 6. De trinitate.

commutarint Calviniani, aut saltem alterã alteri incócinne attexentes, coniunxerint, satis superque (ni fallor) perspicuũ esse cuius potest.

NE C magis obest quod ad Ephesios *Ephes. 2.* scribit Paulus, quum ait, Eramus natura filij iræ, id est, sub ingenti Dei indignatione constituti. Sed immensa Dei benignitas, ac charitas qua nos singulariter complexus est, nos velut peccatis immortuos, fide in Christum excitatos, ad vitam reuocauit, quem locum ita enarrat Calvinus, *Caluin^o in vt totam nostram salutem Dei bonitati ad- cõmentaris in Ept- scribendam esse existimemus. Non quod priores Deum dilexerimus (vt inquit Ioan- stolam ad nes) sed quia ipse prior dilexit nos. Idq; E- Ephes. phesios docet Paulus, sed alio loco paulò a- I. Ioan. 4. liter, quamuis ad eũdem scopum collimet, interpretatur: nempe, vt vel Abrahamũ A- *Caluin^o cõ brahamique familiam, id est Iudæos intel- cione 10. in ligamus ex Chaldeis natiõe idololatriæ de- epistol. ad dita, in Chananæã regni cœlestis (vt loquũ- Ephes. que tur (id est futuræ felicitatis typum ascitos: gallicè scri- quorum etsi patrem se Deus declararat, ta- pta est.* men spe duntaxat patrem experiebãtur, donec umbris reiectis, vnico Christi sacrificio reconciliati, patrem reipsa sunt experti, & vitæ cœlestis per Christum compotes facti:*

Concio de sanctis. infant.

vel vt Paulum, reliquosq; ex Iudaismo, cæteris reiectis Iudæis, ad Christianismum vocatos interpretemur. Sic autem se ex utero matris à Deo selectum, & eiusdem gratuita

Galat. 1.

bonitate vocatum scribit Paulus, vt Christum annuntiaret, atque Euangelium longè, latèque promulgaret. In hãc sententiam eúdem locum interpretatur Hieronymus.

Hieron.

in cap.

2. Epist.

ad Ephes.

„ Ante prædestinauit Deus (inquit) quod erat his temporibus completurus. Vtrobíq; igitur sicut supra in Iacobo diuinæ electionis, aut vocatióis, vt scribit Theophylactus cuius vim Christo velut sequestro sensim^o, habemus exemplum, nec peccatum, gratiamque simul homini inesse inferre inde possumus. Illud item diuinæ clementiæ per familiare est, vt eos qui imprudentes errât, quemadmodú etiam de se testatur aliquando Paulus, gratia sua illustret, & veræ vitæ, id est, suæ foelicitatis faciat cõpotes. Quinetiã suos omnes prior ad se vocat De^o, prior ipse eligit, ac diligit (inquit Ioannes) nec fieri poterat, vt denuò nasceremur, vt scribit

Basilius

de bapt.

„ Basilius, nisi regenerandos præuenisset Dei gratia. Commédât enim (inquit Paulus) dilectione suam erga nos Deus, quod quum adhuc peccatores essemus, Christus pro nobis mortuus est. Multo itaque magis iustifi-

cati

cati nūc in sanguine ipsius seruabimur per
 ipsum ab ira. Si enim quū inimici essemus,
 reconciliati sumus deo per mortē filij eius,
 multo magis reconciliati seruabimur in vi-
 ta ipsius. His veluti quatuor columnis fulci-
 tur commentitia Calvinianorum sanctifica-
 tio, quę si prostratę omnino nō sunt, at cer-
 tē multum inclinatę, disiectęq; mihi vidē-
 tur, vt totum ēdificium subitam iam, cer-
 tāmque minetur ruinam. Verumenimuerō
 vt quamprimūm prorsus ruat, cōficere no-
 strum erit. Id autem fiet, si quę illi nostro-
 rum argumentis respondent, deinceps ex-
 plicabimus, atque ipsa explicatione cōuel-
 lemus.

Si in matrum vteris infantuli sancti
 sunt (inquiunt nostri) baptismo opus
 nō est, aut saltem necessariō infantibus
 iam in lucem æditis is adhibendus non est.
 Si enim sancti sunt, toti sancti sunt: partim
 autem sanctos, partim impuros, peccatōq;
 inquinatos nemo dixerit. Nā quemadmo-
 dum totū corpus possidet sanitas, nec qui
 vertigine, aut podagra, aut alicuius deniq;
 membri vitio laborat, sanus verē dici po-
 test. Sic & sanctitas totum hominem possi-
 det, possidet (inquam) alia ratione, magisq;
 quam sanitas: Sanitas enim corpori inest,

Concio de sanctif. infant.

quod in multa membra diuiditur, quorum alia sana, alia egra esse possunt. At sanctitas inest animo, qui in parteis tribui, diuidique non potest: aut igitur vnusquisque sanctus, aut impurus sit necesse est: nec qui peccati labe infectus est, sanctus dici vlllo modo potest. Peccatum propriè semper accipio, vt gratiæ opponi solet, quod mortem affert, & sempiterno supplicio addicit. De peccatis leuioribus longè alia ratio est, de quibus Io
” ãnes: Si dixerimus, quoniã peccatũ nõ habe
” mus, ipsi nos seducimus, & veritas in nobis
” non est. Nec magis humanam imbecillita-
tem peccato originis propagatam, (quam etiam in tinctis relinquere solet) excludere tentamus: quæ non obstat quominus pij etiam paulò sancti subinde dicantur. Vti nemo tam exactè sanus est, quĩ aliqua (quæ tamen corpori nihil obest) humorum haud prorsus æqua proportione commixtorum intemperie laboret. Quum igitur in matrũ vteris sanctificati sint infantuli, baptismo cuius peccatorum sordes eluere proprium est, sanè non indigent, aut non ita indigent, vt sine illo salutem consequi non possint. Calviniani contrariũ pronuntiatum proferrunt, idque confidenter asserunt: neminem ad baptismum recipiendum, nisi de eius sanctitate

etitate cōpertum sit, aut sperari iure posset.
 Quod exemplis Abrahami, Corneliique il-
 lius Centurionis confirmare nitūtur : Nam
 de Ioanne mox in proxima ratiocinatione
 agemus. Abrahamus (inquiunt) antequam
 circumcideretur, iustitiæ laudem fide asse-
 quutus est, iustusque palam est pronuntia-
 tus. Cornelius antequam tingeretur, spiri-
 tussancti est illustratione donatus. Sed nos
 ex vno, atque altero exemplo, axioma in ge-
 nere posse constitui pernegamus. Et indu-
 ctionē dialectici infirmū argumentandi ge-
 nus vocant, nisi quod in paucis probatum
 est, idē in omnibus comprobetur. Quod in
 Abrahamo priuilegium quoddam ac sin-
 gulare diuinæ beneficentię exemplum fue-
 rit ante circumcisionem collata iustificatio,
 vel id docet, quod omneis Abrahami poste-
 ri, antequam fide iustificarentur (vt theolo-
 gorum verbis vtar) circumcisi octauo die fu-
 erunt, paucis exceptis, de quibus sub huius
 concionis finem agetur. Ita in Abrahamo
 fides, ac iustificatio circumcisionem anteuert-
 erunt, in eius posteris vtrāmque circūcisio
 anteuertit, vt docte etiam animaduertit Au-
 gustinus. Priuilegium quōque in Cornelio
 fuisse, quod ante baptismum spiritussancti
 vim admirabilem sit expertus, non ego so-

*Augu. de
 bapt. cōtra
 Donat. lib.
 4. c. 24.*

lus affero, nec tamen antiquos illos nostræ religionis duces, propagatorésque proferã, doctores (inquam) ecclesiasticos, quos egrè atque iniquè Calviniani recipere, & plerũque malè acciper e solent. Calvinum igitur proferam, à quo ne discedãt, magna illis religio est: de cæteris multum solliciti non sunt. Is itaque aduersus Seruetũ disputans, sic ait: Quod Cornelium spiritu sancto pri mum donatum, mox tinctum, Seruetus pro fert, & quod in vno præter ordinem acci dit, id in omnibus pro lege habet, Stupidi tatis est in primis prædicãdæ: Vti Eunuchi, & Samaritanorum exempla declarant, qui bus spiritum sanctum à baptismo conferen dum diuina prouidentia indicauit. Quan quam Eunuchi exemplum falsò proposi tum est. Et Calvinum memoria lapsum esse constat. Neque enim an à baptismo, an ante baptismum, imò an omnino spiritum sanctum Eunuchus receperit, vsquam pro ditũ est. Sed duodecim Ephesios Pauli mi nisterio tinctos addere quis merito potest. Eã porro diuinę beneficentię veluti formu lã passim obseruari solere, vt cõdonata noxa spiritu sanctus cõferatur, docet Petrus: Res pificite (inquit) & vnusquisque vestrum tingatur, vt peccatis remissis spiritus sancti dono

Calvinus

instit. lib.

4. cap. 16.

sect. 31.

Locus ex
gallicè scri
pta institu
tione trans
latus.

Acto. 8.

Acto. 19.

Acto. 2.

dono cumuletur. Id enim ordo exigat, ut quis primum noxa condonata, Satanę quasi vinculis solvatur (omneis quippe natura Satanę nexu obligati sumus) mox Christo vendicante in eius possessione, familiamq; perductus, succedente spiritus sancti illustratione, ac sanctitate donetur. Nam quemadmodum, nisi purgato morbo, sanitas redire non potest: ita nisi purgata noxa, innocens, sanctusque esse nemo potest. Peccatum gravissimum animi est morbus, sanctitas certissima, presentissimaque eiusdem est sanitas. Et quemadmodum sanitas cum morbo coire non potest, ita nec sanctitas cum peccato simul consistere unquam potest. Nasceretur Satanę serui, excutienda aut redimenda est seruitus, ut simus liberi: siquidem Satanę seruus, idem & Christi esse non potest. Christi autem seruitus ipsissima est libertas. Idem porro ab utroque domino simul vendicari nequit. Desinat igitur unusquisque primum Satanę mancipio teneri oportet, ut Christi spiritu frui, eiusque sanctitate perfundi possit. Nonne sanctificationem sanctitas, eiusque effectus, & vita æterna, peccatum originis impuritas, & mors peccati quoque effectus, ac condēnatio (ut inquit Paulus) necessario consequuntur? Quomodo igitur

tur in eodem infante quæ se mutuò interimunt, & se inuicem priuanteis producant effectus, conuenire possunt? Hinc quàm inconsideratè ex vno, atque altero exemplo suum illud axioma, ad omneis vtique Christianos ex æquo pertingens, Calviniani intruxerint, satis (ni fallor) comprobatū est. Et id quidem Calvinus ipse in Serueto acriter reprehendit, ac nimis crassæ stupiditatis arguit, nec suis (opinor) si adhuc superstes esset, æquior futurus. Etenim aduersus illos pugnat totis viribus, vnâque cum nostris nisi baptismus præcedat, spiritum sanctum negat infundi. Si quid præter ordinem fit, id axiomatis veritatem nõ euerit. Quod autem sacramenta hoc loco nuda collatæ nobis gratiæ signa Calviniani esse contédunt: Id, ne disputationis ordo perturbetur, in extremam hanc orationem differemus, atque eorundem vim, præsertim baptismi, paucis edifferemus.

Secūda catholicorum obiect. aduer. Calvinianorum sanctificationem. Psalm. 50.

SE C V N D O loco hereditariæ Calvinianorum sanctitati illud Davidis opponere solemus, quo se ex cõceptu, ortuq; peccato inquinatum esse testatur. Quod de mortalibus vniuersis sacrarum literarū periti verè dici, sed & Calviniani quoque confitentur. Si autem id recipimus, ex cõceptu
san-

sanctus esse nemo potest. At Calviniani Ioannem Baptistam ex conceptu, ortuq; impurum, nihilominus in matris utero purificatum, imò verò ingenti diuini spiritus vi fuisse cumulatam inferunt, atque ex hoc exemplo, aliisque aliquot rationibus, ut hanc nostram obiectionem eludant: alterum nò minus quàm quod priore loco ppositum est, quinetiam magis falsum axioma constituunt: Eundem scilicet hominem & peccato conspurcatum simul, & Deo acceptum esse, aut (ut vulgò loquuntur) eundem hominem simul, & in peccato, & in gratia esse aliquando posse, imò verò semper esse. Hoc est latens in se bellum alere, gratiam simul atq; peccatum: illis (ut mihi videtur) philosophis persimiles, qui omnia velut corruptiõis subicientes, ex concordia discordiaque totam mundi machinam, & cõditam primum esse, & constabiliri, sustentarique voluerunt: quod enim illi de mundo vniuerso qui plerisque sui partibus, sed diuersis, contraria eodem tempore recipere potest. Hi de homine minore mundo *μικρόκοσμον* græci philosophi appellat, pronuntiant: nisi quod isti longè magis absurda inuehant: In animo enim qui simplicissimus est, & in parteis (ut antè dixi) tribui, diuidique non potest, pri-

uantia, & quæ se mutuò interimunt simul collocāt. Verumenimvero vt hic locus cōmodius tractetur, repetēda primum, atque accuratiùs expēdēda est illa, cui⁹ paulò antè memini Adami, Christi⁹; collatio: Mox ad Calvinianorū rationes quib⁹ istud axioma fulciunt, refellendas descendemus. Vt Adamus inficit transfuso originis peccato, ita suos Christus sanctificat peccatis solutos, atque purgatos. Hic enim prim⁹ nostrę iustificationis est gradus, vt peccata primo loco remittantur, nostrumque hoc velut æs alienum dissoluatur: mox accedat Christi gratia, quæ certa nostræ libertatis est vindex, hominēq; soluto nexu sanctificat. Illius omneis moderatur actiōes, & ne de via aberret, recta ad æternum illud beatorum animorum domicilium perducit. Si igitur infantulos in matrum vteris sanctificat Christus, vt peccatum originis, quo illi inficiuntur, prius iisdem remittat necesse est: ne omnino præposterè agat, quod illi diuinę menti tribuere nefas. Sic gratiam, peccatūque eidem simul homini inesse non posse satis constat: quod tamen Calviniani tanta confidentia inculcant, vt eorundem impudentiam ne magis, an inscitiā mirari debeamus cōstituere vix possimus. Sed vt omnino illis

lis os istud obturemus, ex præscriptis Caluini verbis agamus. Is summam nostræ iustitiæ in peccatorum remissionē collocat, imò verò iustitiam nostram peccatorum remissionem esse definit. Rationem etiam addit, quæ vt facilius perspiciatur, locum ipsum inferam. Audimus (inquit) peccatum diuisionē esse inter Deum & hominē: alienū à Dei iustitia esse, quicquā commercij habere cum peccato: Quē autem Deus in coniunctionem recipit, eum dicitur iustificare: quia nec recipere in gratiā, nec sibi adiungere potest, quin ex peccatore iustū faciat: Istud addimus fieri per peccatorum remissionem. Et paucis interiectis: Cōstat itaque quos Deus amplectitur, non aliter fieri iustos nisi quod absterfis peccatorū maculis purificantur: vt talis iustificatio, vno verbo appellari queat, peccatorum remissio. Qui locus mihi significantiūs videtur expressus, copiosiūque tractatus, vt cætera omnia, in ea institutione quā Calvinus senex paulò antè quā è vita excederet, gallicè scripsit, & tanquam commētariorum suorum omnium coronidem publicè ædedit. Itaque cū Calvinus institutionē nomino, postremam hanc intelligo, Christianam ille vocat & inscribit: Sed κατ' ἀντίφρασιν, vt

*Cal. instit.
lib. 3. c. 11.
sect. 21.*

*Esa. 59.
„ Augu.
„ lib. 1. ad
„ uers. Pe-
„ la. c. 20.*

Iob. 2.

3. Reg. 21.

facram auri famé vocat poeta, vel vti Iobus Deo benedicere iussus, item Nabutha quasi Deum, ac regem benedixisset, id est, maledictis infectatus esset, damnatus est: Antichristiana enim verè dici potest, infoelix vates, & Antichristi iamiam aduentantis (vt mihi quidem videtur) prænuncia. Vt ad rem redeam. Si nec quemquam sibi adiungere, nec in gratiam recipere potest Deus, quū ex peccatore iustum faciat, idque fieri peccatorū remissione necesse est. Infantulos igitur in matrum vteris conclusos, nec sibi adiungere, nec in gratiam recipere, nec sanctificare (vt loqui mallunt Calviniani) potest Deus, quim ex peccatoribus iustos faciat, peccato originis, quo vno illi illigantur, remisso. Hinc duo axiomata necessario emergunt: Alterum peccatum & gratiam simul eidem infantulo inesse non posse: Quod Calviniani confidēter asserunt. Alterum si infantulos in matrum vteris in gratiā recipit Deus, idque nisi peccato originis remisso fieri nō potest, eodem nasci puros, & peccati illius prorsus immunes. Quod tamen illi negant, & peccato inquinatos nasci contendunt. At de adultis duntaxat (inquit aliquis) loquitur Calvinus. Sanè in genere vtrumque axioma pronuntiauit, haud quemquam in gratiam

gratiã à Deo recipi, quin prius ex peccatore iustus fiat, quod in vniuersa humana natura verum est: Nam vt rectè ex Esaia, Augu-

*Esa. 59.**» Augu.**lib. 1. ad-
uersus Pe-
lagianos,
cap. 20.*

stinoque excerptit Calvinus, peccatũ semper, inter Deum & hominem separatio est. Tum verò iustitiam nostram esse peccatorum remissionem ait, quod de adultis pariter atque infantulis verè quoque pronuntiat: sed in alium sensum, quàm Calvinus interpretatur: nempe iustitiam vtrifq; non posse conferri, nisi peccatis prius remissis.

Nam idem in vtrifque iustificationis ordo, gradusque obseruatur, Si tamen vera esset illa iustitiæ à Caluino proposita descriptio, iustitiam (inquam) esse peccatorum remissionem, non minus profectò in infantulis, quã in adultis locum haberet. Ergo ne tãtus doctor secum pugnat? pugnat nimirum, & aut peccatum originis infantulis nondum in lucem æditis, vel baptismo nondum initiatis inesse neget (quod minimè vult) aut eosdem nisi quid baptismi vicem impleat, ante baptismum sanctificari inficietur, aut quosdam in Dei gratiam receptos, quos ex peccatoribus iustos non fecerit Deus, fateatur necesse est: sed istud mox etiam fusiùs tractabitur.

Nunc

NVNC quas hoc loco suo axiomati Cal-
uiniani rationes astruūt, persequamur:
Ioannem baptistam in peccato conceptū
natumque aiunt (sic enim loqui solent) nec
minus in matris vtero exuberāti diuini spi-
ritus gratia perfusum: Hinc peccatum, gra-
tiamq; eidē simul inesse inferunt. Nos per-
inde atque illi Ioannem in peccato concep-
tum fatemur: in peccato autem natum per-
negamus, quod eundem in ipso matris vte-
ro in gratiam receperit Deus, quem nisi pec-
cato remissio recipere non potuit, vel teste
Caluino. Quī autem Ioannem in peccato
natum Caluiniani probabunt? proferāt lo-
cum è sacris literis: sin nullum habent, & ad
thesim confugiunt, omneis mortales ex cō-
ceptu, ortuque peccato esse infectos: Confe-
cta nondum res est, imò nihil prorsus actū
est. Aio singulare fuisse diuinæ beneficentiæ
exemplum, quod Caluinus ipse non negat,
vt Ioānis munus, ministeriumq; declarare-
tur augustius. Quemadmodum & de Iere-
mia legimus, sed de alio præterea sacris lite-
ris proditum non puto. Samuëlem addit
Hieronymus: verum vbi legerit non video.
De Afella quoque virgine, eadem scribit,
vti permulta quotidie diuinæ bonitatis ex-
perimur exēpla. Maius quiddam de beata
virgine,

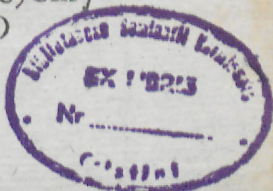
*Calui. infst.
li. 4. c. 16.
sect. 17. &
i app. libel.
de vera ec.
ref. ratione
Ieremia. I.
Hieron. in
e. 20. Mat.
Hieron. ad
Marcellā.*

virgine, Domini nostri Iesu Christi matre, Theologi tradiderunt, eã scilicet ne ex conceptu quidem aliquando fuisse pollutã: sed ex his paucis exemplis thesin conficere non licet. Imò verò quoniam ea vt singularia quædam Dei dona Ieremiæ, ac Ioanni priuatim concessa narrantur: Contrariam thesin merito cõstituere, atque infantes in matrum uteris nõ sanctificari, sed impuros nasci affirmare possumus.

Cyriillus li
bro 6. in Io
annẽ. ca. 15
August.
de natura,
& gratia.
cap. 36.
Petrus Ga-
lati. de ar-
canis cath.
verit. lib.
7 cap. 5.
Tho. par. 3.
q. 27. ar. 1.
Roma. 7.

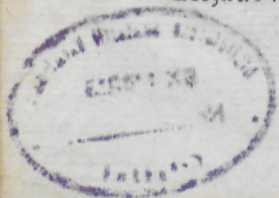
PROFERTUR & Pauli locus à Calvinianis, quo carni suæ ita insidere peccatum is fatetur, vt quod odit malum, agat, quod optat bonum, non agat: Hac enim loquendi formula vtitur Paulus. Atq; interim magno supercilio damnatur à Calvinianis ecclesiastici scriptores, qui Paulum sub aliorum persona loquutum monumentis suis prodiderunt: Et in contemptum, Romanæ ecclesiæ doctores appellantur. Et ne quis è vulgò obscuros aliquos interpretes intelligi existimet, eosdem de nomine nosse operæpretiũ est: Nomina siquidem Calviniani supprimunt, siue de industria, siue quod illos non legerint. Sed ex Caluino suo duntaxat ita vel audierint, vel excerpserint. Sũt autẽ hi, Origenes, Gregorius (vt refert Augustin⁹ & Nanziãzenũ intelligi puto) Chry-

D

Concio de sanctif. infant.

foftomus, Theodoretus, Theophylactus, inter Græcos. Inter Latinos Hilarius, Ambrosius, Hieronymus, & aliquando Augustinus, quamuis eam sententiam postea retractarit: sed ita vt priorem non damnet, cæterum alteram cōmodiorem putauit. Addere possumus ex recētioribus Erasmus. Quos è Caluini officina prodiens nescio quis, qui vix vnā, aut alteram latinā, græcā autem ne vllā quidem syllabā nouit, tanquam seuerus quidam Aristarchus, cōposito admodum vultu, graui sanè sententia, imperitiæ damnat atque tarditatis. O tempora, O mores, exclamabat olim Latinorū oratorū eloquētissimus: quod hodierno die, viri Metenses, in re magis seria maiorisque momenti nobis nostro iure exclamare profecto licet. Tum enim reipublicæ, hīc religionis causa vertitur. In quæ autem tempora incidimus? quos hominum mores patimur? Ecclesiæ quæ se ad primæ illius apostolicæq; ecclesiæ normam compositas iactant, quæ se antiquam illam integritatem referre nomine præ se ferunt, quos habent nouæ istius doctrinæ duces, atque propugnatores, nisi aut ignotos, aut qui monachismum abiurarit, aut sacrarum literarum rudes, aut vitæ fordibus infames, aut insignis alicu-

alicuius facinoris ergò patria extorres? Et tamen hisce bonis artibus instructi, atq; ita de religione benemeriti (si Deo opt. max. placet) quem nostrorum, imò quem antiquorum episcoporum atque scriptorū præfese nō fastidiunt? quo supercilio vtrōsque aut conuitiis lacerant, aut tanquã rudes despiciunt? Itaque hoc assequuntur, vt quum & veteres, & eos, qui superstites de republica Christiana benemerentur, vbique infestetur, se ab vtrorumq; doctrina, & vniuersæ ecclesiæ consensu prorsus alienos esse testentur, hoc est, sese conceptis verbis hæreticos esse pronuntient.

VT AVTEM ad Pauli locum nuper cōmemoratum redeam, Aio vtramq; interpretationem, vt vel ipse Paulus de se, & ex suo sensu, vel de aliis illorum quasi personam induens loquatur, mihi probari. Et Calvinus ipse, quãquam Paulum sub aliorum persona loqui negat, tamen nō solum de se, sed & de fidelibus differere cōfitemur: in quibus viget aliqua spiritus gratia, quæ illustret sanæ mentis cōsensum cum iustitia legis, quia in carnem non cadit peccati odium. Hæc enim illius verba sunt. Calvinianis itaque tam acutis rerum peruestigatōribus optio detur, vtram interpretationē

*Caluin⁹ in
c. 7. Epist.
ad Rom.*

malint. Et quandoquidem priorem solùm
recipiunt, agite, periculum faciamus, quid
illorù argutiæ assequatur: Paulus (inquiūt)
à Deo selectus peccatum carni suæ insidere
palam fatetur. Si à Deo selectus erat, Deo
certè erat acceptus, & carnem nihilominus
peccato prurientem, inquinatàmque expe-
riebatur: gratia igitur & peccatum eidem
simul homini inesse possunt. Primum aio
illatione non satis coherere. Non enim qui
semel à Deo est selectus, Deo semper est ac-
ceptus, aut (vt loquuntur) nõ semper is qui
vas est electiõis, in gratia est. Selectos à Deo
Dauidem & Petrum negarit nemo. Dum
tamè adulterio se polluit Dauid, aut Petrus
dominum nostrum Iesum Christum agno-
scere detrectat, periuriõ que se deuouet, neu-
ter tum Deo acceptus fuit. Alioqui & adul-
terium, & periurium, & deserta religio, ne
peccati quidem loco habeantur. Alioqui e-
lecti nunquam saltem peccato, quod mor-
tale vocant, peccarent, vt temerè Calvinus
aliquando censuit, dum peccata non ex rei,
sed ex subiecti, & eius qui peccat natura di-
stinguenda existimauit: hoc est, dum electo-
rum peccata omnia venialia, impiorù mor-
talia (vt loquuntur) esse cõtendit: At rem, id
est, factum ipsum, respexit Paulus. Qui talia
agent

2. Reg. II.
Matth. 26

Calvinus
instit. li. 3.
ca. 4. sect.
28.

Rom. I. »

agunt (inquit) digni sunt morte. Imò verò „
 Christus: Qui irascitur fratri suo, reus erit „
 iudicio. Qui autem dixerit fratri suo, racha, „ *Matt. 5.*
 reus erit concilio. Qui autem dixerit fatue, „
 reus erit gehennæ ignis. Quinetiam Calui- „
 nus alio loco electos grauissimè nonnun- *Calvinus*
 quam peccare non negat. Peccatum igitur *instit. lib.*
 an venia sit dignum, an mortem pariat, læ- *4. c. 1. sect.*
 taléque sit, nō eius qui committit aterna ele- *24 et seq.*
 ctio, aut prædestinatio, sed res commissa di-
 stinguit. Tum vt penitiùs rem excutiamus,
 addo peccatum impropriè, nec vt gratiæ op-
 poni solet, hoc loco vsurpari. Nã tum mor- *Roma. 5.*
 tem affert (vt docet Paulus) & nos diuinæ
 gratiæ beneficio priuat. Concupiscentiam
 enim (vt hoc nomen theologi vsurpant) in-
 telligit Paulus: antiqui scriptores fomitem
 interpretantur, hoc est, aculeum quendã na-
 turæ nostræ à prima ipsius origine insitum,
 ex quo Adamus in Dei præceptū olim pec-
 cavit, peccatq; reliquias quasdam posteris
 suis reliquit. Hãc scilicet concupiscentiam,
 quæ in his, qui baptismo sunt initiati, nec
 peccatum est, nec propriè peccati nomine
 cêsetur. Quamuis peccatum interim à Pau-
 lo, sed impropriè nōnunquam appelletur,
 quod peccatorum sit quoddam incitamen-
 tum. Concupiscentiam autem nisi accedēte

consensu nõ esse peccatum multis locis do-
cet Augustinus, quorum aliquos insignio-
Aug. li. I. res, vt tota res magis illustretur, huc inferere
cap. 23. de non alienum putavi. Nam ipsa quidem cõ-
nupt. et cupiscentia (inquit) iam non est peccatum
cõcupis. in regeneratis, quando illi ad illicita opera
non consentitur: atque vt ea perpetrent à re-
gina mente membra non dantur. Et paulò
cap. 26. post. Sic autè vocatur peccatum, quia pec-
eiusdem cato facta est, quum iam in regeneratis non
libri. sit ipsa peccatum, sicut vocatur lingua, locu-
tio quã facit lingua, & manus vocatur scri-
ptura quam facit manus: Itémque sic voca-
tur peccatum, quia si vincit, peccatum facit.
Sicut vocatur frigus pigrum, nõ quod à pi-
gris fiat, sed quod pigros faciat. Et alio loco:
In eis ergo qui regenerantur in Christo, quum
remissionem accipiunt, prorsus omnium pec-
catorum, vtique necesse est. Vt reatus etiam
huius licet adhuc manentis concupiscetiã
remittatur, vt in peccatum (sicut dixi) non
imputetur. Nam sicut eorum peccatorum
quæ manere non possunt (quoniam quum
fiunt prætereunt) reatus tamen manet, & ni-
si remittantur, in æternum manebit. Sic il-
lius concupiscentiã, quando remittitur, rea-
tus aufertur.

Poffem

POSSSEM & alios ex Augustino locos proferre, quibus concupiscentia noc accedente consensu peccatum non esse conuincitur, sed illis breuitatis studio, prætermisissis, idem ex Paulo cōfirmabo. Quod vt magis perspicuum fiat, in quot & quas parteis hominem partiatur Paulus, videre operæ pretium est: Ipse autem Deus pacis (inquit) sanctificet vos totos, vt integer & sine culpa vester spiritus, & anima, & corpus in aduentum Domini Iesu Christi referuetur, aut si ita vertere mauis, in conspectu Domini nostri Iesu Christi cōseruetur. Sic enim habet græcus codex.

ἐν τῇ παρυσίᾳ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν ἰησοῦ Κριστῷ τηρηθεῖν
 quam interpretationem à Pauli sensu non alienā arbitror, licet antiqui scriptores priorem sequantur, quam etiam valde amplector. Animaduertitis tres hominis parteis, spiritum, animam, corpus, siue carnē. Anima intermedia, inter spiritum & carnē collocatur: sicut intermedia quoque est princeps animæ facultas, nempe voluntas. Ea si vna cum spiritu coniuncta erit, pariet fructus spiritus, hoc est bona opera, & omnis generis virtutes, quas diuini spiritus gratia homini infusa statim parturit, voluntas accedens parit. Tum enim spiritui imperanti,

1. Thef. 5.

Hierony.

quest. 12.
ad Hedib.Chryf. homil. 11. in
epist. 1. ad
Theffal.Theophyl.
in c. 5. eius
dem epist.
Theodoret.
ibidem.

voluntatiq; pariter trahenti, caro vtrique
cædens, victaque parere cogitur. Si vna cū
carne neglecto spiritus imperio voluntas
coniungetur, Carnis fructus edet (vt loquū-
tur theologi) hoc est, peccata, quæ instigan-
te illo naturali aculeo (cui⁹ paulò ante me-
mini) Caro quasi concipit, voluntas comes
consentiensque perficit, atque in lucē ædit:

*Cicero. l. 4.
tuscul. qua-
stionum.*

Quamquam voluntatem aliter Stoici de-
fini erunt, vt ea sit, quæ quid cum ratione de-
siderat: quæ autem aduersus rationem inci-
tata est vehementius, libido vel cupiditas
effrænata dicatur. Non sum nescius, varias
in hunc Pauli locum extare antiquorum
scriptorum interpretationes, quod per spi-
ritum, alij gratiam in baptismo receptam,
alij omnia in genere Spiritus Sæcti dona, alij
animæ partem, quæ rationis est compos, in-
tellexerit. Sed omneis vno ore, inter spiritū,
atq; carnem, voluntatem interiectam, inter-
mediamq; confitentur, sine qua naturalis il-
le carnis aculeus, in iis, qui baptismi gratiã
receperunt, nec verè dici, nec esse peccatum

*Tertul. lib.
de anima.*

potest. Id explicat in hæc verba Tertullian⁹:

„ Sequitur animam nubentem spiritui caro,
„ vt dotale mancipium, iam nõ animæ famu-
„ la, sed spiritus: O beatum connubium, si nõ
„ admiserit adulterium. Id quoque indicat

*Cypria-
nus ser-*

Cyprianus.

Cyprianus. Nam quum corpus è terra, & „ *mone de*
 spiritum possideamus è coelo, ipsi terra & „ *oratione*
 coelum sumus, & in vtroq; id est, corpore „ *domini-*
 & spiritu, vt Dei voluntas fiat, oramus. Est „ *ca.*
 enim inter carnem & spiritum colluctatio, „
 & discordantibus aduersus se inuicè, quo- „
 tidiana congressio, vt non ea quæ volumus, „
 ipsi faciamus, dum spiritus coelestia, & di- „
 uina quærit, caro terrena, & secularia con- „
 cupiscit: Et ideo petimus impèse inter duo „
 ista, ope, & auxilio Dei concordiam fieri, vt „
 dum & spiritu, & carne voluntas Dei geri „
 tur, quæ per eum renata est, anima seruetur. „
 Cypriano assentitur Origenes. Frequenter „ *orige. in*
 in scripturis inuenimus (inquit) quod ho- „ *cap. I. ad*
 mo spiritus, & corpus, & anima esse dicatur. „ *Roma.*
 Verum quum dicitur, quia caro concupif- „
 scit aduersus spiritum, spiritus autem aduer- „
 sus carnè, media proculdubio ponitur ani- „
 ma, quæ vel desiderijs spirit⁹ acquiescat, vel „
 ad carnis cõcupiscentias inclinetur. Quin- „
 etiam Hieronimus scribit, inter opera carnis „ *Hier. ad*
 & spiritus, mediam animam fluctuare, nũc „ *salmini-*
 hæc, nunc illa cupientem. Quod si hæc na- „ *anũ de vi*
 turæ nostræ corruptio, quam concupiscen- *ditate ser*
 tiam vocamus, ab Adamo in totam eius po- *uanda.*
 steritatem propagata, in tinctis verè pecca-
 tum esset, etiamsi nihil eidem assentiamur,

Concio de sanctis. infant.

maior nimirum esset lætalis, atque hæreditaria ex Adamo diffusa labes, quàm Christi viuificantis gratia, quod tertia sua ratione Calviniani sedulò negāt. Verè enim hominem illa inficeret, verè ista non purgaret.

*Musc. in
c. 17. Gene.
parte 2. ob-
seruatiõe. 5*

Hinc quoque damnatur & temeraria Musculi assertio, qui peccatum originis nec iustitia fidei, nec circuncisiõe signaculo iustitię fidei, nec baptismo re ipsa tolli existimauit. Alioqui (inquit) si in Adamo sublatũ esset, ita sanè sublatum esset, vt omnis eius posteritas ab hac labe immunis prorsus fuisset. Id enim necessariò non consequi parùm est: Quod in Adamo peccatum ipsum quidè re vera sublatum est, vt etiam baptismo ab illo in nos propagatum aufertur, nõ autem peccati illius primi priuata affectio, siue proprietas, aut pœna (vt docet Augustinus) qua ex Adami posteris vnusquisq; qualis natus est, talè quoque gignit. Ex hoc igitur Pauli loco qui de cõcupiscentia cui adiunctus cõsensus non est, intelligi debet, præsertim si Paulum loquentem facimus, perperam vel nos peccatis semper esse comaculatos, conspurcatosque, vel peccato simul, gratiãque partim sordidos, partim pueros, sanctosque Calviniani inferunt: quod enim peccatum vocat Paulus, peccatum re-

*Aug. lib.
14. de ciui.
Dei. c. 3. et
lib. 15. c. 6.*

uera

uera non est, nec diuinæ gratiæ opponi debet. Quod autem Paulus se quod optat bonum, non præstare, & quod odit malum, patrare ait, id reipsa, ita accidisse interpretari non debemus. Nam concupiscentiæ illius, de qua iam satis multa diximus, naturam, ingeniúmque depingit: quæ nos huc, illucque proclives impellit, atque incitat, sed incitatos retinet homo intimus, siue interior (vt Paulus loquitur) nosque in officio cõtinet: Sicut & mox legẽ diuinam sibi pergratam κατὰ τὸν ἑσω ἄνθρωπον, id est, quod ad interiorẽ hominẽ attinet, idem profitetur. Paulum siquidem non ita vitis addictum fuisse cõstat: quem pharisæismum etiam profitentẽ, necdum Christianismo imbutum, vitę integritas eximia commendabat.

philip. 3.

PROFERUNT & Mattheum Calviniani, *Matth. 6.* nihil fanè tale meditãtem, & ab illorum sensu multum abhorrẽtem. Si peccatum & gratiam (inquiunt) nobis simul inesse non confitemur: Quĩ Deum vt nobis peccata remittat, patrem inuocare possimus? Si pater est, in gratiam nos recipit, acceptos habet, & peccata nihilominus interim confitemur. Deus (inquam) benignus est, clemens est, omnibus qui nomẽ illius inuocãt, perfacilẽ se præbet. Quotiescunq; igitur vnus-

quisque resipiscit, peccatum agnoscit, Dei bonitatem implorat, Deum patrem experitur, qui paterna indulgentia filium redeuntem ad se recipit, & noxam pariter condonat. Is enim apud prophetã ita nos affatur:

- Zach. I.* » Conuertimini ad me, & ego conuertar ad
» vos. Conuersionem siue resipiscentiam sta-
» tim Dei misericordia consequitur. Et si di-
» xerimus quoniam peccatum nõ habemus,
I. Ioã. I. » nos ipsos seducimus, inquit Ioãnes. Sed hu-
» manam imbecillitatem, hoc est leuiora pec-
» cata designat, sine quibus hanc vitam uiue-
» re non possumus. His præterea iam olim a-
» bundè satisfecit prodigi filij parabolam ex-
Hier. ad » plicans Hieronymus: Frustra quidam argu-
Damas. » mentãtur (inquit) nomen patris in sanctos
» tantummodo conuenire: quum etiam Deũ
» patrem vocet, qui se filij nomine confitetur
» indignum: Nisi fortè ideo patrem audet
» vocare, quia plena mente conuersus est. Et
» paulò antè. Antequam dignis operibus &
» vera poenitentia ad patrem rediret antiquũ,
» Deus apud quem cuncta futura, iam facta
» sunt: & qui est omnium præscius futurorũ,
» ad eius præcurrit aduētum, & per verbum
» suum quod carnem sumpsit ex virgine, re-
» ditum filij sui iunioris anticipat.

Neque

NEQUE verò (vt falso nobis Calviniani imponunt) hominem ad desperationē adigimus, quasi semper is, omnique momento peccatis sit inquinatus, ac quodammodo cōcretus: nec magis illi καθαρίσις siue puritatem Anabaptisticā, aut Nouatianam potius, à Nouato enim primum, vel Montano (vt scribit Hieronymus) inuecta est, affingimus. Multum utique ab utroque dogmate abhorremus. Sed quæ illi ipsi falsa dogmata inuehunt, eadē nobis affingere conantur. Quid enim aliud sibi volūt, quū hominē ex conceptu, ortūque, ac tota vita in super gratia præditum, pollutēque, & peccato infectum, ac quasi concretum, hoc est, & deo acceptum simul, & satanæ nexum esse profitentur? Atque vbi eundem ab initio vsque ad extremum, à vertice ad pedes vsq; (vt vulgo aiunt) omnibus inquinamentis inquinatiorem reddiderunt, è Lutheriano Narthecio pharmacon, quod Calvinianis etiam aliquot herbis miscuerunt, quasi præsens remedium porrigunt, quo illum licet semper impurum, atque fœdum, purissimū tamen, sed sola inanique cogitatione perinde, ac si Homericum quendam Deum, aut Ianum aliquem bifrontem depingerent. (Nam reuera non ita esse ipsi quoq; confi-

*Hieronim⁹
li. 2. aduer.
Iovinianū.*

tetur) nobis deinde representet. Si quis enim Deos Homericos penitus inspiciet, comperiet nimirum homines fuisse facinorosissimos. Binam autem homini frontem (ut quondam Iano antiqui) ita Calviniani attribuunt, ut altera ab altera *Ἰσ διὰ πρῶτον* differat. Altera quippe cadauerosa prorsus est facies, tota vitiiis conspurcata: Altera autem eximia quedam, & ea pulchritudinis specie excellens, ut penicillo exprimi nullo modo possit. Ea verò est Christi iustitia, nobis (ut ipsi loquuntur) imputata: de qua suo loco dicitur. Nam plura nobis supersunt dicenda, quam vel cõcionis ratio, vel ppositæ quæstionis tractatio fortasse patiatur. Hoc indicasse veluti per transfennam sat fuerit. Calvinianos tam ineptè hanc falsò nobis ascriptam, siue imputatam (ut illi loqui mallunt) Christi iustitiã suo errori pratexere, quam hæreditariam illam sanctitatem ab Abrahamo ad omnem fidelium societatem deducere tentarunt: ut ex vtraque hominem, & peccato semper inquinatũ, & Deo esse gratum comprobarent.

AN Christi iustitiam superabit Adami peccatum? Id quidem tertia sua ratione illi pernegarunt: Atqui potuit in Adamo innatã gratiam iustitiãque veluti

luti proscribere, & re ipsa exterminare primum illud peccatum. An peccatum ipsum non excutiet, an illas quasi postlinimio redeuntes non reducet, & re vera instaurabit Christi gratia? Nónne quemadmodum per inobedientiam vnius hominis multi peccatores sunt constituti: Ita per vnius obedientiam iusti constituentur multi? Peccatum re ipsa ab Adamo in eius posteros propagatum est: nónne re ipsa à Christo ad pios omneis iustitia manabit? An potuit serpens æneus Christi typus pristinam egrotis valetudinem reddere, Christus typo designatus, depulsis animi morbis, pristinam integritatem non reddet? Præterea si iustitiæ nostræ summa in imputatione cónsistit, homo ex se nihil habet. Omnes pfectò ex æquo iusti erunt: Siquidem in se nihil habent, quo alter alteri præferatur. Quomodo igitur pij à piis, vt stella à stella different? an quod huic maior, q̄ illi ascribetur, aut imputabitur Christi iustitia? Si id ita habet, quomodo iusto præcipitur, vt iustificetur adhuc, & sancto, vt sanctificetur adhuc? ex se enim nihil possunt. Aut quomodo iustitia illa maior, minóruè hominibus imputabitur? An dicemus quibus grauiora, aut plura peccata remittuntur, iisdens maiorem Christi gratiam,

Roma. 5.

”

”

”

”

*Num. 21.**Apoc. cap. vlti.*

Luc. 7. „ iustitiamq; imputari : vt de illa dictum est,
„ remittuntur illi peccata multa , quia multũ
„ dilexit. Ergo qui sceleratissimi fuerũt, idem
si resipiscunt, erunt iustissimi. Qui fuerunt
innocentes , iustissimi nunquam esse pote-
runt. Sin dicemus quibus pauciora , aut le-
uiora peccata remittuntur , iis vberiorẽ
Christi iustitiam ascribi : Sanẽ in nobis sitũ
erit, vt saltem vberior Christi nobis impu-
tetur iustitia , nempe si vel raro , vel leuiter
dũtaxat peccabimus. Adulteri fornicatores
I. Cor. 6. fures, auari, ebriosi aliquando fueratis (in-
quit Paulus) sed abluti estis , sed sanctificati
estis, sed iustificati estis. Quomodo abluti e-
runt, vt non sint adulteri, si adhuc in iisdem
fordibus hærent? Quomodo sanctificati, si
manet impuritas? Quomodo iustificati , si
adhuc in crimine sunt , aut peccatis re vera
purgati non sunt? At Deus peccatum non
imputat (inquiunt). Quid est peccatum nõ
imputare, nisi remittere, & cõdonare? Nam
cui aliquid vitio non vertitur, cui in pecca-
tũ deus non imputat (vt isti loquũtur) Sanẽ
quod ad id attinet, innocẽs est: hoc est enim
peccatum non habere (inquit Augustinus)
reum nõ esse peccati: aut si peccatum Deus
condonat, lege nos penitus absoluit. Si ab-
soluti sumus, quomodo adhuc peccatum
manet?

manet? Nam si de priuatis, siue singularibus peccatis loquuntur, aut actū ipsum, aut culpam intelligunt. Actus, vt adulterium, furtum, & cætera id genus, præterit, culpa condonata est. Quid igitur reliquum esse potest? Si de peccato originis interpretantur, eius quoque culpa baptismo condonatur, actus siue actio ad primum parentem refertur. Sin prauitatē nescio quam peccatis natura insitam relinqui somniant, qua scriptura, aut ratione id probabunt? Paulum fortasse proferent, aientem aliam se sentire legem in membris suis, repugnantē legi mentis suæ, ipsūque captiuum reddentem legi peccati, quæ membris eius insidet. Sed quæ de concupiscētia supra disputata sunt, illis abundè satisfecerint. Eadem enim, quæ ex singularibus peccatis reliquiæ adhuc hære dicuntur, regula sunt metiēdæ. Nostri igitur gratiam, peccatūque sibi inuicem succedere, nec vnquam vnà coire pronuntiant. Quid enim luci cum tenebris (inquit Paulus) quid iustitiæ cum iniustitia, quid 2. Cor. 6. Christo cum satana cōmune aliquando esse potest? Nōne exit à Saule Domini spiritus, antequam malus genius intromittatur? Nōne Paulus iubet veterem hominē I. Reg. 16. exuere, vt induatur nouus? Ephes. 4. Quid autem est

vetus homo, nisi inueteratæ, hominémque inficientes peccati fordes? Nouus, nisi purgati animi diuinæ gratiæ beneficio accedēs puritas, splendor, atque illustratio. Hi nunquã vnà coire possunt: alter alteri coedat necesse est. Quemadmodum diuino spiritu instinctus, Calvinianósque iam tum velut intuens summa cõtentione protestatur

- Hieron. apolog. aduers. Ruffi. li. 1. in fi.* » Hieronymus. Audiant nos (inquit) iterum
» proclamantes, veterẽ Adam in lauacro to-
» tum mori, & nouum cū Christo in baptif-
» mate suscitari, perire choicum, id est, terre-
» num, & nasci supercoelestẽ. Sed & hic tam
» perplexus est, obscurúsque Calvinus, vt aut
» pugnancia miscere, aut alioqui intelligi nõ
Caluin. instit. li. 4. ca. 15. sect. 10. » posse videatur. Aliquando enim ita scri-
» bit, infantes quoque ipsi suam secum dam-
» nationem à matris vtero afferũt, qui tametsi
» suę iniquitatis fructus nondũ protulerunt,
» habent tamẽ in se inclusum semen, imò to-
» ta eorum natura quoddã est peccati semẽ:
» ideo non odiosa, & abominabilis Deo esse
» non potest. Hanc damnationem sublatam
» esse, & à se depulsam certi per baptismum
» fideles fiunt. Et paulò pòst. Iustitiam quo-
» que apprehendunt, sed qualem in hac vita
» populus Dei obtinere potest. Nempe impu-
» tatione duntaxat, quia pro iustis, & innocẽ-
» tibus,

tibus, eos sua misericordia Dominus habet. »

At alio loco aliud indicat, vniuersam eccle- »
 siam (inquit) complectitur Paulus, vbi di- » *Caluin.*
 cit mundatam lauacro aquæ: idcircoq; in » *institut.*
 in ecclesia infantes comprehēdi palàm est. *lib. 4. c.*

Animaduertitis vt illic damnationem duntaxat baptismo sublatam esse scribat, nec tamē infantes esse iustos, sed pro iustis solum *16. sect.*
22.

haberi: Hic eosdem mūdari aquæ lauacro apertè dicat. Sed cum vna tantū macula in-

ficiantur infantes, nempe originis peccato, hac abluta, quomodo peccatū originis adhuc manet? Sanè manere nō potest, saltem vt rationem peccati obtineat: Alioqui nec

ipsum peccatum, imò nec aliud quicquam elueretur, sed quæ peccatum consequitur, damnatio dūtaxat auferetur. Atqui eos qui

sanctificantur, non quales prius erant relin- qui, sed ex vitiis mutari, sanctificationēq; a-

deo affectionem, aut qualitatem inhærentē *Calui. in-*
stit. lib. 3.

(vt loquūtur) esse idem asserit. Iustificatio- *c. II. sect.*
6. & II.

nem siquidē à sanctificatione ita distinguit Caluinus, vt iustificatio imputatiōe, Sancti-

ficatio renouatiōe, atq; immutatione, vtra- que verò simul, eodémque tempore neces- sario comparetur, nec altera ab altera separari vnquam possit. Si igitur iustificātur si-

mul, & sanctificantur infantes, iisdem non

*Beza de
absterfioni
bus, quib⁹
asperfus est
Calvinus i
7. errore.*

solum vt imputetur quippiã, sed & immu-
tetur necesse est. Quod autẽ immutetur, nisi
naturæ insita illa prauitas, quã peccatũ ori-
ginis vocant, excogitari nihil potest. Id ita-
que vt eluatur, atque baptismo expietur ne-
cesse est. Sed nec Caluino præceptore, disci-
pulus Beza minus obscur⁹ est. Imò verò for-
tasse magis intricatus. Vbi enim confessus
est baptismum lauacrum esse regeneratio-
nis, qua Christũ induimus, aut Christo in-
ferimur, & cõsepelimur, mox sese explicat,
ac subdit: Sicut toties dicimur Christum ap-
prehẽdere, quoties illum in verbo oblatum
amplẽctimur, & corporis & sanguinis fieri
participes, quoties sacrum illum panem fi-
de sumimus, & ex sacro illo poculo fide bi-
bimus. Quatenus videlicet illis mediis ma-
gis, ac magis in dies Christo vnimur, & ar-
etius cum illo coalescẽtes omnia eius bene-
ficia quotidie in nobis obsignantur. Ita e-
tiam accipiendum tradimus, quod dicimur
in baptismo Christum induere, Christo in-
feri & cõsepeliri, in eo ablui, ac regenerari.
Dicimus enim oportere nos in foedere cõ-
prehendi, ac proinde in Christi possessione
esse priusquã baptizemur, neque gratiam
adoptionis à baptismo inchoamus (inquit)
sed per eum potius dicimus obsignari. Et

paulò

pòst: Sicut prius scribi oportet diploma,
quàm sigillum apponatur, ita oportet nos
in Christo esse priùsq̃uam baptizemur, ac
proindè nos tum primùm Christo non in-
feri quum baptizamur, sed baptismo nostrã
in eum insitionem obsignari: Si antè bap-
tismum in Christi possessione sumus, & ado-
ptionis gratiam consequimur, quomodo
infantes verè in peccatorum remissionem
tinguntur, aut in iisdem regeneratione mū-
datur quod generatione traxerūt? vt mox
ex concilio Mileuitano docebimus, quod
concilium ecclesię sententiam etiam Calui-
nus appellat. Quomodo vt scribit Hierony-
mus vetus Adam in lauacro totus moritur,
nouus cum Christo in baptisate suscita-
tur? Quomodo perit terrenus, & nascitur
supercœlestis? Si enim antè bap-
tismum in possessione Christi sunt infantes,
peccato originis, quod mortem parit, infecti
esse, ac proinde verè in peccatorum remissionem
tingi nõ possunt, neque in illis regeneratio-
ne mundatur, quod generatione traxerunt.
Nam quæ in iis qui Christi sunt immundi-
tia, aut peccatum esse potest? Si immundi
sunt, iam non Christi, sed satanæ sunt. Ad-
dendum quod & antè baptismum, non in
baptismo vetus homo moreretur, antè bap-

*Calvinus
insti. li. 4.
c. 19. sec. 8.*

tismum natus esset, supercœlestis, non in
baptismo nasceretur (vt vult Hieronymus)
nisi vtrúmque simul eodem tempore, eidem
homini inesse fateri volumus, quod fieri nõ
posse docuimus. Quid autem aliud est vet^o
homo quàm naturę insita labe, nouus quã
vi spiritus sancti facta renouatio, hominem
Ad Ti. 3. sanctificans ac Christo uniens? Nõne Pau-
lus baptismum vocat lauacrum regenera-
tionis, ac renouationis spiritus sancti quę
effudit in nos abunde per Iesum Christum
saluatorem nostrum: vt iustificati gratia ip-
sius, hæredes simus secundum spem vitę
eternę. Baptismum lauacrum regeneratio-
nis ac renouationis diserte appellat. Si autę
obsignationem regenerationis aut renoua-
tionis, aut adoptionis, siue in Christum in-
fitionis quis interpretetur, Pauli verba ni-
mirum, sensumque inuertit, ac maligne per-
uertit. Nam si baptismus est lauacrum rege-
nerationis & renouationis, baptismo rege-
neramur, & renouamur. Quomodo autem
regeneramur, nisi quum ex corrupta geni-
tura, in incorruptam, puramque renascimur?
Quomodo renouamur, nisi cum ex iniustis
iusti, ex pollutis sancti, euadimus, & in Dei
gratiam recipimur? Pręterea si ita esset, si ba-
ptismus nostrę adoptionis, aut in Christum

infitionis obfignatio duntaxat effet, nōne merito obiecit Eshufius ex Caluini, Caluiniānorūmq; doctrina, nos baptifmo non regenerari, fed falutem noſtram duntaxat obfignari, ac proinde ſacramenta nuda eſſe collatæ iam gratiæ ſigna, quod mox ſuo loco tractabitur. Quæ igitur noua iſthęc eſt philoſophādi, aut ſacras literas interpretādi ratio, quā Caluiniāni nobis obtrudūt? homini peccatum, gratiāmque ſimul ineſſe, hoc eſt noctem eſſe diem, & diem noctem, lucē eſſe tenebras, & tenebras lucem: hoc eſt gratiam eſſe peccatum & peccatum eſſe gratiā. Aut nōne iſtud eſt, ex peccato gratiam, ex gratia conficere peccatum? peccati ſemper mors comes: quiſquis peccato infectus eſt, ſatanae membrum eſt (vt loquitur Paulus) quiſquis in dei gratiā eſt receptus, Dei quoque eſt membrum. Si infantuli in matrum uteris ſanctificati ſunt, membra Dei ſunt, Si iidem peccato originis ſunt inquinati, membra Dei eſſe non poſſunt: iidem igitur membra Dei ſunt, & non ſunt: iidem ſi ſic moriuntur, ad cœlum ſanctāsque beatorū animorum ſedes euolabunt: iidem quoque cœlo excludentur, quo peccatum penetrare nunquam poteſt. Quæ nemò præter Caluiniānos, niſi ſacrarum literarum ignarus,

nisi philosophiæ, nisi sensu communis exper-
pers, nisi prorsus insanus admiserit. Quid
enim aliud istud est, quam cœlû terræ, cœ-
lestia prophanis, inania miscere veris? At
quanto fatius fuerat peccatum originis cû
Pelagianis simpliciter negare, quam com-
mentitiam istam sanctificationem, tanquã
inanem nescio quàm ideam, quæ mente cõ-
cipi, re nec apprehendi, nec esse potest, præ-
texere, quàm sese mox in tantos absurdita-
tum, errorumq; conuicere labyrinthos.

3. obiectio
Cath. adu.
Caluinia.
sanctifica.
1047. 3.

TERTIO hæreditariæ Calvinianorum
sanctificationi Ioãnem opponimus. Is
enim ista scribit, nisi quis natus fuerit
ex qua & spiritu, non potest introire in re-
gnum Dei. Quem locum Ecclesiastici scri-
ptores de baptismo interpretantur, præser-
tim verò Augustinus, & inde infantes pue-
ros, si nondum tincti moriuntur, cœlestis vi-
tæ (vt aiunt) hoc est summi boni fruitione
priuatum iri colligit. Cuius duram immi-
témque sentétiam ab aliis vel temperatam,
vel emendatam Calviniani asserunt, eoque
nomine limbum, theologorum commentû
scilicet, fuisse inuectum: quamuis seipsum
fatis interpretetur Augustinus, nec eandem
infantium qui sine baptismo, & eorum qui
prouectiore etate, priuatis vitiis inquinati,

vita functi sunt, sortem esse testetur. Cum illis quippè qui non sua, sed naturæ suæ culpa, summo bono priuātur, mitius: cum istis qui pro scelerum suorum magnitudine multantur, seuerius agi: Quemadmodum etiam æquus iudex in eum qui imprudens hominem occiderit, leuiter: in eum qui prudens volensque grauiter, & summo animaduertere consuevit. Imò verò idem dubitat an supplicia quædam infantibus subeant, & an illis prorsus non natos, quàm in eam sortem fuisse natos expediat. Quod verò animam è corpore migrantem, aut statim in cœlum ad Christum euolare, aut in Satanæ baratrum detrudi Caluiniani putant, tertium locum extare, aut reperiri negant, paucis id explicari non potest, & propriam tractationem exigit: idcirco in disputationem de purgatorio igne (vt vocant) reiiciendum puto. Illud tamen interim ab illis quæram, vbinam locorum *κόλπον*, id est, sinum Abrahami (vt vocat Lucas) collocent? Vbi hominis ab Elizeo excitati animam substituisse existiment? Vbi animam Lazari toto quadriduo delituisse credant? vnde prodierit animæ illorum qui post Christi mortem è sepulchris egressi, atq; Hierosolymã profecti sese per

*Aug. ll. i.
de pec. mer.
& remiss.
cōtra Pela.
c. 16. & li.
5. cōtra Iu-
lianũ Pel.
cap. 8.*

*Luc 16.
4. Reg. 13.
Ioan. 11.
Matth. 27*

multis conspiciendos præbuerūt: quo item se receperint, aut vbi habitarent quadraginta illis diebus, quibus Christus cum discipulis commoratus, certa suæ resurrectionis argumenta exhibuit, & altiora doctrinæ suæ arcana detexit. Addamus etiam Tabitam à Petro ad vitam reuocatam. Certè in altero locorum illorum collocare non possunt. Duas duntaxat vias nobis proponunt, dextram & sinistram: dextrã piis, sinistram impiis attribunt. Atqui antè Christum Abraham apud inferos (inquit Hieronymus) post Christum latro in paradiso. An verò hos Abrahami inferos in sinistram reiiciet? An sanctum Patriarcham in impiorum ordinè referent? Quæ est autem dextra via, nisi ea quæ nos ad terram viuentium (sic enim in sacris literis nonnumquam appellatur) hoc est, ad coelestem illam Hierusalem deducit? De qua sic idem scribit Hieronymus. Hæc est terra viuentium, in qua sanctis viris, atq; mansuetis bona Domini præparantur, quã antè aduentum in carne domini saluatoris, nec Abraham, nec Isaac, nec Iacob, nec Prophetæ, & alii iusti viri consequi potuerunt. Denique & Abraham (licet diuersis locis) cū Lazaro videtur apud inferos, sanè eodè Abrahami, impiorumq; inferos nemò dixerit.

Acto. 9.

Hieroni. in
epitap. Ne-
potiani.

Psal. 26.
vers. 13.

Hiero. epist
ad Darda-

dixerit. Nec obest illud Augustini (vt fer- » *Aug. li*
 tur) quod à multis detruncatum mutilum- » *5. hypo.*
 que proponitur. Primùm enim locum (in- »
 quit) fides Catholicorum diuina authorita- »
 te regnum credit esse cœlorum, vnde (vt di- »
 xi) non baptizatus excipitur. Secundum ge- »
 hennam, vbi omnis apostata, vel à Christi »
 fide alienus, æterna supplicia experietur. »
 Tertium penitus ignoramus, imò nec esse »
 in scripturis sanctis inueniem⁹. Nam & hos »
 libros Germanos Augustini non esse, viri »
 docti annotarūt, quorum censurã sequutus »
 est Calvinus. Et de locis scriptor ille (quis » *Calui. in li*
 quis is fuerit) loquitur, in quibus perpetua, 3 *Pig. deli-*
 æternaque erit habitatio, vt ea periodo que *bero. arbi.*
 præcedit, apertè declarat: quū ait. Da mihi
 præter hūc alterum locū, vbi vitæ possit re-
 quies esse perēnis. Mox statim subdit, quæ fu-
 pra inferum⁹. At in purgatorio (vt loquū-
 tur) ppetua habitatio nō est, sed purgatos re-
 gnum cœleste semper excipit. Addendum
 & illud inferorum nomine, omnem locum
 inferiorem, præsertim infra cœlum, qui cœ-
 lesti habitationi opponitur, ac limbum (si
 ita appellari placet) hoc est locum in quo
 patriarchæ ante Christum cōmorati sunt.
 Et infantes ante baptismum mortui con-
 quiescunt, & loca impiis destinata posse cō

prehēdi. Quemadmodum enim Abrahā, & Lazarus, vterque è beatorū numero, apud inferos, licet diuersis locis, esse dicuntur, vt supra ex Hieronymo annotauimus. (Quamquam Lazarum pro diuite suppositū conuicere quis potest.) Sic infantuli ante baptismum susceptum mortui, & impij apud inferos, licet diuersis locis esse dicētur vel potius quemadmodum Patriarchæ ante Christum, impiūque apud inferos licet diuersis locis esse dicti sunt: Sic mortuos ante baptismum infantulos, impiōsque apud inferos esse licet diuersis locis, dicere possumus. Vt etiam docet in hæc verba Hieronymus: Vnde & Abraham licet in loco refrigerij, tamen apud inferos cum Lazaro fuisse scribitur. At dubitat Augustinus an Abrahami sinus, in quo Lazarus cum Abrahamo conuiescebat, ad paradisum, an verò ad inferos pertinere sit existimandus. Quòd si ad inferos pertinet, sanè ad illos, in quibus impij cruciantur, nō pertinet. Tertium itaque locum aut esse censuit Augustinus, aut an esset dubitauit: dubitauit (inquam) an inferorum duplex esse conditio existimari debeat, hoc est an inferos, in Abrahami sinum partiri debeamus, & gehennam, vt vulgo diuersas has habitationes distinguere, & appellare

Hiero. de
obit. blezil.

Aug. epist
57. ad Bar
da. & 99.
ad Euodiu
& li. 12. c.
33 de gene.
ad lit.

pellare cōfueuerunt. Quanquam inferorū nomen in bonam partem acceptum in sacris literis se deprehendisse inficiatur. Et idcirco nihil ea in re definire audeat. Hac tamē fortasse ratione hos locos Psaltes nūc infernum, aut inferos simpliciter, nūc infernum inferiorem vocat, innuens scilicet, inferorū non vnam esse habitationem atque conditionem, sed plures multum inter se discrepantes. Quam distinctionem quōdam animaduertit, sed in alium & ab vniuersæ Ecclesiæ consensu alienum sensum traxit Origenes. Quid? quod Adamum tertio quodā inferorum loco, vt videtur, (nam Abrahami sinum secretæ cuiusdem quietis habitationem esse putat) inferni doloribus Christi interuentu solutum traditione Ecclesiastica proditum esse idem scribit Augustinus. Cui fidem adhibendam esset censet. Et si ea nullo sacræ scripturæ loco disertè cōfirmatur: nisi hūc tertium locum, eundem cum Abrahami sinu existimare volumus.

Quī igitur tam confidēter Calviniani duas duntaxat vias nobis proponunt: dextram quæ in cœlum nos euehat, sinistramque in gehēnam præcipitet, quum hic tanta cum cautione loquatur, nihilque affirmare audeat Augustinus? Nec me præterit scripto-

Psa. 30 & aliis plerif.

Psal. 86.

vers. 13.

Psal. 88.

vers. 7.

Orige. li. 4

πὸς ἀρχῶν.

cap. 2.

Hieron. ad

amb. quid

cauen. in li

bris.

πὸς ἀρχῶν.

Aug. epist

99. ad Euo

dium.

rē illum, cui hypognoſticōn libri tribuuntur, gehennæ, non inferorum nomine fuiſſe uſum. Sed etiã an ante baptiſmum infantēs mortui crucientur, dubitat Auguſtinus. Et alioqui eoſdem ſi non illato ſupplicio, at quod plena diuinæ foelicitatis luce nõ fruuntur, cruciari par eſt. Gehennę autem nomine nihil aliud quàm ſupplicij, cruciatuſque locum intelligimus. Poſtremò ignoti ſcriptoris tanti non eſt authoritas, ut illi deferre multum debeamus. Quid ſi locũ non de finio, mihi que ſatis illud, infantulos ante baptiſmum ſuſceptum mortuos, peccato originis deprimente, in cœlum aſcēdere, ac recipi non poſſe, nec iisdem ſuppliciis quibus impij cruciantur, affligi? Limbum appelles, aut aliud nomen reperiās, licet : nihil mea intereſt. Quanquam ſi iisdem rationibus, quibus Caluinus impiorum prædeſtinationem tuetur, uti volumus, Limbo aliquo, ut Caluiniani temerè obiiciūt, quo Auguſtini ſententiam ſarctam tectam conſeruemus, nobis opus non eſt. Quamobrē Caluinianis noſtro more Caluinum opponamus. Si quis quærat cur impioſ in certũ interitum, ſempiternaque ſupplicia deſtinet, aut prædeſtinet Deus, reſpondet Caluinus, id in Dei vlouitate poſitum eſſe : hoc eſt, id

Cal. in- ”
ſtit. li. 3. ”
e. 23. ſec. ”
2. 3. 4. ”
et 6. ”

id Deū fecisse, quia voluit. quod si vltra per
gas, rogando cur voluerit, maius aliquid
quæris (inquit Calvinus) & sublimius Dei
voluntate, quod inueniri non potest. Com-
pescat igitur se humana temeritas. Et quod
non est, ne quærat ne fortè quod est non in-
ueniat. Hæc enim Caluini verba sūt. Si quis
igitur Augustini sententiam quasi immitē,
aut crudelem fortasse reprehendat, ac dam-
net, non deerit quod respōdeamus. Sacras
enim literas primā nostræ doctrinæ esse re-
gulam fatebimur. Nimia temeritatis, arro-
gantiaq; esse plura, quàm illæ promittant,
polliceri. quid verò illę decernunt: Nemi-
ni, nisi is ex aqua, & spiritu natus fuerit, in
Dei regnum aditum patere, hoc est nemi-
nem, nisi is fuerit tinctus, diuinæ maiestatis
contemplatione, præsentia, benignitate, fru-
iturum. An aliquid supra scripturā, aut cō-
tra scripturam audebimus? Ad quam toties
nos reuocant, & prouocant, non solū Calui-
niani, sed omnes hēretici. Si toties ad scri-
pturam prouocant, nōsque reuocant, per-
mittant tandem nos intra scripturę cancel-
los consistere, neque vltra progredi impor-
tunè cogant. Tum verò ab Augustino stat
Calvinus, aut saltem Calvinianæ supra cō-
memorate ratiōes: quę nobis etiam, si alio-

Concio de sanctif. infant.

qui hererem⁹, manū porrigunt, quidq; Augustini calūniatoribus respōdendū sit, edocēt. Si quis enim roget cur infātuli ante baptismū susceptū mortui speranda felicitate priuantur: Peccatū originis in causa esse dicemus, quod solo baptismo, aut iis actionibus, quæ baptismi vicem implent, vti mox docebimus, aboleri potest. Nihil autem huiusmodi in infantulis reperire est. Parētum porrò sanctificationem hæreditariam non esse ostendimus, idcircoq; fidelium, infideliumque liberos, ex æquo peccato originis nasci inquinatos, quod multis locis fatetur Augustinus. Si quis aut nimis seueram, aut iniquam fortasse sententiam hanc esse excipiat, vt quis non sui, sed alieni peccati, tam graues poenas luat, ideóque summi boni fruendi spe excidat, ex præscriptis Caluini verbis respondebimus, Deum prædestinasse, vt ante susceptam baptismi initiationem, vt hac ætate, momentóque morerentur. Vitam enim & mortem diuinę voluntatis esse actiones, cū Valla asserit Calvinus, nec alia ratione Deum, quę futura sunt præuidere, nisi quia ita vt fierent, decreuit: idcirco autē decreuisse, quia voluit. Quod quoniam inuolutum est, & explicatione indiget, à proposita quæstione non nihil digrediemur, & paucis

Aug. li. 2. de pec. orig. cōtra Pelag. & Cæl. c. 39. & sequentibus. Calui. li. 2. Instit. c. 1. sect. 7. Petr. mar. in cap. 7. 1. Corinth.

Caluinus insti. li. 3. c. 23. sect. 6. 7

paucis prædestinationis naturam perstrin-
gentes, Caluini rationes expendemus, mox
ad Augustini sententiam redibimus.

Nos itaque contrariam sententiam pro-
bamus, hoc est, Dei decretum, siue præ-
destinationem diuinę præscientię causam:
negam⁹. Negamus ideo duntaxat Deū om-
nia præuidere, quod ita vt fierent, decreuit,
vt temere asserit Calvinus. Alioqui fatalis
quędam in rebus omnibus inueheretur ne-
cessitas. Nec dico fatalem, qualem Stoici
ex connexione causarum sibi mutuò neces-
sitate quadam succedentium, sed fatalē ne-
cessitatem appello, quę ita æterno Dei de-
creto instituta est, vt aliter euenire non pos-
sit, quam etiam Calvinus, Calvinianiq; ad-
mittunt. Quamuis enim in causis interme-
diis, quo ad hominem attinet, Calviniani
cum Stoicis non conueniant, tamen in iis-
dem causis, quo ad Deum attinet, & in sco-
po, hoc est, euentuū necessitate consentiūt,
omniáque necessariò fieri contendunt. Sed
nec causę intermedię fortuito siue contin-
genter (vt loquuntur) agerent, vel non age-
rent, quod tamen admittit Beza, & natura
contingentes esse, & debere dici fatetur. Nā
si ideo omnia præuidet Deus, quod ita vt fi-
erent decreuit, nihil certę præuidet, aut præ-

*Cal. instit.
lib. 1. c. 16.
sect. 8.*

*Beza de ab-
sterfionib⁹,
Caluin. in
primo erro-
re.*

Concio de sanctif. infant.

scit Deus, nisi quod decreuit. Oīa autē quæ fuerunt, sunt, & erūt, præuidit, ac præsciuit Deus ante mūdi constitutionem, & ab æterno (vt loquuntur.) Omnia ergo tanto antè decreuit. Si oīa tantò ante decreuit, & quicquid ille decreuit, necessariò fit, Omnia profectò necessariò fiunt. Neque in rerum natura fortuitum aliquid, vel contingens (vt vocant) aut fuit, aut esse potest. Videat igitur Beza (si Caluini præceptoris doctrinam tueri volet) quī causas intermedias contingentes esse, aut contingenter agere posse fateatur. Nā aut à Deo decretæ sunt, siue prædestinatæ, aut non decretæ: Si decretæ, necessariò eueniunt, si non decretæ, quædā igitur præuidet Deus, quæ nõ decreuit. Et proinde non ideo præuidet, quia ita vt fierent, decreuit, nisi fortè hic Dei præscientiā Beza inficiari volēt. Hinc totam Caluini, Caluinianorumq; de prædestinatiōe doctrinā metiri, quamq; & à sacrarum literarum veritate, & ab omni naturali ratione sit aliena, iudicare possum⁹, qui ne in negotiis quidē ciuilib⁹, domesticis, aut ludicris (si eorundē ratiōes tueri volumus) nobis arbitrij libertatē relinquūt: quasi verò nemo pedē, digitumq; moueat, quicquāmve cõtueatur, nisi ex dei p̄scripto, atq; æterna prædestinatiōe.

Inde

Inde autem potissimum hic manasse error mihi videtur, quod falsum axioma sibi constituit Calvinus, vt omnia fieri necessario, contingenter (sic enim loqui cogimur) nihil euenire confirmet: Deum scilicet, non alia ratione quæ futura sunt, præuidere, nisi quia ita vt fierent, decreuit. In quo pro confesso sumit, quod probandum maximè fuit: vitium id dialectici vulgò principij petitionem appellant. Nam quum omnium confessione palàm sit, Deum omnia præuidere, neque hereticorum quisquam tam insanus aliquando fuerit, qui præscientiam illi auferre sit ausus: Et qui præscientiam illi aufert (inquit Hieronymus) aufert & diuinitatē.

Si pro confesso etiam quis sumat, ideo præuidere, quia ita vt fierent, decreuit, pro confesso nimirum sumit, Deum ab æterno (vt loquuntur) omnia decreuisse, quod caput controuersie fuit, in quo præsertim disputatio tota vertitur. Addo & falsum sumi, & rerum etiam ordinem inuerti. Nos contra, ordine prius esse dicimus, vt Deus præuideat, quod mox decernit. Prouidentiam appellamus quasi præuidentiam, & prudētes vocat Tullius, qui futura multò antè prospiciunt quasi prouidentes. Quis autem diuinam illam mentem, quæ ipsissima sapiētia est, tam

*Hier. li. 3.
aduer. Pel.*

*Cicero. li. 1
de diuina.*

amentem, stolidamque confinget, ut decernat priusquam prouideat? An quod homini prudenti affingere non auderet, Deo infans affinget? Quamquam præscientiam in Deo, ac destinationem, siue prædestinationem tempore metiri proprie non possumus: Et quum alteram altera priorem dicimus, ordinis potius, quam temporis rationem habemus, quod utramque in Deo ante temporum omnium dimensiones, atque adeo ante mundi ortum siue constitutionem (ut loquuntur) agnoscimus. Hinc præscientiam Dei non habere principium scribit Basilus, finem tamen habere postquam facta sunt ea, quæ præsciuit Deus. Sic pios ante mundi constitutionem electos, ut sancti essent, scribit Paulus. Idem tamen quum de nostræ vocationis ordine sigillatim, accuratiusque differit, ita hæc connectit. *οὗς ἀποέγνω*, vel *ἀποέγνωκεν* quos præsciuit, vel præcognouit, & prædestinavit conformes fieri imagini filij sui. Quos prædestinavit, hos & vocauit. Videtis ut præscientiam ante prædestinationem collocet. Quod etiam confirmat in hæc verba tantopere laudatus à Beza Theodoretus. Non dixit simpliciter prædestinavit, sed quos præsciuit, prædestinavit. Confirmat & eundem locum explicans Augustinus: Præde-

Bas. li. 4.
de Euno.

Paul. 1.

Roma. 8.

in ca.
Roma.

dia. 1
de re sa.

Aug. in
1. 10

stinatio nostra (Inquit) non in nobis facta est, sed in occulto apud ipsum in eius præscientia. Tria verò reliqua in nobis fiunt, vocatio, iustificatio, glorificatio. Si prædestinatio nostra fit in Dei præscientia, præscientia nimirum ordine antecedit. Et alio loco. Ista igitur dona quibuscumq; Deo donat, proculdubio donaturum se esse præsciuit, & in sua præscientia præparavit. Quos ergo prædestinavit, ipsos & vocavit. Vocavit vocatione illa, quam sæpe commemorare non piget, de qua dictum est, sine poenitentia sunt dona & vocatio dei. Nam in sua quæ falli, mutarique non potest præscientia, opera sua futura disponere, id omnino nec aliud quicquam est, nisi prædestinare. Si Deo prædestinare nihil aliud est, quam in sua præscientia præparare, aut in sua præscientia opera futura disponere, nonne prædestinationem præscientia ordine antecedit? Et alio loco. Prædestinatio sanctorum nihil aliud est quam præscientia & præparatio beneficiorum Dei, quibus liberantur, quicunque liberantur. Hinc prædestinatio nonnunquam præscientiæ nomine designatur. Scio quam mala fide locum Pauli supra commemoratum, Beza, & antè Bezam Calvinus inuertat. Dum vterq; *ὑποκρίνωσιν*

Augu. d. bono perf. cap. 17.

De bo perf. cap. 74.

Augu. d. bo. perf. ca. 18.

Rom. 11. vers. 2.

antè decernere & certo statuere interpreta-
tur. Inquam significationem, etsi nonnun-
quam vsurpatur, tamen ea interpretatio, si
hic vera esset, sanè & ἀπορνῶσκειν & ἀποπίζειν
idem prorsus esset, nullúsque inter hęc duo
cōstitueretur gradus. Rectius igitur meo iu-
dicio, post Origenē Erasmus, etsi Paulum
de nuda præscientia loquutum non putat,
sed de ea qua Deus pios nosse, & impios nō
nosse, dicitur, vt etiam interpretatur Petrus
martyr, tamen nullam inde necessitatē scri-
bit inferri. De præscientia intellexisse Pau-
lum, loci quoque Augustini supra comme-
morati, ac Theodoretī indicāt, Præscien-
tiámque prædestinatione priorem esse cō-
mōstrant. Et antè illos satis confirmat Ori-
genes, de selectis tantum illud Pauli inter-
pretans, quos præsciit, & prædestinavit cō-
formes fieri imagini filij sui. Cæteri autem
” præsciri non dicuntur (inquit) nō quod ali-
” quid latere possit naturā illam, quæ vbiq;
” est, & nusquā deest. Sed quia omne quod
” malum est, scientia eius vel præscientia ha-
” betur indignum. Et Ambrosius, quos præ-
” sciuit futuros sibi deuotos, ipsos elegit ad
” promissa præmia capessenda, vt ij qui cre-
” dere videntur, & nō permanent in fide cœ-
” pta, à Deo electi negentur. Est enim qui ad

Ori. in. c. 8
ad rom.

Amb. in
c. 5. ad Ro.

tempus eligitur, sicut Saül, & Iudas, non de præscientia, sed de præsentia iustitia. Theophylactus etiam apertè præscientiam præcedere, prædestinationem sequi scribit. Quã præpostere igitur asserat Calvinus, Deum non alia ratione quæ futura sunt prævidere, nisi quia ita ut fierent, decrevit, siue prædestinavit, satis superque confirmatû puto.

Accedit quod Dei præscientiam Calvinus ac Calviniani, prædestinationemq; cõfundunt, atque alteram ab altera, aut certè quæ harum sunt propria, nõ satis accurate distingunt. Nam & si Deus quemadmodum prævidet rerum euentus, hoc vel illo modo melius habituros, aut hos vel illos in suæ maiestatis commendationem magis cessuros, ita & decernit, siue prædestinat, (immensæ illius bonitatis est, oĩa ad id quod optimû est dirigere, ac velut manuducere) non tamẽ omnia quę prævidet, & decernit. Id explicat in hæc verba Augustinus: Sicut tu quædam quæ fecisti, meministi, nec tamẽ quæ meministi, omnia fecisti: Ita Deus, omnia quorum ipse author est, præscit, nec tamẽ omnium quæ præscit, ipse author est: Quorum autem non est author, iustus est ultor. Causas igitur intermedias magna ex parte, ac plerõsque qui has consequuntur

*Augu. de
lib. arbi. li.*

3 c. 4.

euētus humani arbitrij libertati permittit:
Alioqui si quod omnia certo præuideat
Deus, omnia quoque eundem prædestina-
re, aut decernere quis dicat, prædestinationē
nimirum cum præsciētia, siue præuidētia
confundit. quum præuidētiam rerum cau-
sam nemo dixerit, aut vllam inferre neces-
sitatē, quod etiā Calvinus non negat. Nec
verò inde quod permulta nostræ libertati
permittantur, cōsequitur, quod temerè in-
fert Beza, Deum scilicet, vel inuitum, vel i-
gnorantem, vel oscitantem atque otiosum
permittere. Voluntas inclinationem indi-
cat, vt aliquid fiat: Permissio nullam incli-
nationem indicat, sed proposita velut qua-
dam ἀδιαφορία liberū relinquit, vt in vtrā-
uis partem feramur. Non quod hic oscite-
tur Deus, aut perinde illi sit, si peccet quis,
vel nō peccet. Sed quod ea permissiōe sem-
per aliud quiddam spectet, quod postremū
quidem vult, et si multa quæ intercedunt,
contra eius voluntatem, plærūque fiunt, vt
scribit Augustinus. Propterea namque ma-
gna opera Domini, exquisita in omnes vo-
luntates eius, vt miro, & ineffabili modo nō
fiat præter eius voluntatem, quod etiam cō-
tra eius fit voluntatem: quia non fieret, si nō
fineret, nec vtique nolens finit, sed volens:
Nec

Beza in ab-
sersionib⁹
Caluini.

Augu. in
Enchiridio
c. 100.

Nec fineret bonus fieri malè, nisi omnipotens de malo facere posset bene. Vbi quum ait, nec utique nolens finit, sed volès, voluntas eius non propriè vsurpatur, què scilicet huc propendeat, ut id fiat, atque eidem acquiescat: Sed in genere accipitur, quæ non impedit fieri, quod reuera non vult Deus, sed quo tamen bene vsurum se præuidit: malis enim non nisi bene uti, bonus & omnipotens potest. Inuitus autem, & volenti, & permittenti opponitur. Permisit igitur Deus, & quidè non inuitus (non quod peccato oblectetur, sed quod longe aliud spectet) nec ignorans, nec otiosus, Adamo peccare, atque totam posteritatem peccato inuoluere, ut maior, scilicet erga nos diuina bonitas, Christusq; peccatorum omnium poenas luentis charitas declararetur, multifque aliis de causis fortassè, què in arcano diuini consilij sacrario delitescunt. Permisit (inquã) homini peccare, ut magis acceptum esset spòte, quam necessariò collatum Deo obsequium, magis grata, voluntaria, quam coacta pietas. Permisit Dauidi adulterium cõmittere. Petro Christum deserere, ut maior resipiscentibus redderetur merces, ut in vera pietate minus confirmatis, nulla desperandi occasio ob oculos obuersaretur. Per.

Concio de sanctis. infant.

mittit quotidie improbis peccare, & in peccatorum coeno sese cōspurare, vt piorum magis illustretur integritas, atque ampliori b^o ab ipso equissimo Agonotheta præmiis remuneretur, vt non minor in malis puniēdis, quàm in piis augendis eius æquitas declaretur. An propterea peccati authorē dicemus Deum, aut eiusdem voluntate peccata committi? Minimè verò, quum ad longe alium scopum collimarit. Adhęc si maleficium (vt Calvinus, & post Calvinum Beza scribit) æstimatur ex fine, quo quisque tendit: Dei autem voluntas nunquam ad malum, aut peccatum, tanquam ad finem tendit, sanè Dei voluntas malorum, aut peccatorum causa esse nunquam potest. Si enim nonnullos Deus in reprobū sensum tradit (vt admonet Paulus) nō hic acquiescit Dei voluntas. Sed illuc nimirum spectat, vt peccatum peccato puniat, quod iustitiæ est. Si Iobo calamitates immisit, nō eo collimauit vt hominem pium affligeret, sed vt probaret, & in officio contineret: quod paternæ prouidentia est, videre ne mundi illecebris pellectus charissimi filij animus lasciuiat, ac iuueniliter exultās de via aberret, aut potius in auia feratur, atque in vitia præceptis ruat. Nec difficile est ex his duobus exēplis de

*Beza in ab
sersionib^o
in primo er
rare.*

Romano. I.

de aliis id genus iudicare. Hoc diuinę volū-
 tatis, permissionisq; discrimen explicat Au-
 gustinus. Nec dubitandum est (inquit) Deū *Aug. i. En-
 cheridio.*
 facere bene, etiam sinēdo fieri quęcunque *cap. 96*
 fūit male: non enim hoc nisi iusto iudicio
 finit: & profectò bonum est, omnēque iu-
 stum est. Quamuis ergo ea quę mala sunt,
 in quantum mala sunt, non sint bona: tamē
 vt non solum bona, sed etiā sint & mala, bo-
 num est. Nam nisi esset hoc bonū, vt essent
 & mala, nullo modo esse sinerentur ab om-
 nipotēte bono, cui proculdubiò quàm fa-
 cile est, quod vult facere, tā facile est quod
 non vult esse, non sinere. Quibus verbis fa-
 tis declarari distinctio illa mihi videtur, qua
 Deus bona velle dicitur, mala autem velle
 non dicitur, sed sinere.

Hinc etiā quam frigidis rationibus ni- *Beza de ab-*
 tatur Beza, vt non omnia tantum, sed & *sterfionib⁹*
 singula ex Dei decreto euenire confirmet *Caluini, in*
 satis intelligi potest. Siquid euenit aliter (in- *primo, erro-*
 quit) quā Deus decreuerit, omnipotēs non *re.*
 est, vt pote cuius irrita sunt aliqua decreta.
 At primum probandum fuit, deum omnia
 decreuisse. Id vt probet statim subiungit: Si
 quippiam vel tantillum accidat absque eo,
 vt interuenerit Dei decretum, totidē Deos
 constituamus oportet, quot existent eius

modi causę $\pi\rho\omicron\chi\epsilon\tau\alpha\psi\iota\chi\epsilon\gamma\iota$. Nam qui à nullo superiore motore regitur, necessario Deus est, quum nihil eo sit superius. Deum supremum motorem agnoscimus, qui rebus omnibus, præsertim verò hominibus vim mouendi immittat: non tamẽ ita immittit, quin plurimos motus, & quod ad animũ, & quod ad corpus attinet, humanę libertati permittat. Cur verò in iis quę libero hominis arbitrio relinquuntur, multas causas $\pi\rho\omicron\chi\epsilon\tau\alpha\psi\iota\chi\epsilon\gamma\iota$, ac proinde totidẽ Deos cõstituat Beza, non satis assęquor. Mihi liberum est Lutetiã proficisci, aut non proficisci: huius profectiõnis susceptæ, vel non susceptæ, causa est ea animi voluntas quę tum mihi insedit. An ultra progredi non possumus? sanè possumus. Nam animus, siue ea animi volũtas prima, princepsq; causa non est, cur homo moueatur, atque hoc iter peragat, sed Deus qui homini vt moueri posset, dedit. Non in se igitur homo, sed à Deo motus principiũ habet: quamuis vt huc, aut illuc moueatur, non semper præscribat Deus, sed plærumq; liberum relinquat, hoc est vis mouendi à Deo est, actio ipsa siue cessatio ab actione motus, siue cessatio à motu, magna ex parte libero homini & arbitrio relinquuntur. Nam quemadmodum aliud est (vt inquit

quit Augustinus) ex intimo ac summo ca- *Augu. 1s.*
sarum cardine condere atque administrare *3. de trini.*
creaturam (quod vnus dei est) aliud autem *cap. 9.*
pro distributis ab illo viribus, ac facultati-
bus, aliquã operationem forinsecus admo-
uere, vt tunc vel tunc, sic vel sic exeat, quod
creatur, vt de magorum Egiptiorum serpẽ-
tibus videre est: sic prima mot^o causa à Deo
est, quę hanc cõsequuntur, atq; inde vim suã
recipiunt, hominibus plarumque tribuuntur.
Nec secus in cæteris quę sunt liberi ar-
bitrij euenit. Semper enim ad Deum om-
nis motus causam *πρὸς τὸ ἀπὸ τοῦ θεοῦ* redimus.

Sed his in aliam disputationem reiectis,
Caluinianos Caluinianis effatis refutemus,
& ad Augustini sententiam vel explican-
dam, vel ex Caluini etiam doctrina pro-
pugnandam redeamus. Prædestinationis
impiorum causam, Dei esse voluntatem
(vt supra docuimus) affirmat Calvinus. Si
quis igitur quæret, cur infantes De^o in mor-
tem immaturam destinarit, vel prædestina-
rit, quæstionem vnã cum Caluino ita absol-
uemus, vt nullus postea relinquatur ambi-
gendi locus: Si tamen vera sunt, quę ille tra-
dit: Deum scilicet, ita voluisse, respondebi-
mus, diuina autem voluntate nihil esse su-
blimius, vt hic subsistat vnusquisque, nec vl

tra progredietur necesse esse, Deum haud
quaquã ita nobis addictum esse, vt eorum
quæ agit, ad nos ratione referat, arbitriũ vè
nobis deferat: nos insuper nec legitimos
tantarum rerum, iustosque esse arbitros.
Quas quidem rationes ex ipsis Caluianæ
theologiæ fontibus hauistas, nisi cum sum-
mo scelere, & aperta in Doctore suum im-
pietate (vt mihi videtur) Caluiani reicere
non possunt. Desinant itaque, desinant (in-
quam) impudenter oblatrare, nobisq; toties
limbum obiicere, sine cuius adminiculo, ex
ipsissima illorum doctrina, Augustinum fa-

Aug. li. 5. ca. 8. cõtra Iuli. pelag. cile tueri possumus. Quamquam se satis ipse
tuetur Augustinus, quum ait, Quis dubi-

tauerit paruulos non baptizatos, qui solum
habent originale peccatum, nec vllis pro-
priis aggrauantur, in damnatione omnium
leuissima futuros? Quæ qualis & quãta erit,
quamuis definire non possim, non tamen
audeo dicere quod eis vt nulli essent, quam
vt ibi essent, potius expediret. Et alio loco
ita scribit: Hęc gratia baptismi nimirum,
cur ad illum veniat, ad illum nõ veniat, oc-
cultata causa esse potest, iniusta non potest.

Aug. li. 1. de pec. mer. & remis. cõtra. pelag. cap. 20. Neque limbi meminit, sed causam ipsam
inter occulta Dei consilia collocat. An ve-
rò quod Caluino in prædestinatiõe licuit,
in re

in re nõ minus difficili, perplexáque Augu-
stino non licebit, vt quoniam humana pru-
dentia certam ferre sententiam non possu-
mus, id Dei qui vnus omnia videt, arbitrio
relíquamus. Et in rebus arduis, & ab huma-
na intelligentia multum disitis, doctam ef-
se ignorantiam Calvinus prædicat. Patiatur
ergo Calvinus, Calvinianique de infantulo-
rum nondum suscepta baptismi initiatione
mortuorum cõditione, statúque, nos igno-
rare non minus obscura, atque perplexa, quã
quæ Calvinus ipse in prædestinatione sibi
ignorare permittit: Et quandoquidẽ nihil
de illis sacræ literæ statuunt, nihil quoque
ipfi statuere prorsus audeamus. Si Augusti-
ni seueritatem tantoperè reformidabant, at
saltem in Gersonis mitiore sentetia consti-
tissent, quæ inter has velut intermedia in-
greditur, & calumniis non perinde atque
Calviniana obnoxia est, & multos habet
suffragatores. Quis enim diuinam vim me-
tiri, aut humana ratione circumscribere, aut
omnia immensè illius bonitatis genera cõ-
plecti potest? Eandem Augustini sententiã
confirmat concilium Constantinopolitanũ
inter œcumenica ordine secundum, in cu-
ius symbolo hæc leguntur. Cõfitemur vnũ
baptisma, in remissionem peccatorum. Cõ-

Con. mile. firmant & Mileuitanū ac Carthaginense 6.
ca. 2. Carth
6. ca. 112.
Augu. „
de Eccle „
dog. c. 33 „
in hęc verba: Placuit vt quicumque paruul-
los recentes ab vteris matrum baptizandos
negat, aut dicit in remissionem quidem pec-
catorum eos baptizari, sed nihil ex Adam
trahere originalis peccati, quod regenera-
tionis lauacro expietur, vnde sit cōsequēs,
vt in eis forma baptismatis in remissionem
peccatorum, nō vera, sed falsa intelligatur,
anathema sit. Quoniam non aliter intelli-
gendum est, quod ait Apostolus, Per vnū
hominem peccatum intrauit in mundum,
& per peccatum mors, & ita in omnes ho-
mines pertransiit, in quo omnes peccaue-
runt, nisi quemadmodum ecclesia catho-
lica vbique diffusa semper intellexit. Pro-
pter hanc enim regulam fidei, etiam paruul-
li, qui nihil peccatorum in semetipsis ad-
huc committere potuerunt, ideo in pecca-
torū remissionem veraciter baptizantur, vt
in eis regeneratione mundetur, quod gene-
ratione traxerunt. Quorum duorum con-
ciliorum decreto, in eadem verba repetito
fatis liquet infantulos, haudquaquā in ma-
trum vteris sanctificari (vt loquūtur & tra-
dunt Calviniani) sed verè in peccatorum
remissionem tingi, & ipsa tinctione pecca-
ti innascentis sordibus elui. Ante baptismū
igitur

igitur eos peccato originis inquinatos esse, idcircoq; cœli aditu excludi satis constat, nisi aliqua secretiore via, nobis que incognita beneficentiam suam in illos Deus effundat. Quod aliis etiam rationibus docet Augustinus. Nam quum pro omnib⁹, nec nisi pro peccatoribus mortuus sit Christus, consequens est infantes peccato originis esse obnoxios, quandoquidem ex se peccare non possunt, nisi fortè Christum pro illis mortuum negamus. Addit Hieronymus infantes qui baptismum non receperint, non solum peccati reos esse, sed & eos qui ut illis administraretur, neglexerint. Nisi fortè existimas (inquit) Christianorum filios, si baptismum non receperint, ipsos tãtum reos esse peccati, & non etiam scelus referri ad eos qui dare noluerint, maxime eo tẽpore, quo contradicere non poterant qui accepturi erant. Quærit præterea Augustinus, nisi infantes adhuc in satane potestate essent, quis ante baptismum exorcismi esset usus, nullus profectò, sed mera esset fabula. Et quãquam exorcismum, non tam pro ludo ac fabula, quã pro execratione habent Calviniani, at sciant illius usum esse antiquissimũ, ut merito ex traditione apostolica ad nos peruenisse existimetur. Testes habemus lo-

*Aug. lib.**6. ca. 1. &**2. cõtra Iulianum.**Vide etiã**Petrũ Martirem in c.**7. ad Corinthios. 1.**Hieron. ad**Latam de**insti. filie.**Aug. li. 1.**de pec. me-**rit. & re-**mis. contra**Pelag. c. 34*

Dionysius de Eccl. hierich. cupletissimos, Dionysium Areopagitam, &
Tertul. de habitu muliebri. Tertullianum inter latinos sacrarum literarum interpretes primum, nec magno intervallo à primà illa, apostolicáq; Ecclesia distantem. Hi sunt angeli (inquit) quibus in
Cornel. ep. ad Fabian. lauacro renuntiamus, Cornelium quoque summum pontificem, Cyprianumque, æquales ac martyres. Post hos Cyrillum.
Cypr. li. 4. episto. 7. Hierosolymitanum, Basilium, Gregorium
Cyri. i. præfa cath. & prima cath. tech. myst. Nazianzenum, Ioánem Chrysoptomú, nec non & Optatum Mileuitanum. In primis verò acerrimum exorcismi propugnatoré
Basil. de spir. ritu san. c. quum renuntiantes diabo. & c. 6. reg. Na. 2. i. sc̄tã lu. m. et ora. i. sac. bapt. Chry. hom. de Adam & Eva. Opt. lib. 4. aduer. Per. Donat. Aug. con. Iul. li. 6. c. 1. & 2. Augustinum, vt interim traditionem Ecclesiasticam taceam, quæ tot seculorum confirmata consensu, ad nos inuiolata defluxit. Quinetiam historiæ Ecclesiasticæ Magdeburgicæ authores, etsi ab Ecclesia vniuersa secesserunt, traditionumq; ecclesiasticarum acerrimi sunt hostes, tamen animaduerso antiquorum scriptorum, Ecclesiæq; cõsensu, exorcismos non solum probant, sed & Petri autoritate confirmant. Verumenim uero exorcismus iis qui sacramenta nuda gratiæ iã collatæ signa esse volút, & qui baptismo peccatorú fordes elui negant, sed tinctis christi iustitiã ascriptã, siue imputatã (vt illi loquútur) falso obtédunt, in primis aduersatur. Nihil mirú itaq; si à Calvinianis vtroq;

dogmate, ab vniuersa Ecclesia dissentien-
tibus, summa contentione, atq; ingenti stre-
pitu prorsus exploditur. Constat igitur pec-
catum originis baptismo elui, quod vel, in
lege Mosaica circumcisionem, quę baptis-
mi typus duntaxat fuit, saltem ex vi fœderis
olim præstitisse plerique theologi censent.
Neque verò est, cur Israëlitas in illis inter
Egyptum, Iudæamque desertis locis natos,
interim dum suos Moses, Egyptiorum iugo
excusso, in Chananæam traduceret, nobis
obiiciant: Quorum exemplo Calviniani cir-
cūcisionem haud necessario infantulis ad-
hibendam fuisse autumant. Israëlitas enim
qui ex Egypto egressi sunt, in desertis illis
locis omneis quidem vita functos sacrę li-
terę prodiderunt. An verò ex horum libe-
ris quadraginta annis, quibus vastam illam
solitudinem habitauerunt, in lucem æditis, ibi
quoque aliqui fuerint, necne, haud qua-
quam prodiderunt, sed nec vllum quidem
illic decessisse nonnulli Ecclesiastici scripto-
res verosimile esse dixerint. Tanta siquidē
benevolentia hanc nationem complecteba-
tur Deus, vt si quando loci difficultas, aut
aliqua maior necessitas, vrgeret, diuina vi,
potētiaq; admirabili, quicquid offendiculo
erat, auerteret, suppeditaret quicquid erat ex

*Rupert⁹ in
Iosue.*

Concio de sanctis. infant.

vsu: mare erythreū ad tráfitū illis diuisū est,
illis m̃ana è coelo est delapsū, illis cothurni
ces in cibū aduolarūt. Quid calceos, vestes
que commemorem, totis illis quadraginta
annis haud quaquam attritas? Quod si vir
lia hæc, & abiecta suppeditauit, an verò que
maioris momenti erant, etiam nõ præstitit
Deus? nempè vt ii quos parētib⁹ reiectis, ad
Chananaã habitandã, possidendãq; selege-
rat, conseruati fuerint vniuersi, quò ipso
conditioni, salutique consuleretur, & regio
populosior, & ab hostium iniuriis esset tu-
tior, atque eiusdem sacrosanctum nomen
celebraretur augustius. Atqui in ipso Cha-
nanaã regionis ingressu, circuncisi omneis
fuerunt, vt circuncisionem non sine causa
dilatam, non autem negligenter omissam,
fuisse intelligamus. Quum enim de profe-
ctionis non solum die, sed hora, momentó-
que adeo incerti essent, ac signo coelitus da-
to, semper illis ingrediédū esset, ne in mor-
tis apertum discrimen inciderent, diuina
benignitate indultum est, non vt omnino
non circunciderentur, sed vt statò die, hoc
est octauo, circuncidi non cogerentur. Hæc
ipsa ratione & natalis dies circuncisioni
præscriptus nõ est, vt nec sex qui proximè
sequuntur, ne tener infans vulnus ferre nõ

posset. Addendum & illud, quum circumcissionis præceptum iniunctum est, certum haud fuisse præscriptum diem, Masculus (*in Gene. 17. vers. 14.*) cuius præputij caro circumcisa non fuerit, delebitur anima illa de populo suo, hoc est, in fœdere mecum inito non connumerabitur: ut circumcisionem, scilicet necessitate dilatam, moxque administratam, non minus efficacem intelligeremus. Id in Mosis infantulo videre est, quem quum octavo die pater non circumcidisset, ob idque *Exod. 4.* in grauem valetudinem incidisset, læquentem Sephora mater circumcidit, infansque; cõualuit ac manifesto dei iudicio, vis circumcisionis declarata est. Ne igitur singularia isthæc exempla caluiniani proferant, quibus circumcisionem aliquando differri, non autem eiusdem necessitatē prorsus auferri probare possunt.

Hic autem magnam tragoediam Calvinus *Cal. inst. li. 4. c. 15. Sec 21. & in appē. libel. de vera Ecclesi. reformatione.* Calvinianique excitant, quod mulieribus, si quādo vrget necessitas, baptismi ministerium non denegamus: profertur Marcion damnatus, quod id munus mulieribus obire permiserit. Profertur Epiphanius, qui beatæ virginis domini nostri Iesu Christi matri, ne id quidem licuisse scripserit. Sed nos qui legitimi sacramentorum sint ministri, non ignoramus, quid præter ordinem, si fortè ne-

Concio de sanctis. infant.

cessitas ita iubet, indulgendum sit, non dis-
simulandum putamus. Omneis quotquot
de legitimis ministrorum ecclesiasticorum
officiis scripserunt, mulieres quidem reiece-
runt, ne illæ quæ virorum sunt, vsurparent,
& nos reiiciendas non negamus. Sed quum
necessitas aliud suadet, aliud quoque confi-
lium adhibendum esse censemus. Tinxit per
ludum puerum catechumenū, puer Athana-
sius, nulla suberat necessitas, & tamen Ale-
xander Patriarcha Alexandrinus cum epi-
scopis colloquutus, de integro tingendum
non putauit. Idem accidisse suo tēpore pue-
ro Iudæo, scribit Nicephorus, & secundum
Alexandri sententiam iudicatum. quam in
eo qui ab histrione per ludum, vel Iudæo,
vel prophano, siue Ethnicō (vt loquuntur)
tinctus fuerit, recipit Augustinus. An verò
quæ pueris, atque histrionibus per ludum,
& vbi nihil vrget, quæ item Iudæis simul, &
prophanis licent, mulieribus siquando ne-
cessitas imminet, non licebunt? Præsertim
quum Gratiani seculo, & longè antè non
secus, atque hac nostra tempestate, id in vsu
fuisse constet: haud enim alienum ministe-
rium vsurpat, qui necessitate coactus vicem
absentis, implet. Ante Augustinum quoq;
eam consuetudinem Caluiniani inualuisse
scribunt.

*Ruffi. hist.
Eccle. li. 1.
cap. 14.*

*Nicep. hist
Eccle. li. 3.
cap. vlti.*

*Aug. li. 7
de bap. cōr.
Don. c. 53.*

*e. mulier
Quāuis. de
conf. dist. 4*

Calu. in li.

scribunt, illum porrò dubitare an peccent galli, scrip.
mulieres, quum baptismum administrant: quoinf. san
at falso testem Augustinum proferunt. Ne ctifica. tra.
que enim mulierum, sed Christianorú lai-
corum (vt loquuntur) & eorum qui Chri-
stianam religionem nondum sunt professi,
meminit Augustinus, vt etiã Calvinus an-
notat, atque Augustini seculo tingere mu-
lieribus, haud licuisse scribit. Subiicit præ- Cal. inst. li.
terea Calvinus, Carthaginensi concilio, ne 4. c. 15.
mulier tingere audeat, caueri, alioqui com- sect. 20.
munione se priuatum iri intelligat: sed & Cal. in ap-
mulctã illam de suo addit. Nã conciliũ, mu- pédics libel
lieribus nulla mulctã addita, baptismi fun- de vera ec.
ctiõne dũtaxat interdicit. Voluit ille fortas- refor. ratio.
se surrogare *κῶλον* illud, loco ei⁹ exceptio-
nis quę apud Gratianũ reperitur, siue ita in
quibusdã exẽplarib⁹ legerit Gratianus, siue
canonẽ ipsũ in hãc sententiã interpretãdũ iu-
dicarit: Mulier (inquit) tĩgere ne audeat, nisi
necessitate vrgẽte. Calvinus, canonẽ suo ar-
gumẽto accõmodans, vel auxit, vel inuertit,
dũ sic legit, Mulier tĩgere ne audeat, alioqui
cõmunione priuetur. Ita in alienis scriptis
ingeniosus esse solet, quæ mutilare falsarius
pro nihilo ducit: deinde vt cõmunionẽ pri-
uetur, an propterea baptism⁹ à muliere ad-
ministratus, nullus erit? An quod, vel impu-

Augu. de
baptif. con-
tra Dona.
lib. 7. c. 53.
Calu. insti.
lib. 4. c. 15.
sect. 16.

ri, vel non satis apti sint ministri, sacramen-
ta ita violantur & inania redduntur, vt ni-
hil cōficere possint? Id quidem Donatistę
olim asseruerunt, sed ab Augustino, ac Cal-
uino etiam in hęc verba redarguūtur. Por-
rò si verum est quod constituimus sacramē-
tum non ex eius manu æstimandum esse, à
quo administratur, sed velut ex ipsa Dei
manu, à quo haud dubiè profectum est, in-
de colligere licet nihil ei afferri, vel auferri
eius dignitate, per cuius manum traditur.
Ac perinde atque inter homines, si qua mis-
sa epistola fuerit, modo satis, & manus, & si-
gnum agnoscatur, minimè refert quis, aut
qualis tabellarius fuerit, ita nobis sufficere
debet manū, & signū Domini nostri in sa-
cramētis suis agnoscere, à quocunque tandē
tabellario deferatur. His Donatistarū error
pulchre refutatur, qui vim, ac pretium sa-
cramenti metiebantur ministri dignitate.
Tales hodie sunt Catabaptistę nostri. Et
paucis interiectis, aduersus quorū ineptias
satis valida ratione muniamur, Si cogitem⁹
nos baptismo initiatos, non in nomen ali-
cuius hoīs, sed in nomē patris, & filij, & spi-
ritus sancti, ideóque baptismū non esse ho-
minis, sed Dei, à quocunque tandem admi-
nistratus fuerit. Nónne hæ rationes & mu-
lieribus

lieribus tingendi functionem vrgente necessitate, obire permittunt, nō minus quam vel Iudæis, vel prophanis, vel histrionibus, quibus etiam eandē permittit Augustinus. In aliis sacramentis alia ratio est, in quibus aliquā à Christo, aut Apostolis, quæ supra naturam sit, potestatem, in ministro institui legimus, in baptismo nullam disertè institutam legim⁹: nec illorum perinde, atq; huius eadem necessitas, vt salutem consequamur, sacris literis consignata est. Quàm verò de legitimis baptismi ministris certi sint Calviniani, viri Metenses, ex Beze, Tafiniq; Calvinianę Ecclesię hīc apud vos ministri, quę p̄bè nostis, literis intelligere poteritis. Ita enim Tafinus aliquādo scripsit. Nostrā ”
Ecclesiā mirandum in modū perturbavit, ”
quod hīc nuper infantē recens partu æditū, ”
& in apertò mortis discrimine cōstitutum ”
quidam è vicinis baptismo initiauit, vti & ”
obstetrices mortē instātem prætexentes ini- ”
tiare sæpenumero solēt. Pueri pater anxius, ”
vt à legitimo ministro de integro initiare- ”
tur, postulauit, nos re dilata, cæteras Eccle- ”
sias consulendas iudicauimus. Huic Beza ”
qui tum vnà cum aliis Heluetiorum mini- ”
stris, Pissiacum tantam Galliarum tranqui- ”
litate perturbaturus, accesserat, in hęc ver

ba respondet. Quod de baptismo ab eo qui legitimè vocatus non est, administrato, proposuisti, in nostro conuentu summa diligentia conquistum est. Maior pars in eam sententiam concessit, vt baptismus nullus esse existimetur: sed quoniam nonnulli, iisque acerrimi iudicij viri, sese dubitare testati sūt, & contraria sentētia rationibus, ac magnorum virorū authoritate non caret, quæstionem ad Geneuensem Tigurinamq; Ecclesiam referendam iudicauimus. Hæc bona fide ex ipsis literis Beze, Tafiniq; manuscriptis, & subsignatis, quarum *αυλόγραφα*, quum opus erit proferemus, descripsimus, & ex gallico in latinum sermonem conuertimus: cætera capita omittētes, quæ magnarum postea seditionum fuisse vidētur seminaria. Tum, anno 1561. Pisiaci coierant selecti duodecim, ac præcipui sacramentariorum ministri, vt cum Episcopis, qui aderant, de summa totius doctrinæ Christianæ consultarent. Tātum autem abfuit, vt cum illis conuenirent, vt ne secum quidē de primo Christianæ religionis sacramento conuenire possent. Sed & sibi nō liquere testarētur, & quæstionem in aliud tempus, & ad illas Ecclesias referrent, in quibus ipsi principem locum obtinebant: his præstigijs, scilicet

licet simplicioribus ingeniis imponētes, ac sedulò cauentes, ne quàm sibi inuicem sint contrarij, quàmque de sua doctrina incerti vulgò proderent. At Metenses Calvinianæ factionis ministri, illis constantiores, aut (vt verè dicam) audaciores, vel potius diuini ecclesiasticique iuris magis temerarij cōtemptores, de iis, de quibus sacramentariorū coriphæi illi dubitarūt, nihil hæsitantes, cæterisque hanc veluti formulam præscribētes, infantes gemellos, sed non vnus sexus, ab obstetricibus morte imminēte tinctos, Mōtoij, quod non longe ab vrbe castellum distat, non multo postquam epistolę illę scriptę fuerunt, hoc est, anno proximo, qui anno 1562. fuit, pridie Idus Nouēbris, de integro tinxerunt: Patrem, matrēmq; puero- rum, atq; eos insuper qui anabaptismo interfuerūt, ex vobis pleriq; nouerūt, ne quis hīc nos fabulam narrare, aut falsa pro veris inferere putet. Addamus & illud. Si eū dūtaxat baptismum Calviniani recipiunt, qui à legitimo ministro fuit administratus, vt Beza cum suis symmystis, gallicæ tranquillitatis perturbatoribus, censuit, sanè quotquot in Romana ecclesia, vel tincti hætenus fuerunt, vel in posterū tingentur, de integro tingendi erunt. Nam etsi ordinē inter

Cal. inst
li. 4. ca.
19. sect.
28. et 31

sacramenta numerat ac recipit Calvinus, tamen in legitimorum ministrorum numerum ecclesie Romanę sacerdotes non recipit: quod illi⁹ verbis potiùs quàm meis vos intelligere fatius est. Et quanquam gallicè scripta institutio id magis disertè explicare videtur, tamen latinam proferam: ita autem habet. Quantum ad verum presbyterij munus attinet, quod ore Christi nobis est commendatù, libenter eo loco habeo. Illic enim ceremonia est primù ex scripturis sumpta: deinde quam nò esse inanem, nec superuacuum, sed fidele spiritualis gratiæ symbolù testatur Paulus. Quod autem tertium in numero non posui, eo factum est, quod nò ordinarium, nec commune est apud omnes fideles, sed ad certam functionem specialis ritu. Verùm quò hic honor Christiano ministerio tribuitur, nò est propterea quod superbiant Papistici sacerdotes. Euangelij enim sui ac mysteriorum dispensatores ordinari iussit Christus, non victimarios inaugurari, mandatù de prædicando euangelio, pascendoq; grege, non de hostiis immolandis dedit. Spiritus sancti gratiam promisit, non ad peragendam peccatorum expiationem, sed ad gubernationem ecclesie ritè obcundam, ac sustinendam. Quanquam autem

tem mulieres tacere in ecclesia iubet Paulus, & si quid discere volunt, ut domi viros suos interrogent, præcipit, nec illis item docere permittit, ne viris imperare videantur. Tamen eum locum ita intelligendum scribit Hieronymus, ut in viros sit illis doctrina sublata, non autem in cæteras sui sexus, idem & Apollo virum apostolicum à muliere viâ domini edoctum fuisse, & plerâque mulieres virorum instante penuria, vel coniuente negligentia, virilia officia præobiisse testatur. Eúdem Pauli locum explicans Theodulus, prohibuit mulieri (inquit) ne in publico & communi conuentu pri-
 matum sibi vindicaret, ne ve concionandi cathedram occuparet, cæterum à doctrina verbi non remouit. sed & Paulus ipse Andronicum & Iuniam vocat ἐπισημοὺς ἐν τοῖς ἀποστόλοις, id est, celebres, & insignes inter apostolos: Apostolis autem docendi munus nemo (ut arbitror) denegarit. Quinetiam viduas & sanctimoniales, sic enim vocabant catechismum exercuisse, nõ quidem promiscue, sed foeminas duntaxat rudes & imperitas docuisse, iisque tingendis operam suam nauasse concilium Carthaginense testatur, nec ut baptismum administrarent, verũ ut baptismi ritus, & quæ

1. Cor. 14.

1. Timot. 2.

Hieronymus in c. 2. episto. ad Titum.

Hieronymus episto. ad Princip. virginem.

Theodulus presb. Cæle. Syriæ in vl. ca. ad Rom.

c. 12. concil. 4. Cartha.

post baptismum vitę ratio sequenda esset,
edocerent. Atque id harum Ecclesię mini-
strarum officiũ tum fuit. Diaconissas quo-
que in suo sexu in baptismo ministrasse,
verbique ministerium exercuisse, Hierony-
mus scribit. Quod si non solum ministrorum
Ecclesiasticorum, sed & virorum Christia-
norum penuria fuisset, & pueri languenti
periculum imminens fuisset, an Iuniam
illam, aut has, vel ludenti histrioni, vel Iu-
dæo, vel prophano, in baptismi administra-
tione anteferendas, aut saltę æquandas non
putabimus? Sexus imbecillitatem simul, &
audaciam suspectã habet, ac timet Paulus,
cuius periculum in publicis ecclesię mune-
ribus faciũdum non putat: quę nimirũ in-
telligunt, quotquot de reiiciendis mulieri-
bus loquuntur. At ministeriũ, quod his qui
foris sunt (vt ille loqui solet) & in Christi
ecclesia non numerantur, tum demum cre-
ditur, quum aliter subueniri nõ potest, nec
mulieribus, ni fallor, quoties eadem neces-
sitas occurreret, idem denegasset. Quod nõ
nimis nouum fortasse videatur, quãdo qui-
dem ex nouo in promptu habere non pos-
sumus, exemplum ex vetere instrumẽto pe-
tamus, Sephoram proferimus, quę filiũ cir-
cuncidit, Mose ob intermissã eiusdem cir-
cuncidit

Hiero. in c.
vlt. epistol.
ad Roma.

circuncisionē graui valetudine affecto, vt Hebræi interpretantur. Quamquam non de-
sunt, qui non patrem sed filium ipsum in
morbū incidisse existimant: vter fuerit non
laboro, dum & egrum cōualuisse, & decla-
ratam fuisse vim circuncisionis intelligo.

*Tertul. ad-
uers. Iuda.
Augu. in
quæsti. sup
exod. c. II.*

Peccasse Sēphoram obiicit Calvinus, quod
alienum ministerium coram Mose inuase-
rit. Sed quid profuit Mosis præsentia, quū
ministerium per valetudinem implere non
posset? An officij sui oblitus calumniatorē
expectabat Calvinū, qui illum obeundi sui
muneris admoneret? Si potuit, Sēphoræ co-
natus, phibere. & suū munus obire debuit:
Si nō potuit, Sēphoram frustra temeritatis
Calvinus arguit, neque enim iure accusari
potest, quæ in ipso temporis articulo, vel vi-
ro, vel filio, vel vtriq; subuenerit. Sed quan-
do quidem rationes desunt ad cōsuetā præ-
fidia cōfugit Calvinus, & vt ferox illius in-
genium est, & ad maledicendum sua natu-
ra procliuē, Sēphoræ quasi stolidæ impu-
dentique mulierculæ grauius insultat, quæ
præsentē summo propheta, tantum facinus
(vt ille putat) designarit. Nec videt insanus
eadē opera Mosē ipsum vel stupiditatis,
vel læsæ, proditæq; adeo diuinæ maiestatis
argui. Si enim peccatū atrox fuit, an Moses

tam vxorius, aut potius tam excors, atq; di-
uini asserēdi cultus oblitus esse debuit, qui
vel importunę mulieris audaciã reprime-
re, vel quę sui muneris erant, aut ipse, aut a
liena opera præstare non potuerit? Imò ve-
rò quoniã præsentē, ac videntē viro, circum-
cisionem Sephora administrauit, viri ma-
dato, atque authoritate administraffe existi-
mãda est. Quamquam Sephoram ab ange-
lo coactam id fecisse scribit Tertullianus
in quē si ita videtur, aut in Mosen Calvinus
suū etiam virus euomat, Sephoreq; æquio-
rē se præbeat, quę si in culpa est, magnis au-
thoribus se peccasse testabitur. Sephoram
præterea peccasse faciamus, etsi id inficiari
iure possumus: quid tum? Circūcisio nimi-
rum quamuis non ritè administrata, vera, et
ficaxq; nihilominus fuit, quod vel egri re-
cuperata valetudo declarauit. An Mosis fi-
liū deintegro circuncidendum, si natura ita
pateretur, aut circuncisionem eidem inuti-
lem fuisse Calviniani dicent, quod legitimi
ministri opera circuncisus non fuit? tā per-
fritę quidem sunt frontis, vt nihil non au-
deant, sed tamen vtrumque negaturos ar-
bitror, & rationem necessitatis habituros.
Alioqui qui à laïcis (vt vocant) vel pueris,
vel Iudęis, vel catechumenis, qui legitimi
baptismi

*Tert. aduer
Iudeos.*

baptismi ministri nō sunt, vrgente necessitate tingūtur, tingi de integro deberēt: quod omnis antiquitas vno cōsensu pernegavit. *Cyri. li. 4. in Ioā. c. 51*

Longè aliter Sephoræ exemplum Cyrillus interpretatur: Circuncisionem enim carnis spiritalis circuncisionis, Sephoram autē ecclesiæ typum fuisse scribit: nec Sephoræ temeritatem arguit, vt Calvinus, sed arcanam diuini consilij rationem subesse existimat. Itaque quod diuini consilij *μυστήριον* vocat Cyrillus, Calvinus intolerādum facinus appellat. Porrò quod singulare esse Sephoræ exemplum idem ait, id quidem non negamus, si Sephorā quis spectet, hoc est mulierem circuncisionis ministram, sin causam cur illa virorum officio functa sit, considerabit, hoc est necessitatem, singulare esse nō potest. Hæc enim interuenire sæpenumero solet: quod in sacris literis interpretādis potissimum perpēdere debemus: quæcunque scripta sunt, (inquit Paulus) ad doctrinam nostram scripta sunt. Verùm hic non personas, sed causas spectare, atque expendere in primis consentaneum est. An non legis (inquit Christ⁹) quid fecerit Dauid quādo esuriit, & qui cum eo erant, quomodo intrauit in domum Dei, & panes propositionis comedit, quos non licebat ei edere, » *Mat. 12.*

nequeiis qui cum eo erant, nisi solis sacerdotibus? An non legistis in lege quia sacerdotes in tēplo sabbatū violant, & sine crimine sunt? Videtis quid possit, necessitas quæ ut vulgò dici solet nulla lege constringitur.

Beza de re sacramēta. lib. 2.

Sed & Beza ex singularibus exemplis non nunquam axioma in genere cōstitui possit: Sic enim ex vnius Abrahami exēplo hominem non ex operibus, sed ex fide iustificari Paulus colligit. Quod argumentandi genus in Abrahamo validissimum fuit, vel quod vnà omnibus, eadēque salutis ratio constet, vel quod Abrahamus apud Iudeos iustissimus haberetur, ut qui illi iustitiam detraxisset, omnibus detraxisse videretur. In aliis vitiosum est, nisi eadem in cæteris subesse ratio comprobetur. Quid? quod ex turbine quo Ionæ agitata est navis, nullum vnquam vētum oriri, vel surgere Calvinus infert, nisi speciali Dei iussu? Quod etsi absurdissimum est, neque enim communis hic causa vel probabilis ratio proferri potest, tamen id aliis nisi seipsum vnà accusare volet, obiicere non potest. At in Sephoræ exemplo communem causam agnoscimus nempe necessitatem, quæ quoties occurrit nō ut decet, sed ut licet oportunis auxiliis v-

2. Mach. 6

tēdum est. Hinc laudātur duæ hebrææ mul-

ieres

lieres, quæ patria capta, quum Iudaïcas leges obseruare prohiberentur, filios nihilo minus circunciderūt. Cur autem mulieribus nunc tam iniqui sint Calviniani, vt illis nihil non denegēt, nunc erga easdem tā liberales vt nihil non permittant. Mulieres in ecclesia tacere iubet Paulus, Tertullian⁹, & omnis antiquitas loqui vetat. At Calviniani, cæterique nostræ ætatis hæretici, mulieribus promiscue cum viris hymnos publicè in templis modulari non solum permittunt, sed etiam iubent. Quis verò istud vnquam nisi ab hæreticis fortasse, factum dicere potest? Accusatur hoc nomine ab Hieronymo Pelagi⁹, ab historicis ecclesiasticis Paulus Samosatenus, ab Epiphanio Euchitæ, siue Massaliani. Quid enim magis hominum mentes permouere, ac pellicere potest, quam suavis cantus, præsertim verò muliebris vocis numerosè librata modulatione: Quàm multi nō tam verba ipsa, quàm dulces vocum notant flexiones? itaque multo plures istæ cantiones, Psalmorumq; modulationes, quàm ipsæ ministrorum euangelicorum (vt sese illi vocant) conciones, ad sese illexerūt. Si mulieribus loqui in publicis conuentibus non licet, nōne canere, & vocis suauitatem ostentare multo minus li-

*Cyri. hiero
in prefatio.
cateches.*

cet? Quod si Paulū, Tertullianumq; de docendi functione loquutos putant, audiant quomodo vtrumque antiquus scriptor interpretetur Cyrillus Hierosolymitan^o. Conuentus porrò virginalis (inquit) sic congregetur, vt vel psallat, vel oret, vel legat, ita vt labia quidem loquantur, vox autem ad alienas aures non perueniat. Mulieri enim loqui in ecclesia non permitto, & nupta quodque similiter agat, & oret labia mouendo, vt nascatur Samuël, vt sterilis anima tua pariatur exaudientis Dei salutem. Sed quid Cyrillum profero, quū sese fatis ipse Tertullianus interpretetur. Non permittitur (inquit) mulieri in ecclesia loqui, sed nec docere, nec tingere, nec offerre, nec vllius virili muneris, nedum sacerdotalis officij fortasse sibi vendicare. Videtis quomodo loqui, & docere tanquam diuersa collocentur, alterumq; alteri, vt maius quiddam subiungatur. Audiamus, & id Pelagio sub alieno nomine impropertem Hieronymum. Ne sufficit tibi (inquit) dedisse agmini tuo (mulieres intelligit) scientiam scripturarum, nisi si earum voce & canticis delecteris. Iungunt enim & ponis in titulo quod & foeminae Deo psallere debeant: quis enim ignorat psallendum esse foeminis in cubiculis suis, absque

*Hiero. li I.
aduer. Pel.*

absque virorum frequentia, & congregati-
 one turbarum. Verùm tu donas quod non
 licet : vt quod verecundę facere debeant,
 & absque villo arbitro, magistri autoritate
 proclament. Si verò nobis obiicient virgi-
 nes sacras (vt Romanę ecclesię mos est) in
 suis templis alternos canere hymnos, psal-
 mósque modulari, illud primum animad-
 uertāt virgines istas haudquaquam promi-
 scue cum viris, sed Deo, sibi que canere, hoc
 est, in priuatis suis monasteriis, quę ab ho-
 minũ frequentia separata esse debent, quod
 nomen ipsũ indicat, & antiquę discipli-
 nę seueritas iubet, vt nemini offendiculo ef-
 se possint. Quemadmodũ & in monasteriis
 à Paula institutis, virgines olim cecinisse,
 testis est Hieronymus: & in aliis monasteriis
 id moris tũ fuisse, scribit Augustinus. Quod si
 hoc nostro seculo, monasteria passim ad eũdi,
 ipsasque virgines cõueniendi viris libera ali-
 quãdo sit potestas, istud nimirũ temporum
 iniquinati, disciplinęque violatę tribuen-
 dum est.

*Hieronim. in
 epitaphio
 Paul. a.*

Neque porrò tam morosi sumus, vt nu-
 dis Christi verbis addicti, quibus baptismi
 necessitatem indicat, Christi gratiam, Chri-
 stianorũque salutẽ sacramento prorsus ad-
 dictã putemus, vt Calvinus, caluiniãque falso

Aur. li. 4 calumniantur. Multum utique ab ea sententia
adu. Dona. absumus: hominem enim fide præditum
ca. 23. si à baptismo maior aliqua necessitas prohibuerit, necdum tinctus mortem obierit, in
Ambr. de beatorum numero collocamus, eorum scilicet, de quibus bonam spem, certamq; nisi
morte Valenti. Impe licet, de quibus bonam spem, certamq; nisi
Bernar. epi. quid aliud obsit, concipere debeamus. Sed
77. ad ma. inter infantulos, aut in matrú vteris adhuc
Hugonē de conclusos, aut præ ætate nondum rationis
s. Victore. compotes, & eos qui prouectiore ætate ratione sunt præditi, multum profectò interesse palàm est: In his enim quoties vrget necessitas, vel martyrum (vt vocant) alterú baptismum, & sanguinis lauacrum appellat Tertullianº, vel fides priuata agit, & baptismi vicem implet: in illis nec fides priuata esse potest, nec aliud præter martyrium, quod baptismi vice fungatur, sacræ literæ prodiderunt. Aut igitur cum Pelagianis peccatù originis non natura, sed sola imitatione homini inesse, aut infantulos nondum baptismo suscepto mortuos, promissa selectis fidelitate priuatú iri fateamur, necesse est. Sublata enim hæreditaria ex parentibus sanctificatione (quã prorsus euersam, explosamq; cõfidimus) quú inter fidelium, infideliumque liberos nihil intersit, de vtrisque eandem sententiam non ferre non possumus. Nam
si illis

si illis sanctificationē affingimus, quid decedēti in matris vtero infantulo accidat, videamus. Mortuum quippe sanctificatio in cœlum rapit, eundē peccatum originis cœli aditu prohibet, atque excludit. Duobus itaque locis consistat necesse est, quod ne Christi quidem corpori Calviniani admittunt. Hinc ergo aut peccatum originis, aut hereditariam hanc sanctificationem commentitiam esse conuincimus. Porrò peccatum originis concors omnium seculorum fides recepit. Superest vt hæreditariam sanctificationem à Calvinianis inuectam, impium, Christianæ doctrinæ repugnās, multis erroribus intricatum, infantulis prorsus exitiale commentum existimemus.

Quanquam autem Calviniani Ioannis ^{Ioan. 3.} locum, quo neminem, nisi prius ex aqua & spiritu fuerit natus, in regnum Dei introire pronuntiat, in alium sensum detorquet, ac de baptismi sacramēto intelligi negant, pferuntque ex ipso etiam Ioanne aliam nō dissimilem loquēdi formulam, quum ait, Nisi manducaueritis carnem filij hominis, & biberitis eius sanguinem, nō habebitis vitam ^{Ioan. 6.} in vobis: vbi nec sacramentum corporis & ^{vers. 52.} sanguinis Christi, aut cœnam dominicam (vt illi loqui malunt) intelligi etiam confir-

mant. addunt præterea eos qui Eucharistiã
inde infantibus porrigendam iudicarunt,
Romanæ Ecclesiæ sententia damnatos. Ta-
men vel illis, si se solito nonnihil æquiores
præbebunt, vel saltem auditori non perui-
caci satisfacere difficile non erit. Tria in sa-
cris literis interpretandis potissimum con-
siderare debem⁹; naturam rei de qua agitur,
cæteros locos, qui eadem de re tractant, nun-
ex his germanam interpretationem eruere
possimus, postremo ecclesię vniuersę iudi-
cium. Ea igitur ordine persequamur. Baptif-
mus aditus est in Christi Ecclesiam: hoc re-
ferante (vt inquit Caluinus) Ecclesiæ ia-
nuæ referantur, nõ referante, occluduntur.
Coena Domini, aut sacramentum corporis
Christi, eorum est, qui iam in Christi Eccle-
siam recepti, iudicio etiam pollent, alioqui
iis qui nondum præ ætate rationis sunt com-
potes, haud quaquam debet exhiberi, vt di-
ferte scribit Paul⁹. Probet (inquit) seipsum
homo, & sic de pane illo edat, & de calice bi-
bat. qua ratione, maximè ecclesia Romana,
imò verò *ὁμοῦ μενικῆ*, hoc est vniuersa, eos q̄
coenã Domini infantib⁹ impartiebãtur, iure
dãnavit. Hinc baptismũ necessariò adhiben-
dũ, vt quis inter Christianos cõnumeretur,
aut Ecclesiæ sit mēbrũ (vt loquũtur) perspi-
cuam est. at de coena nihil tale reperire est,
imò

I. Cor. II.

imò verò tātum abest, vt necessariò semper sit administranda, vt pueris antequam rationis sint cōpotes, meritò denegari debeat.

Ad hæc baptismus antè coenam institutus fuit. Hæc enim sub ipsam Christi mortem

Mat. 26.

quasi testamento legata est. Baptismus à Ioanne Baptista inchoatus, mox Christi initia

Matth. 3.

tione omnibus numeris absolutus, magno tēporis interuallo coenā anteuertit. Quid?

quod Christus apostolos ad propagandum euangelium mittens, vt tingant eos qui crediderint, præcipit, non item vt iisdem coenā

Mat ult..

administrent. Et Calvinus ipse ait infantulos, etiam si illis coena non exhibeatur, alio

Calu. insti

genere cibi à Christo pasci, at in Christi Ecclesiam non nisi baptismo velut deferente

lib. 4 c. 16

ingredi. Ioannem præterea ex aliis interpretur. Qui crediderit (inquit Marcus) & baptizat⁹ fuerit, saluus erit. Quū hîc de baptismo, qui docēdi functioni subest, id est, adultis administrato loquatur, quibus priuata & actualis (vt vocant) fides, vt salutem consequerentur, nisi baptismus accederet, baud satis fuit. Quid de illis dicemus infantulis (inquam) qui aliena fide per baptismum in Christi familiam, id est, ecclesiam adoptantur? nōne multo magis, imò verò necessariò baptismus illis erit administrandus? Et

*sect. 31.**Calu. li. 4.**c. 1. sect. 20*

quanquam mox dum subiungit, Qui verò non crediderit, condemnabitur, non repetit verba illa, nec baptizatus fuerit. tamen non ideo omissum membrum istud putat sacramentum literarum periti, quod baptismus non fit necessario adhibendus, ut quis salutem consequatur. Sed quod ea urgere aliquando necessitas potest, ut omissus non noceat, fidesque ut supra docui, baptismi vice fugatur. Nullum enim effatum tam certum est, quin aliqua nonnunquam exceptione restringatur. Sed qui rationis sunt compotes, de quibus duntaxat loquitur Marcus, si fide carent, salutis, vitæque æternæ compotes esse nullo modo possunt. Addamus circumcisionem baptismi typum necessario olim administratam. Quid de iudicio vniuersæ ecclesiæ dicam, quæ priorem Ioannis locum de baptismo semper interpretata est. Alterum, etsi de cœna intellexit, tamen infantibus eam porrigendam negavit, quod præ ætate se ipsos probare non possint, non quod hic locus de cœna non intelligatur, ut temerè caluiniani astruunt.

Inno. pa. ad pat. Mile. concily. Aug. epi. sol. 106. Quamquam in Romana ecclesia infantibus cœna aliquando administrata est, idque Augustini seculo receptum fuit, Ioannem autem mirandum in modum illustrabimus, si quæ variè in sacris literis vita usurpetur, edificemus remus

remus: aliquando enim ea describitur, quæ piis cum impiis est communis. Veluti quum utriusque voce Christi ad extremum illud iudicium properantis excitabuntur. Vita etiã nonnunquam ea nuncupatur, quam vocat *ἐτερογενῆ* ab hac nostra vita scilicet, specie, naturaq; diuersam, quod spiritualis sit, à Dei spiritu, qui vera vita est, profecta. Hinc Paulus, qui suscitauit Iesum à mortuis, suscitabit & mortalia corpora vestra propter inhabitantem spiritum in vobis. Postremo vita quædam est *ὁμογενῆς* hoc est, eiusdem cum nostra carne generis, quam Christi caro carni nostræ Sacramento Eucharistiæ infusa suppeditat: in quam sententiam posteriorē Ioannis locum antiqui scriptores interpretantur. Propriè enim in primis, & prorenata, hoc est, pro argumētī quod tractat natura, Ioannes loqui consuevit. Et quoniam de Eucharistia sermonem instituit, vitam quam Eucharistia suggerit, eundem indicasse manifestum est. Cuius priuatio, nisi in contemptum repudiatur, salutis priuationē necessariò non infert. Quod si hunc locum de alio cibi genere cum Calvinianis interpretari volemus, vel de spiritali manducatione, vt etiam antiqui scriptores interpretantur, & primam, postremãque interpre-

tationem recipiūt, quid id oberit, modo nul-
lam sumendæ coenæ necessitatem imponi
intelligamus? Nam quamuis eadem prope
fit loquendi formula, tamen & vtriusq; sa-
cramēti natura, & alij scripturæ loci, & scri-
ptorum ecclesiasticorum simul, atque vni-
uersæ Ecclesiæ consensus, diuersam vtrius-
que sententiæ ex Ioāne prolatae interpreta-
tionem indicant, vt illic manifesta neces-
sitas, hīc nulla subesse confirmetur. His ratio-
nibus adducti, priorem de baptismo cum
antiquis interpretibus, alteram de Coena
vel de spiritali manducatione (vt loquūtur,
ac cibo, etiam cum pluribus ex illis inter-
pretari possumus. Quemadmodum histo-
riæ Ecclesiasticæ Magdeburgicæ authores
eiusdem concionis initium, præsertim ver-
sum illum quinquagesimum secundū in-
terpretari videntur. Aiunt enim Christum
in hoc sexto Ioannis capite, multa multis di-
causis proposuisse, mox quinquagesimo
quinto versu sermonē de coena instituere
apertè significantes quinquagesimū secun-
dum versum supra cōmemoratum, de coe-
na omnino non intelligi.

Beza dialo.

i. de re sacr.

Beza quoque eorum opinionem magis
probat, qui illam Christi concionem, nō de
coena, sed de perpetua ipsissimi Christi cō-
municatione

municatione intelligunt, quæ fit per fidem, „
 etiã quũ simplex promissio absq; externis „
 adiuctis sacramētis apprehenditur. Tametsi „
 vnà cum Caluino spiritalem manducatio-
 nem, vt à corporali siue reali (vt loquũtur)
 à nostris discernitur, tanquam inanem ideã
 reiicit, & nos inferi scribit in illud ipsũ chri-
 sti corp⁹, quod nũc est in coelis, & nō alibi.
 Siue proponatur nobis apprehēdēdũ in nu-
 do & simplici verbo, siue in sacramentis, id
 est, cœna & baptismo, quod nō minus, nec
 aliter in baptismo quam in cœna nobis cō- *Beza dia. 2*
 municari Christi corpus existimet, vti antè *dere. sacra.*
 illum Caluinus quoque tradidit. Sed quam
 perperam sentiant, suis ipsi rationibus con-
 uincuntur. Si enim ex æquo Christi cor-
 pus nobis, tam in baptismo, quam in cœna
 communicatur, quĩ fit vt infantes ad bap-
 tismum Caluinus, Caluinianique admittāt,
 ad cœnã nō admittāt? infantes nō sunt ferē-
 do solido cibo, inquit Caluin⁹, si reipsa idē *Cal. inst. li*
 cibus est, quĩ ex æquo, & in baptismo, & in *4. cap. 16.*
 cœna solidus non est? Nam quod solidus *sect. 30.*
 fit, id ex se, non ex diuersa communicandi
 ratione habeat, necesse est. Addit & illud, In
 cœna iubemur nos probare, ac tum demũ
 de pane illo edere, & de calice bibere. Si in
 baptismo idem panis, hoc est Christi corp⁹

Concio de sanctif. infant.

idem calix, id est sanguis, nobis ex æquo, ac tam verè reipsa quam in cœna cõmunica- tur, cur hic quoque vt nos probemus non iubemur? Aut cur potius infantes, qui se nondum probare possunt, à baptismo non arcentur? vt etiam Anabaptistæ, arcere ni- tuntur. Longè igitur aliam in baptismo, aliã in cœna Christi præsentiam intelligere de- bemus. Sed ad versum illum Ioãnis quin- quagesimum secundum redeamus: quàm multas in sacris literis loquendi formulas notare possumus, specie similes, sensu pror- fus dissimiles? Petra erat Christus, Ego sum vitis vos palmites, Hoc est corpus meum, Nõnne hic verbum, est, variè accipi vide- m⁹? Ex aliis igitur locis, ex natura rei de qua fit sermo, ex consensu Ecclesiæ vniuersæ, vt nuper dixi, quærenda interpretatio est.

Calui. inf.
l. 4. c. 16.
sect. 26.

Hinc quoque, vt de eadem fidelia, vt in prouerbio est, duos parietes dealbè, caluinia- nã cauillationi respondere possumus, qua locum hunc Ioannis Calvinus peruertere conatus, nasci ex aqua, & spiritu nihil aliud interpretatur, quam illustrari, eluiq; spiritu, qui purgando, atque irrigando fideles ani- mas, aquæ vice fungitur. Sic enim apud Mat- thæum Ioannes Baptista prædixerat, futurũ scilicet, vt suos Christus tingeret, spiritu sc̃to & igni:

& igni: vbi ignis vim dūtaxat, efficaciamq; spiritus designat. Et hæc quidem Calvinus. Quid si respondeo in plarísque græcis codicibus, nullam ignis fieri mentionem, vt etiam notauit Erasmus, sanè Calviniana ex simili loquendi forma ducta argumentatio prorsus cōcidet. Sed vt vulgaria exemplaria sequamur, vtrumque locum nihilominus de baptismi sacramento intelligendū, & alterum ex altero interpretandum arbitror. tum verò ignem & aquam vtrobique vim quidem designare diuini spiritus. Verum enim uero illic ignem additum non solum vt *ἕρπυρα* illam spiritus in baptismo designaret, sed & fortasse vt speciem, qua diuinus ille spiritus nobis aliquando representaretur, ostenderet. Specie siquidē ignis dum apostolis die Penthecostes vberius infunditur, sese cōspiciendum prebuit. Sicut hic aquam additam, vt & eandem *ἕρπυρα* significaret, & elementū in super esse declararetur, quod baptismi ministerio subseruiret, essetque diuini spiritus sedes: sic enim vocat aquam baptismi Tertullianus, quam animare ait, & de pristina sanctificationis prerogatiua, sacramentum sanctificationis consequi inuocato Deo. Superuenit enim (inquit) statim spiritus de coelis, & aquis

Cyrl. hiero. cathec. 3.

Tertul lib de baptis.

Concio de sanctif. infant.

» superest, sanctificans eas de semetipso, & ita
» sanctificatæ vim sanctificandi combibunt.
» iisdem in salutem hominis temperâdis an-
l. 1. 5. » gelum Dei sanctum adesse testatur, sicuti in
» piscina Hierosolymitana angel⁹ Dei aquã
» turbabat, in quã qui primus insiliisset, cura-
» batur. Quæ figura corporalis medicinæ (vt
» ille refert) spiritalem medicinam baptismo
» conferendam scilicet cauebat. Baptismo de-
» leri mortem per ablutionem delictorum,
» eximi reatum (sic enim loquitur) eximi &
» pœnam, idem disertè scribit. Præterea hunc
» Ioannis locum de baptismo interpretatur,
» indèque baptismi necessitatem infert, vita-
Cypria. li. 1. » lem etiam baptismi aquam & salutarem ap-
epist. 6. ad » pellat Cyprianus, qua abluti vitam & salu-
Magn. » tem consequuntur. Cyrillus verò Hieroso-
Cyr. cat. »
3. » lymitanus eundem Ioannis locum diligen-
» ter interpretatur: non tanquam aquæ sim-
» plici studeas huic lauacro (inquit) sed vt
» spiritali gratiæ, quæ cum aqua datur. Nam
» vt illa quæ in idolorum delubris offerun-
» tur, quum natura sint pura, inuocatione de-
» monú impura efficiuntur: Sic contra aqua
» simplex per sancti Spiritus, Christi, & patris
» inuocationem, accepta virtute, sanctitatem
» consequitur. Quum enim duplex sit homo
» ex anima & corpore compositus, duplex
» quoque

quoque purificatio, incorporea quidem incorporeo, corporea verò corpori. Et aqua sanè mundat corpus, Spiritus autem signat animam, vt abluti in corpore aqua munda, & repurgati in corde, accedamus ad Deum. Qui itaque in aquam descensurus es, non aquæ simplicitati mentem adhibe, sed spiritus sancti virtute salutem suscipe, nam sine vtrisque ad perfectionem deduci non poteris. Non ego sum qui dico, sed dominus Iesus Christus, ille qui eiusdem rei potestatem habet, Nisi, si quis (inquit) renascatur de super, & addit ex aqua & spiritu non poterit intrare in regnum Dei. Neque si quis aqua baptizetur, absque spiritu, perfectam habet gratiam, neque si quis benè cõpositis, probisque sit moribus, non recipiat autem signaculum aquæ, intrabit in regnum cœlorum. Hæc ille. At Cyrillus Alexandrinus in hunc ipsum locum ita scribit. Quemadmodum viribus ignis intensius aqua calefacta non aliter quam ignis vrit, sic spiritus sancti operatione ad diuinam aquæ reformantur virtutem, qua baptizati corpus abstergunt. Porrò quum vnâ cum Irenæo Calviniani sacramentum re terrena, & cœlesti constare fateatur, aquam à spiritu aliud quiddam esse manifestum est. Alioqui argutiarû sua-

rum specimen aliquod ædant . Et quid in
baptismo terrenum sit, quid item cœleste cõ
monstrent, aut aquam à spiritu diuersam
esse fateantur. Verum enim uero vt nouum
quid semper parit Africa, sic isti noua sem-
per, sed à veteribus hæreticis procreata mõ-
stra nobis proferunt, ac duos antiquorum
hæreticorum miscent errores. Manichæi
sensibile sacramentum, hoc est aquam reici-
bant, Pelagiani insensibile, id est, vim spiritus
non admittebant. vtrumque errorẽ ample-
ctuntur Calviniani: Et si enim aquam non
reiciunt, at eadem tamen qua Manichæ
ratione abutuntur, nempe res spirituales ter-
renorum elemẽtorum opera haud quaquã
administrari, ac sic demũ in baptismo vim
omnem diuini spiritus euertũt. Quid Hiero-
nymum, Augustinum, ac cæteros huius
notæ scriptores ecclesiasticos commemorẽ
quorum scripta huc congerere nimirum
superuacaneum est. Quamuis itaque ignis
& aqua, ille à Matthæo, hæc à Ioãne, addat-
tur, tamen & in eundem, & diuersum scopum
adduntur, vt supra notauimus, & vtrobiq; ba-
ptism⁹ designatur. Nam apud Matthæum
apud Marcum, item, & Lucam, quum Ioh-
nes Baptista baptismum suum cum Christi
baptismo conferat, certo certius est, eum de
baptismo

Augu. de
hare. & li.
2 c. 2. cõtr.
duas. Pel
epist.

baptismi fuisse sacramēto loquutum: Quū autem in Ioannis euangelio, natiuitatem ex carne cum natiuitate ex spiritu, aut naturalem generationem cum renascentia, siue regeneratione, Christus conferat, eadēque loquendi forma, quam apud Matthæū Ioānes de baptismo loquens vsurpauit, vtatur, Christum de baptismi quoque sacramento loquutum iure asseuerare possumus: quam interpretationem vnus, idēque omnibus seculis receptus vniuersæ ecclesię cōsensus satis confirmat.

Id autem in tota hac disputatione, cæterisque quę de diuinę gratię nobis per sacramenta infundendę ratione suscipiūtur, Calvinū, caluinianósque maximè fefellit, quod Zuinglium sequuti, sacramenta nuda collatæ nobis gratiæ signa, ac quasdam velut tesseræ solum modo esse existimant, ac gratiam, quam baptismo abstulerunt, velut supposita ista sua sanctificatione compensare nituntur. In qua sententia quum aliquādo Bucerus fuisset, tādē ad se rediit, eandēque retractans, gratiam per sacramenta cōferri ingenuē cōfessus est. Testatur id & cōfessio Augustana, baptismūque ad consequēdam salutem necessarium esse declarat. Quod si baptismo confertur gratia, pecca-

*Bucerus in
c. 3. Math.*

Concio de sanctis. infant.

torum remissionem antecedere necessariū est. Hic enim primus, vt supra dixi, nostræ iustificationis est gradus. Baptismum porrò nudum non esse signū baptismi typus edocet, alioqui vi cœlit⁹ infusa τὸ ἵππωθεν longè typus ipse superaret, ac multò plusquam ipsum sacramentum, eiusdem typus & vmbra posset. Piscinæ Hierosolymitane aquā baptismi typū nemo inficiabitur. Ea ab angelo turbata vim in se cœlestē, qua egros curaret, statim recipiebat. Nec ante egri cōualescebant, quam aqua mergerentur. Nōne multo magis diuinus ille spiritus aquæ baptismi infusus, ipsa tinctione purgabit? An maiore spiritus gratiam legis Mosaicæ vmbra, quam euangelicę veritati, sacramentisque adeo à Christo institutis, ascribere audebimus? Quid? quod sacramēta nuda esse signa (si quando illis obiicimus) Calviniani sedulo negant, grauemq; sibi iniuriam hinc fieri quiritantur, ac tā verè Christū in coena esse asserunt, quam verè ipsa Christi verba indicant. Tum verè offerri à Deo, & à fidelibus percipi non tantum fructum corporis & sanguinis, sed ipsissimum etiā corpus & sanguinem Christi, quàm verè offeruntur externa illarum rerum symbola, id est, panis & vinum, tam verè baptismo
quant

quam coena, nos vnum cum Christo fieri. Hoc igitur & in baptismo recipiant cōsentaneum est. Nimirum vt ablutio exterior, interiorē secum trahat, atque vt tinctum vtraq; simul purgare confirmetur. Quuū enim vnā cum veteribus sacramenta re te a rena, & cōlesti constare fateantur, aquam spiritu aliud quiddam esse, & vtrumque i baptismo esse fateantur, necesse est, vt animam spiritus, perinde atq; aqua ipsum corpus, abluat. Adde baptismū signum esse nō posse, quin sit sacramētū, sacramētū (inquā) quod re cōlesti, terrenāque constet: necessa- rio itaque & semper efficacem adesse spiritum, & baptismum non inane esse signum cōficitur, hoc est baptismū non antè collatē sed illi^o quē in ipsa aquae īmersione per ver- bū Dei exhibetur, sanctificatiōis esse signū.

Quomodo autem diceremur tingi in peccatorum remissionem, si baptismo pec- cata non remitterentur? vt supra ex concilio Constantinopolitano, Mileuitano, Car- thaginensi que docuimus, vt apertē docet Petrus nos tingi in remissionē peccatorū, mox spiritus sancto donari, vt etiam in Leu- ticum docet Cyrillus, siue Origenes. Vtrius

*Cyri. li. 2.**in Leuitic.**Cypri. li. 3.**epist. 8.*

enim horum sint libri illi, ambigi video. Quomodo dixisset Cyprian^o infantes quo-

quo tempore, vel statim à partu tingendos, vt si fieri potest, nulla anima perdatur, nisi infâtes peccato originis corruptos nasci existimasset, & peccata baptismo remitti proconfesso habuisset, quod sub finem eiusdē epistolæ disertè confirmat. Quanto magis (inquit) à baptismo prohiberi nō debet infans, qui recēs nat⁹ nihil peccauit, nisi quod secundum Adam carnaliter natus, contagiū

*Remissionē
peccatorū
legit. Hic.
li. 3. aduer.
Pet. sub si.*

mortis antiquæ primà natiuitate contraxit. Qui ad remissionem peccatorum accipiendam hoc ipso facilius accedit, quod illi remittuntur non proprià, sed aliena peccata. Et mox neminem à baptismo, atque gratia Dei debere prohiberi colligit. Alio loco etiam peccatorū remissionē baptismo dari apertè docet. Et antè Cyprianū, Tertullianus de iis loquens qui ius baptismi conferendi habent, ita scribit. Alioqui etiam & laicis ius est. Et paulò post de iisdem, sufficiat scilicet, in necessitatibus, vt vtaris, sicubi aut loci, aut tēporis, aut personæ conditio compellit. Tūc enim constantia succurentis excipitur, quū vrget circumstantia periclitantis. Quoniam reus erit perditioni hominis, si superfederit prestare, quod libere potuit. Hic hominē perdit, cui baptismus non fuit administratus.

*Ori. in ca 5
epi. ad Ro.*

Quemadmodum etiam Origenes ex traditione

tione

tione apostolica tingi infantulos scribit, vt
 genuinę fordes peccati per aquã & spiritũ
 eluãtur. Cyrillus aut̃ qui sub Constantio &
 Constante Imp̃p. Constantini magni filiis,
 Hierosolymitanę ecclesię præfuit, Baptis-
 mum captiuitatis liberationem, peccatorũ
 remissionem, mortem peccati, animę rege-
 nationem, signaculum sanctum, & inde-
 lebile. & Hieronym⁹ baptismo peccata ve-
 tera cõscindi testatur. Et alio loco. Omneis
 homineis aut antiqui propagatoris Adam,
 aut suo nomine tenentur obnoxij: qui par-
 uulus est, parentis in baptismo vinculo sol-
 uitur. His accedit Cyrillus Alexandrinus.
 Aquis quippè diluuij totius mundi expia-
 ta sunt peccata (inquit) & qui in arca recõ-
 diti erãt, per aquam salui facti sunt. Id bap-
 tismi typũ gessit, per quem fordes omneis
 peccatorum deponũtur, & vitę vetustas tol-
 litur. Si Iustinum martyrem, Clementem
 Alexandrinum, Ambrosium, Chrysosto-
 mum, Gregorium Nãzianzenum, Basilium
 Augustinum, Prosperum, Ioãnem Dama-
 scenum, ceterosque antiquos interpretes
 proferre velim, temp⁹ me profecto deficiet.
 Quid? quod Calvinus ipse baptismo pecca-
 torum remissionem, gratiãque cõferri fa-
 tetur. Dum enim Cõfirmationis sacramen-

*Cyrl. Hie.
i. pref. cat.*

*Hiero. li. 1.
aduer. Pel.
& epist. ad
Osta.*

*Item. li. 3.
aduer. Pela
Cyrl. li. 6.
in Io. c. 15.*

*Iust. Apo.
2. Cle. alex
in padago.
lib. 1. ca. 6.*

*Ambr. de
Isaac. c. vl.
Chryso. ho.
35. in Io. de
pro. pis. &
ho. de adã*

*& Eua.
Gre. Nãz.
ora. in san.
lauacr.*

Concio de sanctif. infant.

Basili^o. ho. exhort. ad. f. bap. et li. 5. cōt. Euno Aug. tr. 80 in Io. quest 33. in nu. li. 1. c. 13. cōt. 2. ep. Pelag Prof. delib. arb. Io. Da. li. 4. ortho. fide cap. 5. Cal. inst. li. 4. c. 19. sect. 8. tum euertere conatur, & eā distinctionē vānā esse contendit, qua baptismo spiritū sanctum ad innocentiam dari dicimus, confirmatione vim eiusdem augeri & ad pugnam ac certamen copiosus exhiberi, ita scribit. Quod si Dei verbum conculcare pro nihilo ducebant, cur nō ecclesiam saltem reuerbantur, cuius vbique obsequentes videri volunt. Quid autem grauius in hanc ipsorū doctrinā proferri potest, q̄ illud Mileuitani concilii decretum? Qui dicit baptismū in remissionem peccatorum dari tātum, & non in adiutorium futuræ gratiæ, anathema fit. Et paulo post de spū sancto, vel eiusdem gratia, quæ vel baptismo, vel cōfirmatione nobis infunditur, loquens. Quod verè in baptismo dabatur, in sua confirmatione dari mentiūtur, vt furtī incautos à baptismo abducāt. Quis iā dubitet hāc satanæ esse doctrinā, quæ pmissiones baptismi pprias à baptismo abscissas alio deriuat, & trāffert. In primis animaduertendū est, quod concilium Mileuitanum ecclesiæ sententiam appellat, tum nos nimis impudētes esse increpat, qui in eam manibus, pedibúsque non eamus: Ergo Calvinus homo verecūdus ac modestus, ecclesiæ sententiam sequatur, & vnā cū Mileuitano cōcilio, hoc est, ecclesia, baptismo

baptismo peccatorum remissionē, gratiām-
 que conferri fateatur, ne nos furtim incau-
 tos à baptismo abducat. Alioqui doctrinā
 suam satanæ esse doctrinam ne inficietur,
 quę promissiones baptisimi proprias à bap-
 tismo abscissas alio deriuet ac trāfferat. Sed
 & alio loco per pastores, & ecclesię mini-
 stros peccatorum remissionem nobis dispē *Cal. inst. l. 4. c. 15. sect. 22.*
 sari (vt ille loquitur) vel euangelij præ dica-
 tione, vel sacramentorum administratione
 scribit. Quod si conferri gratiam, peccato-
 rúmque remissionem dispensari baptismo fa-
 tetur, si baptisimi vim ita extenuandā nō pu-
 tat, quin signo accedat res & veritas (vt ip-
 se ait) quaten⁹ per externa media Deus ope- *Calu. inst. l. 4. c. 15. sect. 15.*
 ratur, qua fronte baptismum nudum colla-
 tæ iam nobis gratię signum duntaxat esse,
 non autē gratiā in ipsa immersione cōferre
 asserere audet? Si enim gratiā baptismus nō
 cōfert, nō res, ac veritas ipsa signo, sed signū
 rei accederet. Videtis vt hic Prothē⁹ sese om-
 nis vertat in facies, vt veritatem euertat. Et
 nunc cum Ecclesia baptismo peccatorum
 remissionem, gratiāmque conferri, asserat,
 non quod ecclesię authoritatē magnifaciat,
 sed vt illam ipsam, illiúsque fundamenta,
 hoc est, sacramenta pessundet, confirmatio-
 ne sublata, nunc apertè aduersus illam pu-

gnet, & baptismum inane esse signum, nec peccatorum remissionem, aut gratiam conferre pronútiat. An igitur doctrinam suam fatanę esse doctrinam inficiari potest? qui nunquam cum ecclesia consentit, nisi vt ecclesiam violet, & tandem communem matrem, velut arroso vtero vipera matricida confodiat ac trucidet. Et hęc quidem quod ad baptismi vim attinet, hactenus dicta sint, ne vel in proferendis veterum scriptorum testimoniis sim prolixior, vel si in genere an sacramenta gratiam conferant, differere velim, maiorem disputationem ingrediar, & à nostro instituto fortasse alienam.

Vos autem postrema hac mea oratione cohortabor, atque obsecrabo, viri Metenses vt quem hactenus tenuistis, eundem & vitę antiquis moribus excultę, & paternę religionis cursum, in posterum quoque teneatis: neq; verò vana Calvinianorú vos commenta cõturbent, aut de statione, quam vobis primum Christus, & secundum Christú ecclesię vniuersę consensus, vsque ad extremum vitę spiritum tuendam commisit, dimoueant. Perpendite quęso, perpendite (inquam) quo temeraria istorum progrediatuf infania: qui quum è septem duo tantum sacramenta sibi reliqua fecerint, ita demum

reliquerunt, vt nomina inania duntaxat audiamus, rem ipsam nullo modo videre possumus. Baptismo enim peccatorum remissionem, ac gratiam, coenæ dominicæ Christi corpus, & sanguinem subduxerunt. Quod & si verbis negant, re tamen asserere cõuincuntur. His sublatis, quid coena à pane consecrato, qui catechumenis olim porrigebatur, quid baptismus à lotionibus Mosâicis differet? In coena (inquiunt) verè ac re ipsa *Beza dial. I. de re sacramenta.* non solum meritum, & efficacia mortis doni, sed ipsum etiã Christi corpus, & sanguis nobis communicatur, licet pluribus locis non consistat, licet de cœlo non detrahatur, licet ad nos non perducatur. Nam contra fides eò nos deducit, atque efficit, vt re ipsa sumatur. fides quippè (vt iidem asserunt) absentia verè, & re ipsa representat, quamuis re ipsa coram non adsint, vt pote quæ ad illa ipsa nos deducat. An verò diuersa corpora, quæ tanto locorum interuallo distant, nec suis locis mouentur, fides re ipsa vniet, ac copulabit? Christum nos è cœlo deducere calumniantur Calviniani, aut saltem Christi corpus diuersis locis eodem temporis momento collocare. At illi contra hominem in cœlum fide euehi asserunt: alioqui quonam pacto cum Christi

corpore in cœlum recepto, atque illic velut affixo (vt iidem tradunt) coniungeretur.

ex dialo.
dere sacr.
I.

Quod etiam his verbis explicat Beza, Christum ipsum sanè nobis dicimus à Deo non minus offerri, aut à fidelibus percipi, quam panè & vinum: Et hæc tenus præsentiam corporis & sanguinis ponimus. Nō quod nūc sit in terris Christi caro, sed quod manēs in cœlis, nobis tamē per fidem in cœlum vsq; euectis, verè per Spiritus Sancti omnipotentiam communicetur in vitam æternā. Aduersum nos rationibus ex corporum natura ductis, acriter pugnant, atqui illi non minus naturæ repugnant. Vtrum enim magis naturæ humani corporis repugnat, vel vt iidem Christi corpus pluribus locis cōsistat, vel vt homo, etiā si loco nō moueatur, fide in cœlum deducatur, quo sacrosancti Christi corporis reipsa particeps fiat? aliter autē non percipit, quàm deducitur, vt si reipsa nō deducatur, nec reipsa particeps esse possit. Tantam diuini spiritus vim esse aiunt, vt ea etiam quæ longissimè sunt disita, licet loco non moueantur, possit certissimè copulare: qui magis efficere id potest, quàm vt idem Christi corpus pluribus locis cōsistat? Vtrumq; sanè dogma humani corporis naturæ ex æquo repugnat. Quum tamē

Christi

Christi corpus & sanguinem nominant, nō
imaginarium quiddam, sed substantiam ip-
sam intelligere se iactāt, veram corporis &
sanguinis *κοινωνίαν* admittunt: corpus & san-
guinem simul, & eodem tempore tot locis
exhiberi non negant, quot locis sumuntur
per fidem: ita dum corpori Christi natura
infitas *ιδιωτητος* auferre pertimescūt, huma-
nis corporibus easdem auferūt, & homines
fide in coelum rapi falsō commiscūtur. At-
que vbi hęc nostra nobis obiecerunt, ad di-
uini spiritus omnipotentiam confugiunt,
sēque hoc clypeo aduersum nos egregiē te-
ctos existimant: quem si quando illis vicif-
sim obiicimus, hoc est, dum in cœna realē
(vt loquūtur) corporis & sanguinis Christi
præsentiā, spiritus Sancti omnipotētia a-
desse profiteamur, nobis nihilominus excu-
tere nitūtur, neq; hic eandē omnipotētiā
admittūt. quasi verò diuina vis, siue omni-
potentia plus apud illos, quàm in vniuersa
ecclesia, in hoc dogma cōsentiēte, aliquādo
possit. Sed quū propius vrgentur, fide Chri-
sti corpus nobis applicari (sic enim loquū-
tur) asserūt, quū aut id fiat sese ignorare pro-
fitentur, hoc est somnia sua tueri quidē vo-
lunt: Caterū tam à veritate aliena nō negāt,
vt mente etiā cōprehēdi nō posse fateantur.

Calu. adu. Heshusii. Hinc Beza plurimum à Caluino precepto-
re dissentit. Calvinus quippe vitam ex sub-
stantia corporis Christi in cælo manentis, vi
spiritus sancti ad nos manare scribit, ac sic
eius carnem nobis in alimentum dari. Beza
fide in cœlum nos euehi asserit, vt eodem
Christi corpore pascamur. Ita illi omnia
furfum deorsum ferentes, summa imis, ima
summis cõmutantes, omnia denique miscẽ-
tes, Christianam religionem prorsus à fun-
Beza dia. damentis euertunt.

„ Quanquam quid sibi velit Beza, non
„ satis assequor. Christi corpus & sanguinem
„ à cœna hætenus abesse scribit, vt sciamus
„ illa nunc esse in cœlis, & non alibi. nos au-
„ tem in terris, & non alibi. Sed tamẽ inenar-
„ rabili spiritus dei virtute fieri, vt (sicut verbo
„ & symbolis panis & vini testificatur Deus)
„ illo ipso Christi corpore pro nobis crucifi-
„ xo, & sanguine pro nobis effuso, verè pasca-
„ mur ad vitam eternam: quia fidei est præsen-
„ tissimum, quod tanto locorum interuallo
est disiunctissimum: Idem Christi corpus,
& sanguinẽ tot locis exhiberi fatetur, quot
locis sumuntur per fidem, vt supra dixi.
Atqui si Christi corpus, & sanguis sem-
per sunt in cœlo, & non alibi, & nos
fide in cœlum euehimur, illucque sisti-
mur,

mur, vt his ipsis verè pascamur, sanè Christi corpus & sanguis diuersis locis sumi, aut exhiberi non possunt, nos è diuersis locis fide in coelum euehi, vt illis fruamur, Beza comminisci potest: nisi forte Christum diuersis coeli plagis discurrere, vt fide euectis sese exhibeat, propiùsque sistat, idè somniauit. sed illuc vnde digressi sumus, redeamus, fideiq; rationem explicemus: fides itaq; vt sint quæ non sunt, vt vniantur quæ longè distant, vt adsint, quæ ab sunt, facere non potest. Facere quidem potest fides verbo Dei nixa, vt tã certo nobis de illis constet, vt tam certo ea licet absentia, licet futura contueamur, ac si ipsis oculis contueremur. Sic enim exultauit Abrahamus, vt Christi diem videret, vidit, & latatus est, inquit Ioannes. An Christi natalem mutata temporis serie, re ipsa Abrahamo representatum dicemus? minimè gentium, Sed de Christo futuro tam certò Abrahamo constitit, quam si re ipsa Christum contuitus fuisset: qua ratione fides rerum absentium, & quæ nondum sunt, veritatem, hoc est certitudinem, nõ res ipsas representare dicitur. Multò verò minus nos ad illas perducere, illucque sistere potest. Quod si re ipsa christi corpus nobis hic præsto non est, neque nos illi in coelo præsto

Ioan. 8.

esse possum⁹, neq; verò præsto est, neq; sumitur, hoc est corporis christi dūtaxat signum sumitur, nō ipsū Christi corp⁹. Quod enim sumitur, fidei ore dūtaxat sumitur, vt tradū Caluiniani: fides autē non rem absentē, sed rei absentis vel certitudinē, vel vim atq; ^{ἐπέ} ^{γεια} dūtaxat (vt iā dixi) representat. In Zuinglianam itaque hæresim Caluiniani, licet inuiti, necessariò relabuntur, quæ Eucharistiam corporis Christi figuram, non ipsum corpus esse tradidit. Nōne panis ille consecratus, qui catechumenis porrigebatur Eucharistiam designabat, Eucharistiæ quæ loco erat, quæ catechumenis non nisi post baptismum administrabatur? vt à cœna Caluiniana nulla in rē differre videatur. Baptismum porrò aiunt esse signum diuinæ iact collatæ nobis gratiæ. Nōne lotiones Moysæ, non solum corporis munditiam afferrebant, sed animi etiam purgationem indicabant? Quemadmodum igitur in sacramentorum ratione, antiquam Ecclesiæ traditionem relinquentes Caluiniani, in ipso doctrinæ Christianæ vestibulo grauitè impingunt. Ita & in Christianorum infantium initiis amplificandis, noua quædā & inaudita philosophati, non minus inuecta sua sanctificatione cecutiunt. Quod si in re quam
tanta

tanta confidentia asserunt, ac docent, tanto-
perè hallucinantur, quid de reliqua eorum
doctrina coniiicere potestis? Si aditum in
Christi Ecclesiam ita suis obstruunt, quan-
do illos intromissum iri putatis? Si in limi-
ne impingunt, atque hærent, quid in toto
progressu facturos sperare debetis?

Quantum autem omneis qui hac nostra
ætate se ab vniuersæ ecclesiæ consensu se-
gregarunt, sua secessione profecerint, quid
ista peruicacia consequuti sint, quem fru-
ctum suis affectatoribus attulerint, diligen-
ter cogitare debetis. Et quamquam id per
vos iandudum satis animaduertere potui-
stis, tamen ab illis ipsi qui sua benè norût,
intelligere non erit alienû. Horum duæ in
primis cælebrantur factiones, altera Luthe-
rianorû, altera Calvinianorum. Quid vtri-
usque principes de suis sentiant, audite.

Lutherus nimirum suos increpat, multóq;
quam dum sub Ro. pontificibus agerent,
deteriores esse ait, atque ad omne sceleris ge-
nus procliuios: Et alio loco decies Sodo-
mitis flagitiosiores esse testatur. Eadem de
suis deplorat Calvin⁹, ac quasi cum omniû
mortaliû sceleratissimis, facinorosissimisque
côparare, haud satis esset, malos genios hu-
manam formam indutos appellat (ea gallis

*Luther⁹ in
postil. do.
1. aduent⁹.
Cal. cõcio.
10. in epist
ad Ephesios
qua gallicè
scripta est.*

familiaris est loquendi phrasis) nec tam ter-
tra in Romana, quàm in præclaris illis suis
ecclesiis ad apostolicam simplicitatē, inte-
gritatēque reuocatis, monstra reperiri cō-
fiteretur. Nō solum autem illi hæc verbis, sed
& scriptis publicè testati sunt: vt vtrorū
impietas memoriæ cōsecretur sempiterna.
Quod enim de illis iudiciū feret omnis po-
steritas, quum testes ipsos viderit, apud eos
qui accusantur, omni exceptione esse ma-
iores? quum testimoniorum cōmentarios et
rundem opera typis excusos, eorundem pu-
blico consensu receptos, approbatōsq; in-
tellexerit? Quid porrò aliud istud est, quàm
& crimina cōfiteri, & prolatis ab accusat-
ribus testimoniis subscribere? Corruptos o-
tē à nostris, vt scriptorū ecclesiasticorū pl-
rosque hæretici sæpè corruerunt, obiice-
nō possunt: quod palàm testamur, ac post-
ris testatum esse volumus. Quod si quis est
tanto ingenio, tantāque industria, qui veteris
nostri temporis historiam conscribere potest
dignitate possit, plura nimirum in hanc
argumenta, probationēsque proferet. Ve-
strum igitur erit ex alienis incommodis, ve-
stra commoda, ex alieno errore, sincerā ve-
stram doctrinam, ex aliena pernicie, vestra
salutem metiri, atque iis in quorum posses-
sione

sione hæcten^o fuistis, bonis perfrui, Deo aut^o
opti. max. gratiam habere, illū celebrare in
primis, qui infractos animos vestros ista cō-
stantia, ac fortitudine confirmavit. Quod si
quis obiiciet, Calvinianam factionem cres-
cere in dies, ingentes facere progressus, ma-
gna à multis subsidia consequi, recordetur
idem Arrianā hæresim imperatorū edictis
nixam, multorū episcoporū suffragio fultā,
totius penè oriētis consensu, & bona occi-
dentis parte non inuita receptam, tot eru-
ditorum hominum commētariis propaga-
tam, ita aliquādo viguisse, vt de sincerae do-
ctrinæ instauratione desperandum sibi om-
neis boni ducerent: ita rursus vno, eodemq;
momento, collapsam, depressamque, ita in
profundum obliuionis pelagus demersam,
vt nulla eiusdē extent vestigia, nulla super-
sit memoria, nisi si qua fortè scriptorum ec-
clesiasticorum Arriana dogmata refellen-
tium literis consignata est. Idem de Calui-
niana sperare nostro iure possumus: quæ
quum antiquas omneis rerum aggrediun-
darum audacia, dogmatumq; nouitate su-
peret, diuturnior esse profectò non potest.
Ipse verò huius princeps quem sese toti po-
steritati spectandum exhibet? non est sanè
cur hominē suis coloribus depingamus, il-

Concio de sanctis infant.

lum commentarij in lucē æditi, satis, super-
que depingunt. Quis enim, nō dicam Chri-
stianorum, sed prophanorum, vel philoso-
phorum, vel oratorum, vel poëtarum, vel
cæterorum qui eruditione celebres fuerūt,
tam in aduersarios acer, aut tam sui oblitus
vnquã fuit, cuius tot maledictis, tot in mor-
tales vniuersos contumeliis, oratio scateat,
vt verè Timonem quendam *μωσαϊστων*,
aut crocodilum hominis natura hostē exi-
stimare possimus. Vbi verò est Christiana
illa modestia, & qua semper omneis cõple-
cti debemus, charitas? Quæ quo frequētius,
pluribúsq; locis ab illo commendatur, eo
sepius suis ipse verbis, sententiãque damna-
tur. Quid? quod eo impudentiã progressus
est, vt quum ab amicis admoneretur, ne cõ-
mentarios suos tot contumeliis, probrisque
petulante scurra potiùs, quàm modesto sa-
crarum literarum professore dignis inqui-
naret, morbum cum non ingenij, sed genij
sui esse responderit: ne malum genium, sci-
licet, omnibus illius scriptis commentãdis,
contexendísq; abfuisse, dubitare possemus.
Voluit præterea fortasse & illud posterita-
ti testatum relinquere, se nimirum eodem
malo genio duce vti, quo natus maior, & de-
fectionis author Lutherus ad inchoandam,
con-

*Calu. epist.
ad Bucerũ.*

condendamque præclaram suam sectã antea incitatus fuisset: qui disputationes suas cum dæmonibus habitas aliquando iactabundus enarrat, & memorabiles de his victorias suas, triumphosq; prædicat: quomodo in contentione de cœna scilicet cum malo dæmone cõgressus, atque hinc, illincque diu multumque agitatus, tandem tamen immobilis constiterit, & tanquam pugil fortissim^o fixis vestigijs valèter insistens, loco moveri nequiverit. Luctã Jacobi patriarchę cum Deo legerat, cū cacodæmone sibi negotiũ esse maluit: homines enim ad ea quæ naturæ suæ putant consentanea, magis feruntur, vt illum nõ solum furiosum, sed & fanaticum oēs mortales agnosceret. Atqui tantos istos prophetas titulis suis laudibusque prosequentes, hunc tertium Eliã, quintumque Euangelistã, Melanchthon, & Pomeranus discipuli vocãt: Illum quanquam natu minorem, ne cedere videretur, alterũ Mosẽ, quasi nondum cognitã, & prorsus nouæ legis doctrinæq; authorẽ, atque conditorem Beza quoque discipulus appellat: quum vterque (vt de doctrina, vitãque reliqua taceam) tam tetrìs moribus fuerit, & ab omni humanitate prorsus alienis, tantãque iactantia infamis, vt ne à suis quidem satis

*Luther. de
Missa priu.
& sacer-
dot. consec.*

*Melan. &
Pomera. in
orat. fune.*

*Beza in Io-
suã.*

æquo animo tolerari possit. At nihilomin⁹
prophetę vocantur, quamuis à seipsis nõ fe-
cus quàm à nobis, imò verò magis fortasse
dissentiant. Perinde ac si diuinus ille spiri-
tus pios omneis, præsertim autem prophe-
tas, vnus idémque afflans, idémque perseue-
rans, dissensionis, ac seditionis author esset.
Ita impij homines in tractandis sacris literis
ludüt, ac minus cautis ingeniis speciosa no-
mina prætexentes, imponere solent, impu-
dentérque mentiuntur, non aliter quam si
fabulas Aesopicas, aut Luciani veras, hoc
est falsissimas narrationes pueris, muliercu-
lisque recitarent. En ad quos diuini verbi
ministerium delatum est: En quos religio-
nis suæ duces, qui à nobis secesserunt, sibi
designarunt, vt cæci cæcos sequētes, in pro-
fundum barathrum vtrique simul ac semel
præcipitentur, ruant, demergantur. Sed his
omissis, ne cum insanis insaniamus, cū piis
antiquam pietatē colamus, piorum officia
præstemus, Dei opt. max. immensam boni-
tatem imploremus, qui nimirum vacillātes
confirmabit, depressos eriget, afflictos cõso-
labitur, iustasque suorú lachrymas, luctúm-
que perenni latitia, ac sempiterna foelicitate
compensabit. Nec verò, me quis (viri Me-
tenses) priuata aliqua simultate prouocatū,
non

nō cuiusquā odio lacefsitū, nō inuidia accensum, ad hanc disputationem aggressum esse existimet, sed officio adductum, uti veritas ipsa, mediocrisque sacrarum literarū cognitio suggessit, ad hęc vobis explicanda accessisse certò sciat. Etenim & officij, & religionis proditæ me iure arcessere possētis, si quæ meæ sunt partes, in verbo Dei syncerè vobis interpretando, in propugnanda vniuersæ ecclesię doctrina, in conuincēdis, euertēdisque Hæreticorum peruersis assertionibus, nō agnoscerem. Quod si fructum aliquem inde vobis accessisse sensero, si me vel huius laboris, vel suscepti muneris poenitere nō debeat, intellexero, accēdar profectò tum vestri studio, quibus quātum debeam, non ignoro, tum iniuncti mihi muneris implendi ardore, ut maiora aliquando audeam.

F I N I S.

